

SJØFUGLOVERVÅKING I GAMLE AUST-AGDER

2025

Resultater fra perioden 2017 - 2025

Nasjonalparksoner

Sjøfuglreservater

A-lokaliteter

Forord

Sjøfuglene har blitt overvåket i gamle Aust-Agder siden slutten av 1970-tallet. I 1980 ble det opprettet i underkant av 30 naturreservater hvor formålet var å bevare livsmiljøet for plante- og dyrelivet, særlig ut fra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser, såkalte "sjøfuglreservater". Ett reservat, Østre Ertholmen ble opprettet i 2000, og i 2016 ble det opprettet 5 nye sjøfuglsoner samtidig som Raet nasjonalpark ble opprettet. De gamle sjøfuglreservatene som lå innenfor nasjonalparken ble også omgjort til Sone A, sjøfuglsoner, i nasjonalparken. De har samme restriksjonsnivå som de gamle sjøfuglreservatene.

SNO lokalt tok initiativet til å identifisere andre viktige funksjonsområder for hekkende sjøfugler i gamle Aust-Agder. Dette viktige arbeidet har vi videreført i overvåkingen av hekkende par som startet i 2017/2018. Disse funksjonsområdene har vi kalt A-lokaliteter. De overvåkes og rapporteres på linje med verneområdene.

Rapporten er i hovedsak utarbeidet av Statsforvalteren i Agder ved Geir-André Homme. Medforfatter Arild Pfaff har bidratt med kapittelet og fangstdata på mink, noen artsmønstre og lokalitetsbeskrivelser samt korrekturlesing. Vi takker BirdLife Aust-Agder for innsamling av data, og spesiell takk går til Jan Helge Kjøstvedt for koordinering av feltarbeidet og korrekturlesing av rapporten. Rapportdesign, tabeller og figurer er ved G.A. Homme.

Arendal 04.06.2026

Statsforvalteren i Agder v/Geir-André Homme

Innhold

Forord	.III
Innhold	.IV
INNLEDNING.	.1
Historikk	2
Feltmetodikk, rapportering og bruk	2
Begreper og symbolbruk	3
ARTER	.5
Artsgjennomgang.	6
Knoppsvane	7
Hvitkinngås	8
Grågås	9
Gravand	.11
Ærfugl	.12
Siland	.13
Tjeld	.14
Teist	.15
Makrellterne	.17
Hettemåke	.19
Fiskemåke	.20
Gråmåke	.22
Svartbak	.24
Sildemåke	.26
Måkefugler	.28
Stormåker (svartbak, gråmåke og sildemåke)	.29
Havhest	.30
Toppskarv	.32
Storskarv	.34
LOKALITETER	.36
Lokaliteter i Risør kommune	.37
Lokaliteter i Tvedestrand kommune	.43

Lokaliteter i Arendal kommune	.77
Lokaliteter i Grimstad kommune.	106
Lokaliteter i Lillesand kommune.	127
MINK.	.153
Mink (<i>Neovision vision</i>)	154
REFERANSER	.156
Literaturliste og referanser	157
APPENDIKS	.158
Lokaliteter i gamle Aust-Agder 2025	159
Registreringssoner i verneområdene (en sone):	160
Registreringssoner i verneområdene (flere soner):	161
Lokaliteter - totaloversikt	164
Instruks - telling av reir hvert tredje år i gamle Aust-Agder (rev. 26.05.26)	166
Egne notater:	167

INNLEDNING

Historikk

Frem til 2017 telte man individer i sjøfuglovervåkingen som pågikk i det som den gang var Aust-Agder fylke. Dette foregikk i sjøfuglreservatene og i et referanseområde i Grimstad og Arendal kommuner. Referanseområdet inneholdt alt av holmer og skjær innenfor en viss utstrekning mellom Hesnes og Havsøya, og utgjorde 278 lokaliteter. Norsk ornitologisk forening (NOF, nå BirdLife) telte reservatene og Fylkesmannen og Statens naturoppsyn (SNO) utgjorde tellemannskapet i referanseområdet, sammen med et fåtall frivillige. Denn metodikken avvek en del fra det som var vanlig andre steder i landet. Det gjorde også sammenligning av resultater på tvers av fylker vanskelig.

I 2017 ble det igangsatt en prosess for å evaluere, eventuelt forbedre og samkjøre overvåkingsregimet innen Agder, fordi Fylkesmannsembetene for de to fylkene hadde blitt sammenslått. Det ble holdt workshop hvor NOF, SNO, Fylkesmannen og Norsk institutt for naturforskning (NINA) deltok. Resultatet fra workshopen ble lagt til grunn for overvåkingsinnsatsen i 2017, og etter feltsesongen ble resultatene evaluert og et regime med rutiner for overvåking i Aust-Agder ble satt. For sjøfuglreservater, Sone A (Raet NP) og A-lokaliteter ble det bestemt at metodikken som skal benyttes er telling av okkuperte reir.

Feltmetodikk, rapportering og bruk

Metodikken som benyttes i overvåkingen er beskrevet i NINA Rapport 716. Feltarbeidet tilpasses fenologi/hekkesyklus (feltperiode medio/ultimo mai – primo/medio juni). Lokalitetene reirtelles hvert tredje år. Dette gir tilstrekkelig data for å sikre kunnskapsgrunnlaget om utviklingen av sjøfuglbestandene i gamle Aust-Agder. For å innarbeide og utvikle nye metoder hos tellekorpset samt fremskaffe overlappende data fra de to tellemetodene, var det ønskelig med reirtelling hvert år i starten. Det ble gjennomført reirtelling i 2017, 2018 og 2019. Dette ga et godt datagrunnlag og nyttige erfaringer for å gjøre en ny vurdering av overvåkingen etter feltsesongen i 2019.

Referanseområdet ble individuelt hvert år som før, frem til og med 2019 med unntak av de største koloniene Store og Lille Torungen og Spærholmene i 2018 og 2019. I januar 2020 ble det kjørt preliminaire statistiske analyser på det overlappende datamaterialet som var innsamlet ved bruk av både individtelling og

reirtelling. Resultatet viste god korrelasjon mellom metodene, og det kan være interessant å kjøre flere analyser både på «historiske» individtelling og på nye overlappende data. Det er ikke tatt stilling til om det eventuelt skal gjennomføres mer overlappende overvåking, med bruk av både individ- og reirtelling. Det vil være ressurskrevende å gjennomføre og må i så fall planlegges i god tid i forkant.

Rapport

Dette er rapport nr. 3 i rapportserien etter at metodikk og rapportering ble lagt om i 2017. Rapportene er omfattende og tidkrevende å produsere. Rapporteringen fremover må vurderes opp mot ressursbruk, kapasitet og behov. Det kan for eksempel vurderes enklere resultatrapportering etter hver telleperiode, med full rapport slik som denne hver 2. eller 3. telling.

Rapporten oppsummerer perioden 2017- 2025 og er oppdatert med nye 2025-data, -figurer og -tabeller. Det er også gjort vesentlige endringer i design og presentasjon av data. Noen bilder er blitt erstattet og nye kommet til. Det tekstlige innholdet er blitt oppdatert, og nye lokaliteter inkludert funn er beskrevet.

Bruk av rapporten

Rapporten produseres for å dokumentere sjøfuglens utvikling i gamle Aust-Agder. Den er et nyttig kunnskapsgrunnlag for en aktiv kystsoneforvaltning, og sammenstiller og tilgjengeliggjør data, som ellers er vanskelig tilgjengelig i offentlige miljødatabaser. Foreløpig er det også et etterslep på rapportering fra overvåkingen til databasene. Blant annet må Artsobservasjoner.no suppleres med data fra denne rapporten.

Lillesand kommune har allerede innført hensynsøner i kommuneplanen på registrerte A-lokaliteter i Lillesand. Statsforvalteren oppfordrer til at dataene som presenteres i denne rapporten brukes i kommende revisjoner av kommuneplanene til alle kystkommunene som er representert (Risør, Tvedestrand, Arendal, Grimstad og Lillesand). Det vil gi sjøfuglene bedre beskyttelse enn i dag. Dette kan gjøres av kommunen selv ved hjelp av arealformål eller hensynsøner i kommuneplanen. Der kan kommunen fastsette bestemmelser og retningslinjer, som ivaretar sjøfuglene på best mulig måte.

Begreper og symbolbruk

Det føres et løpende tilsyn med skjærgården og viktige hekkelokaliteter som ikke inngår i det etablerte sjøfuglvernet representert ved sjøfuglreservater eller nasjonalparksone A (sjøfuglsoner).

A-lokalitet:

Hekkelokaliteter med god kvalitet kan innlemmes i sjøfuglovervåkingen. Slike lokaliteter benevnes som A-lokaliteter. A-lokalitetene har med andre ord i utgangspunktet ikke reguleringer som beskytter sjøfuglene ut over det som følger av naturmangfoldloven og aktsomhetsplikten.

Trafikklyssystemet:

A-lokaliteter vurderes etter følgende "trafikklyssystem": Nye lokaliteter som oppdages skal registreres og telles. Kvalitetsnivået må vurderes skjønnsmessig, men antall og arts-sammensetning vil være avgjørende. Størrelse og konsentrasjonen av fugler på lokaliteten kan også ha betydning. Kvalitetskravet på A-lokalitetene kan/må justeres i tråd med utviklingen til sjøfuglbestandene. En typisk A-lokalitet kan enten inneholde få hekkende sjeldne/truete arter (på rødlista), og/eller større ansamlinger reir av mindre sjeldne/truete arter. A-lokalitetene skal være viktige hekkelokaliteter.

Status:

For å bli vurdert som en A-lokalitet per 2025, bør en lokalitet inneholde minst 10 par truete arter (f.eks. makrellterne og fiskemåke) eller mer enn 20 par totalt. Når en lokalitet er tatt med i overvåkingen vil den følges opp i kommende tellingen.

Alle lokalitetene som er omtalt i denne rapporten er, eller har vært, gode sjøfugl-lokaliteter. Den "faktiske statusen" eller kvaliteten på lokaliteten må leses ut av telldataene vi har tilgjengelig for hver lokalitet til en hver tid.

Vi har gjort en forenkling for å visualisere tilstanden til hver lokalitet ved hjelp av "trafikklys". Dette kan også sees på som en innad rangering av viktige områder. Status på lokalitetene er satt etter kombinasjoner av fordelingsnøkkelen som følger. Den tar hensyn til rødlistestatusen til artene vi registrerer.

Fordelingsnøkkel for A-lokaliteter per 2025:

	VU-CR	LC-NT
RØD	<10	<20
ORANGE	10-14	20-25
GRØNN	>14	>25

Trafikklysstausen brukes internt i planlegging og gjennomføring av overvåkingen. A-lokaliteten gis en status ut fra en skjønnsmessig vurdering av kvalitet. Status grønn antyder høy aktivitet og en svært god lokalitet. Orange status indikerer synkende/dårligere kvalitet/inaktivitet, og at lokaliteten står i fare for å bli «avskiltet». Avskilting skjer når lokaliteten får rød status. Dette indikerer dårlig kvalitet/inaktiv lokalitet, som for øyeblikket ikke kvalifiserer som en A-lokalitet i overvåkingen. Hver lokalitet har i figurrammen status vist som "enkeltlys" fra de tre siste tellingene. Trafikklys-statusen gjelder i tre år, fram til neste telling. Verneområdene er varige og holdes utenfor trafikklyssystemet. De betegnes med "vern".

Det er ingen absolutte grenser for når en lokalitet bør avskiltes og ikke telles, men det er et poeng at noen dårlige lokaliteter går ut, slik at tellejobben ikke blir uoverkommelig stor ettersom nye A-lokaliteter oppdages. Nye lokaliteter sjekkes ut på bakgrunn av tips fra sjøfuglkyndige kilder, eller oppdages av tellekorpsset når de er på sjøen.

Dersom stadig nye A-lokaliteter oppdages og ingen avskiltes, er dette svært gledelig mht. sjøfuglutviklingen. Det betyr at sjøfuglbestandene vokser og tar i bruk stadig nye områder. Samtidig vil det gjøre jobben med overvåking mer omfattende og ressurskrevende. Overvåkingsregimet må derfor fortløpende evalueres i tråd med sjøfuglsituasjonen og tilgjengelige ressurser til overvåking. Dette sees i sammenheng med kvalitetskravet til en A-lokalitet.

Navn og nummerering

Alle lokalitetene har fått bokstaver og tall som indikerer både kommune, kategori og nummerering, for eksempel: TS2 = Tvedestrand (NP-) Sone 2. Tilsvarende eksempler for A-lokaliteter og reservater: TA8 = Tvedestrand A-område 8 og TR4 = Tvedestrand (sjøfugl-)Reservat 4.

Tabellene inneholder (minst)14 arter. Dette er de samme “standardartene” som vi erfaringsmessig påtreffer på de fleste lokalitetene, og er derfor standard i registreringsskjemaene vi har brukt i felt. På lokaliteter der det registreres andre arter vil «standardtabellen» suppleres med disse artene. F.eks. er det registrert havhest og toppskarv på Store Torungen og teist på Lille Torungen, som fremgår av tabellene i denne rapporten.

Noen av lokalitetene inneholder flere enkeltlokaliteter som igjen kan inneholde flere dellokaliteter (øyer og holmer). **Tabellene og figurene i rapporten skiller ikke på dette, og alle tall og figurer er på lokalitetsnivå med mindre annet er spesifikt oppgitt.** Praktisk informasjon om en lokalitet, som antall holmer/dellokaliteter osv. fremgår av lokalitetsoversikten med kart i starten av hver lokalitetsgjennomgang. Noen av verneområdene har svært mange/store områder som skal overvåkes. Verneområdene er fra og med 2026 delt inn i “rapporteringssoner”. Disse fremgår også av lokalitetsoversikten, men er også nærmere beskrevet gjennom kart i Appendiks.

ARTER

Artsgjennomgang

Andefugler (*Anseriformes*)

knoppsvane	(<i>Cygnus olor</i>)
hvitkinngås	(<i>Branta leucopsis</i>)
grågås	(<i>Anser anser</i>)
gravand	(<i>Tadorna tadorna</i>)
ærfugl	(<i>Somateria mollissima</i>)
siland	(<i>Mergus serrator</i>)

Måker, terner, vadefugler (*Charadriiformes*)

tjeld	(<i>Haematopus ostralegus</i>)
teist	(<i>Cephus grylle</i>)
makrellterne	(<i>Sterna hirundo</i>)
hettemåke	(<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)
fiskemåke	(<i>Larus canus</i>)
gråmåke	(<i>Larus argentatus</i>)
svartbak	(<i>Larus marinus</i>)
sildemåke	(<i>Larus fuscus</i>)

Stormfugler (*Procellariiformes*)

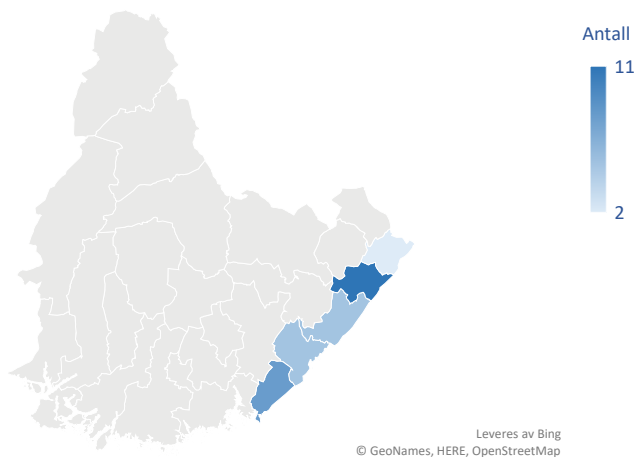
havhest	(<i>Fulmarus glacialis</i>)
---------	-------------------------------

Skarver (*Suliformes*)

toppskarv	(<i>Gulosus aristotelis</i>)
storskarv	(<i>Phalacrocorax carbo</i>)

* Taksonomi følger Norsk navnekomité for fugl (NNKF) sin liste (ajour i forhold til AviList 2025). Status hentet fra Norsk rødliste for arter 2021 er oppgitt i artsgjennomgangen.

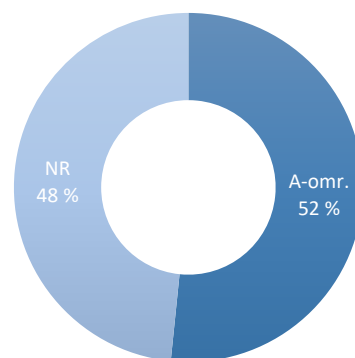
KNOPPSVANE *LC - livskraftig*

Første hekking i Aust-Agder var i 1973. Arten er knyttet til den indre og skjermede skjærgården og til ferskvann. De som hekker i ferskvann, blir ikke telt i denne sammenheng. Arten hekker i alle kystkommunene. Tvedestrand har flest hekkende knoppsvaner i telleperioden med sine 11 registrerte par.

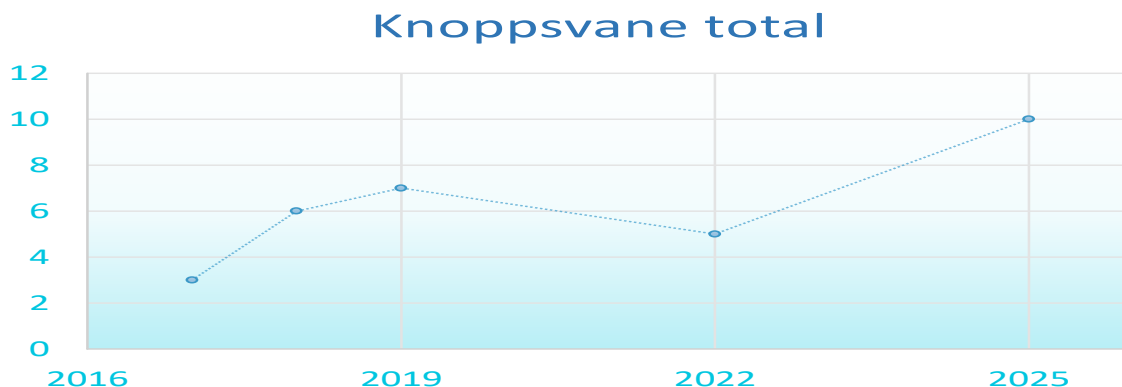
Gjennom 1980 - og 1990-tallet var det vanlig å se kull på både 6, 7 og av og til enda flere unger. Det er lengre mellom de store kulla nå til dags. Kan dette skyldes økende konkurranse opp mot gjess tro? Vi har uansett registrert en økning i løpet av overvåkingen. En naturlig forklaring kan være økningen i antall A-lokaliteter som telles, og at svanene "følger med på lasset", når antallet lokaliteter øker.

Figur 1: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

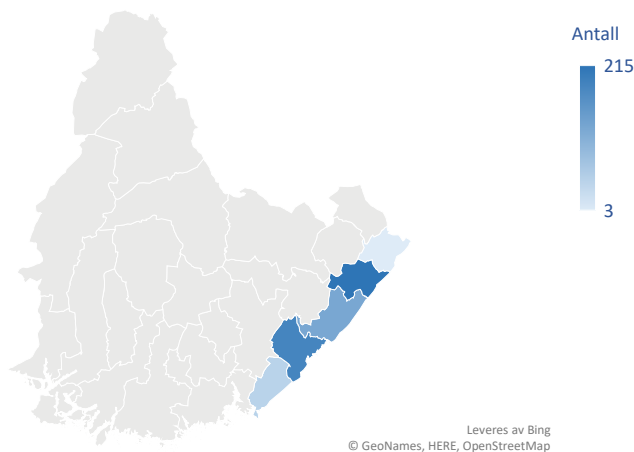
Fordeling knoppsvane

Figur 2: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Figur 3: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

HVITKINNGÅS *LC - livskraftig*

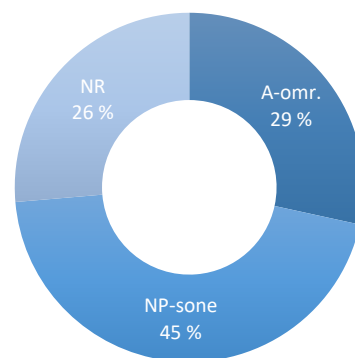
Hvitkinngåsa ble første gang funnet hekkende i gamle Aust-Agder i Tvedestrand i år 2000. Det ser ut til at gjessene har delt Tvedestrandskjærgården mellom seg slik at grågåsa hekker innerst, mens vi finner hvitkinngåsa lengre ute og mer eksponert mot vær og vind. Arten øker i antall og utbredelse, og hekker nå i samtlige fem kystkommuner i gamle Aust-Agder.

Øyer som Askerøy-Stangholmen, Flatskjæra like vest, Lille Langbåen, Revsholmen, Spærholmene og Rivingen er viktige hekkholmer for arten. Tromlingene er en viktig holme for kullene etter klekking.

Antall hekkinger har svingt en del i løpet av overvåkingen. Arten har tidligere hatt et kraftig tyngdepunkt i Tvedestrand kommune, men Grimstad kommune kommer ikke langt bak. I Arendal finner vi bare litt over halvparten av antallet i Grimstad, merkelig nok, så arten synes å hoppe litt over Arendal. Tvedestrand er i ferd med å miste hegemoniet, men er fortsatt kommunen med flest hekkinger. Risør er ingen god gåsekommune - kun 3 par registrert hekkende. Metodikken/telletidspunktet fanger opp i større grad hvitkinngåsa enn grågåsa, ved at en større andel av populasjonen ligger på egg i tiden tellinga gjennomføres.

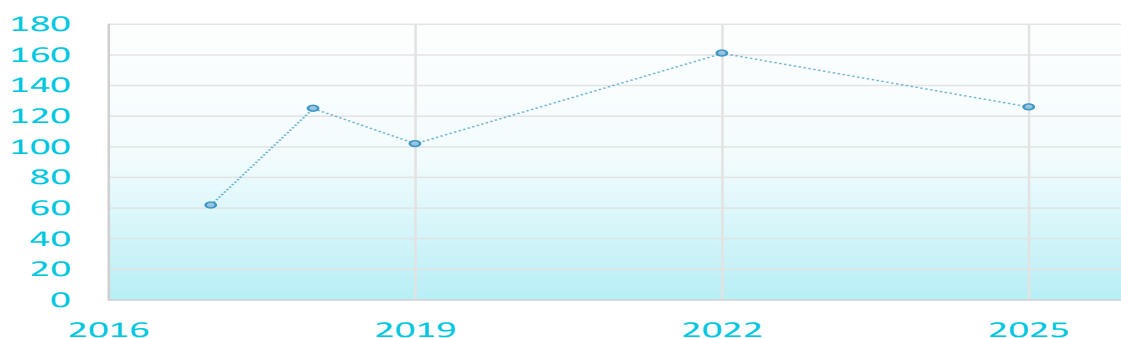
Figur 4: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling hvitkinngås

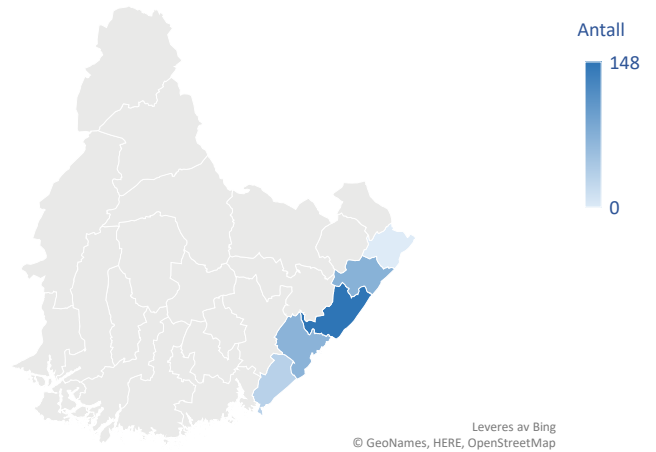

Figur 5: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Hv.kinngås total

Figur 6: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

GRÅGÅS *LC - livskraftig*

I nyere tid ble grågåsa funnet hekkende for første gang i 1992 i Aust-Agder. Arten opptrer både i ytre - og indre skjærgård med spredt hekking langs mesteparten av kysten av gamle Aust-Agder.

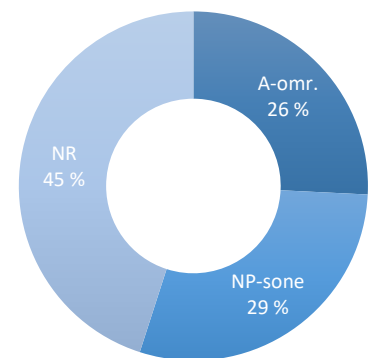
I Tvedestrand der hvitkinngåsa har hatt fotfeste lengst i Agder, og fortsatt har flest hekkende par, ser det ut til at de to artene har fordelt skjærgården mellom seg, med hvitkinngåsa ytterst og grågåsa innerst. Det er også innlandshekkinger av arten flere steder i gamle Aust-Agder som ikke blir fanget opp av tellingene.

Telletidspunktet er ikke optimalt for grågåsa, da den er såpass tidlighekkende at reira er forlatt når tellingen gjennomføres. Man må derfor forvente at en del reir ikke blir oppdaget, og det forventes å være relativt store mørketall for denne tidlighekkende arten som følge av metodikken/telletidspunkt. Tomme reir er vanskeligere å oppdage enn reir med fugler til stede, og i tillegg plasserer arten ofte reira sine inn under busker og kratt, som bidrar ytterligere til å vanskeliggjøre reirletingen.

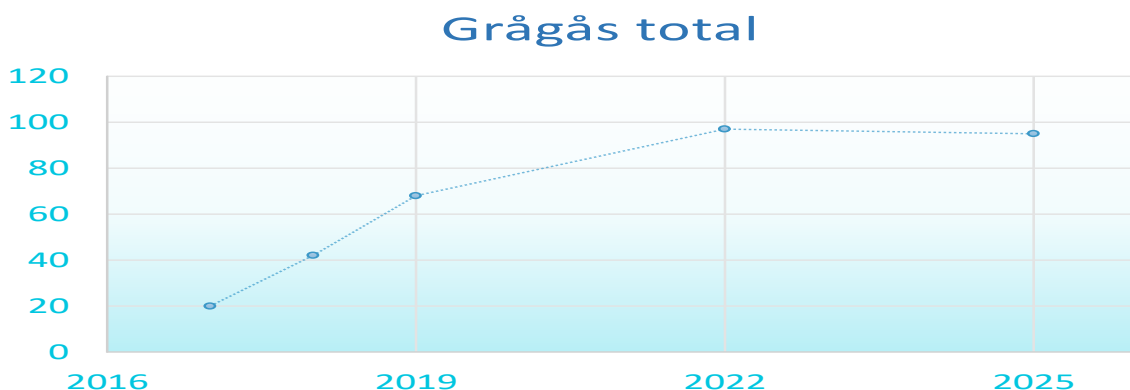
Tallene viser at antall hekkinger økte med 26 par fra 2018 til 2019 og deretter ytterligere med 29 par frem til 2022. Om dette er en reell økning i hekkebestanden er noe usikkert på grunn av

Figur 7: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling grågås

Figur 8: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

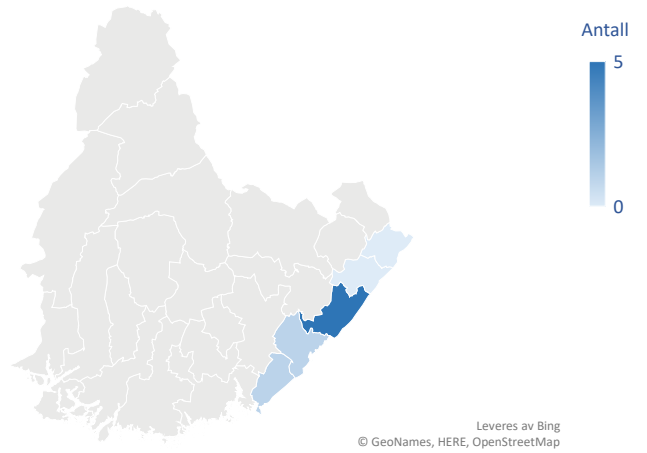
Figur 9: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

metodikken som nevnt over. Det at vi finner grågåsa såpass hyppig og «jevnt» spredt ut over skjærgården, gjør også sitt til at vi finner flere hekkinger jo flere lokaliteter som tilkommer overvåkingen. En del av økningen kan tilskrives dette, men at arten har vært i vekst er sikkert. I 2025 flater kurven ut og holder seg rundt 100 hekkende par. Arten har et tyngdepunkt i Arendal, men med Grimstad og Tvedestrand kommuner et stykke bak, med omtrent halvparten så mange registreringer. I Risør har vi ikke funnet hekkende grågås under tellingene.

Foto : Grågjess. Nederst: Overflyvende grågjess i siluett, fotograf Frode Kroglund. Øverst til venstre: Enslig grågås på vannet, fotograf Rolf Jørn Fjærbu. Øverst til høyre illustrasjonsfoto fra pexels.com, fotograf Radovan Zierik

GRAVAND *LC - livskraftig*

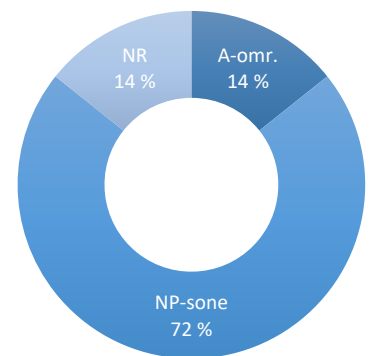
Arten hekker fåtallig langs kysten av gamle Aust-Agder. Reira er vanskelige å finne da de plasseres under busker og kratt, i steinrøyser og i bakken. Det er derfor mørketall knyttet til denne arten, men vi har trolig ikke spesielt mange hekkende par i fylket. Hvert år kommer vi over noen få kull av arten som ofte har mange unger. Vi fanger stort sett ikke opp hekkinger før vi ser ungene på vannet.

Områder der arten tradisjonelt påtreffes med kull er Tromlingene, Bjellandstrand og Ruakerkilen. Så langt har vi kun registrert til sammen 7 par hekkende gravand.

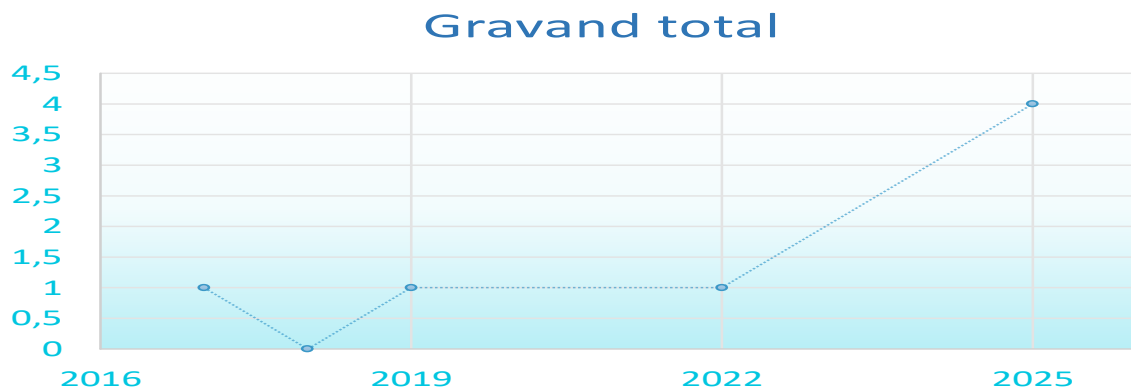
Arten forventes å være utsatt for predasjon fra mink. Det er å anta at intensivt uttak av mink er positivt for denne artens hekkesuksess.

Figur 10: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

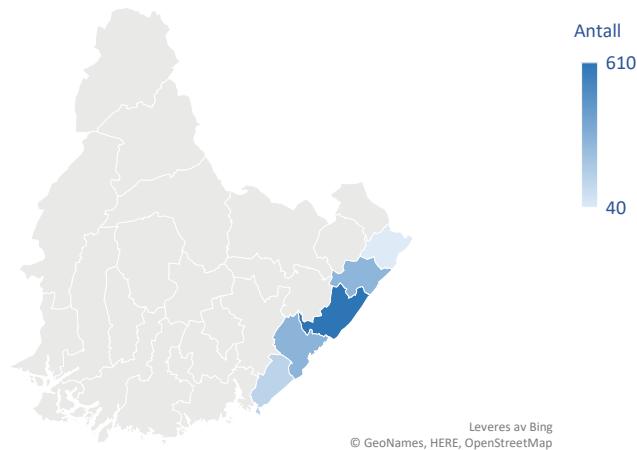
Fordeling gravand

Figur 11: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Figur 12: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

ÆRFUGL *VU - sårbar*

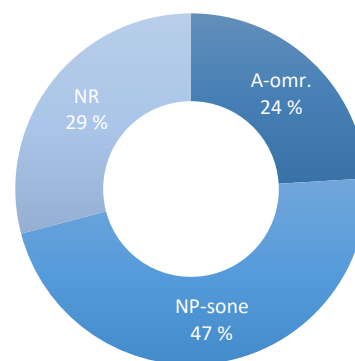
Det er en betydelig usikkerhet knyttet til kunnskap om bestandsutviklingen av ærfugl i gamle Aust-Agder. Tidligere registeringsmetodikk, som gikk ut på individtelling av sjøfugl, fanget ikke opp ærfuglen på en tilfredsstillende måte. Store deler av bestanden ble ikke knyttet til noen lokaliteter der de lå mellom øyer og skjær, langt til havs. Heller ikke med overgangen til reirtelling fanger vi opp alt av hekkinger til denne arten, men trolig en god del. I likhet med grågås er det krevende å finne reira til hekkende ærfugl. Ærfuglen hekker tidlig, om enn ikke så tidlig som grågåsa, og den plasserer ofte reira sine kryptisk under busker og kratt. Mange av reira, som i tillegg ofte er tomme på talletidspunktet, blir ikke funnet. Metodikken/talletidspunktet er derfor ikke optimal for å fange opp hele bestanden av ærfugl, men vi registrerer et betydelig antall reir av den hekkende populasjonen. Andelen som blir fanget opp er imidlertid usikker.

Langs kysten hekker arten solitært. Arendal utpeker seg som tyngdepunkt med nesten dobbelt så mange registrert som i Tvedestrand og Grimstad kommuner.

Arten forventes å være utsatt for predasjon fra mink. Vi antar at intensivt uttak av mink er positivt for denne artens hekkesuksess.

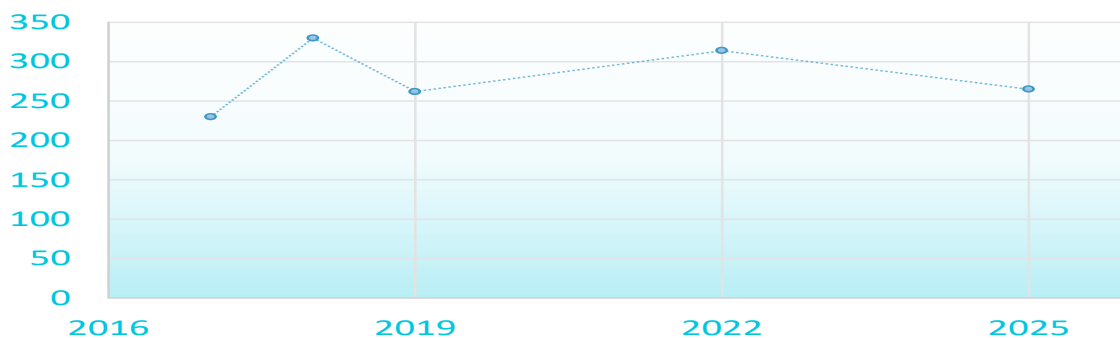
Figur 13: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling ærfugl

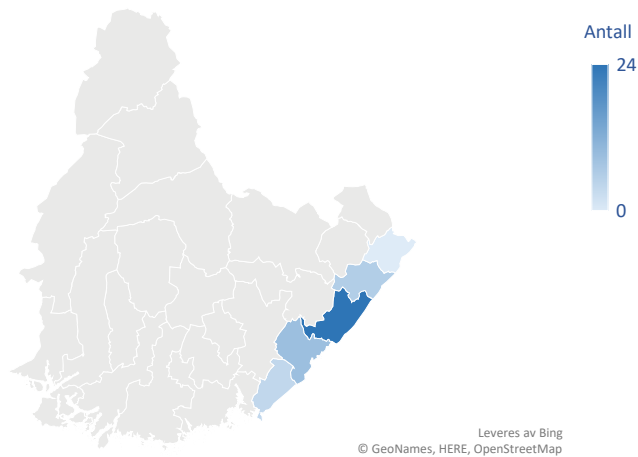

Figur 14: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Ærfugl total

Figur 15: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

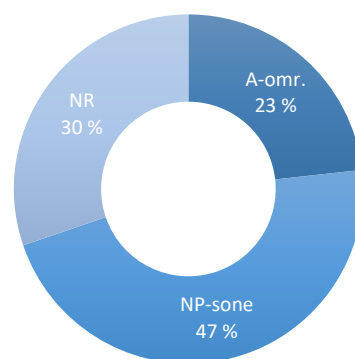
SILAND *LC - livskraftig*

Silanda er blant de hyppigere observerte artene. Arten er etter ærfugl den vanligste kyst-anda i gamle Aust-Agder. Den hekker langs hele kysten, men reira er vanskelige å finne da også silanda legger reira sine kryptisk plassert, som de fleste andefugler. Vi har derfor få registrerte hekkinger i datamaterialet. Til nå har antallet ligget på rundt 6 registreringer under hver telling, men det faktiske antallet er en god del høyere basert på antallet observerte fugler og kull på vannet. 2025 var et godt "siland-år". Om dette skyldes økt bestand, tilfeldigheter eller om tellemanskapet er blitt flinkere til å lete frem silandreir, blir spennende å se fremover.

Arten forventes å være utsatt for predasjon fra mink. Vi antar at intensivt uttak av mink er positivt for denne artens hekkesuksess.

Figur 16: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

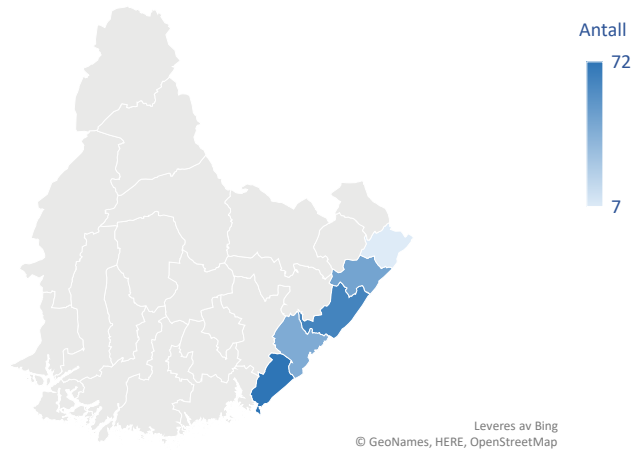
Fordeling siland

Figur 17: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Figur 18: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

TJELD *NT - nær truet*

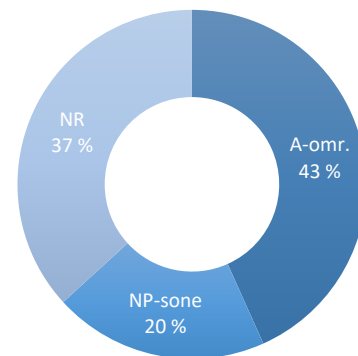
Arten opptrer hos oss både i ytre og indre skjærgård med spredte hekkinger, ikke i kolonier. Vi har ikke identifisert noen hekke-lokaliteter som utpeker seg i form av antall hekkende par. Det som derimot utpeker seg er at vi ofte finner ett reir/ ett par hekkende tjeld nærmest på hver holme. Er lokaliteten ganske stor, kan vi selvfølgelig finne flere par. Arten gjør mye av seg på hekkeplass, så selv om egg eller små unger kan være vanskelige å finne, så treffer vi nok godt på tellingene likevel. Klar hekkeatferd som mye varsling telles som et reir for denne arten selv om ikke egg/unger konkret blir funnet.

Antall hekkinger økte med seks par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en økning på nesten 16 %, og vi så en ytterligere økning i 2022. Den registrerte hekkebestanden økte fra 44 til 67 par, og holdt seg på dette nivået også i 2025. Arten har et svakt tyngdepunkt i Lillesand kommune, men dette henger nok godt sammen med antall lokaliteter i hver kommune, siden vi finner den såpass jevnlig på de lokalitetene vi undersøker.

Arten ser ut til å fordele seg over hele skjærgården uten at noen klare preferanser fremgår. Vi antar at arten opptrer langs hele kysten med en tilnærmet lik tetthet som den vi finner.

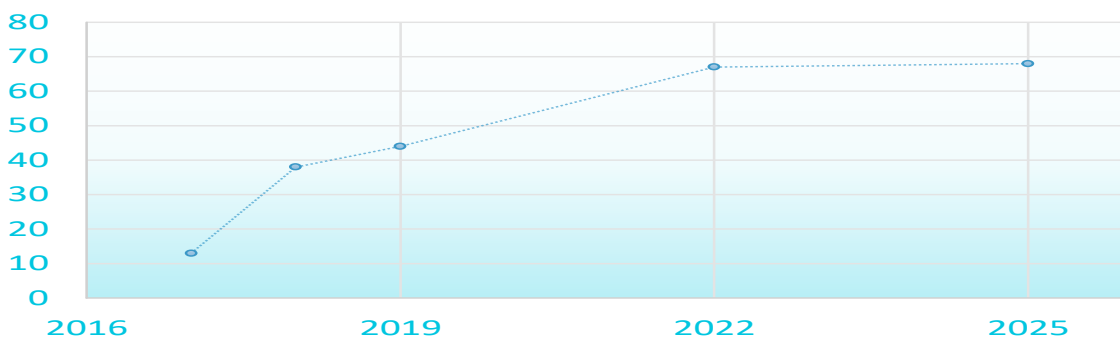
Figur 19: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling tjeld

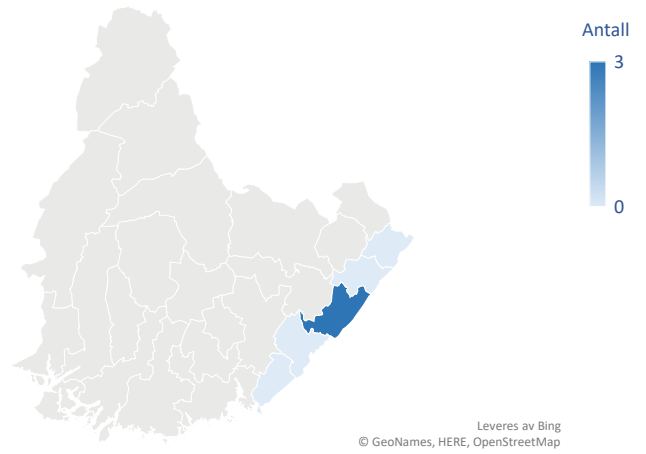

Figur 20: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Tjeld total

Figur 21: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

TEIST *NT - nær truet*

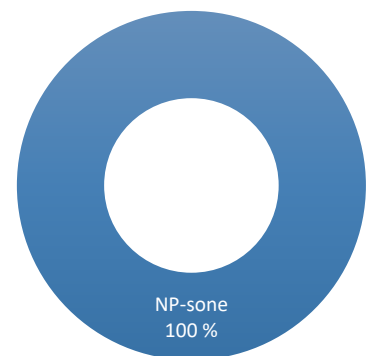
Arten er fåtallig hekkende i gamle Aust-Agder. I 2017 fant vi den hekkende for første gang siden 1989. Dette var på Lille Torungen. På samme øya hekket den også i 2019 og 2020 med to ulike reirplasser og fikk frem unge(r) begge år. Siden 2017 er inntrykket at vi ser teist oftere langs kysten av gamle Aust-Agder. Eksempler på steder hvor arten ofte er å se i tillegg til Torungene, er øst for Lyngør, østpynten av Tromøya, Hovekilen og innsiden av Merdø, Spærholmene og Valøyene. Kanskje hekker det i størrelsesorden 4-5 par i gamle Aust-Agder? I Kragerøskjærgården og østover hekker arten i kolonier.

I 2025 så vi store ansamlinger teist på sjøen utenfor Lille Torungen mens tellingene pågikk. Aldri tidligere har vi sett lignende antall. Det ble telt minimum 15 individer like utenfor steinmoloen, men bare ett individ ble sett flyvende ut fra reirplass og registrert som sikkert hekkende. Antallet indikerer at vi nok har flere hekkende par enn vi klarer å dokumentere.

Teist er nok en av artene som er mest utsatt for predasjon fra mink. Arten hekker i trange fjellsprekker nær sjøen, noe som sammenfaller med steder hvor minken liker seg. Siden 2018 har det vært en intensivering av uttaket av mink i Raet nasjonalpark. Vi tror at dette

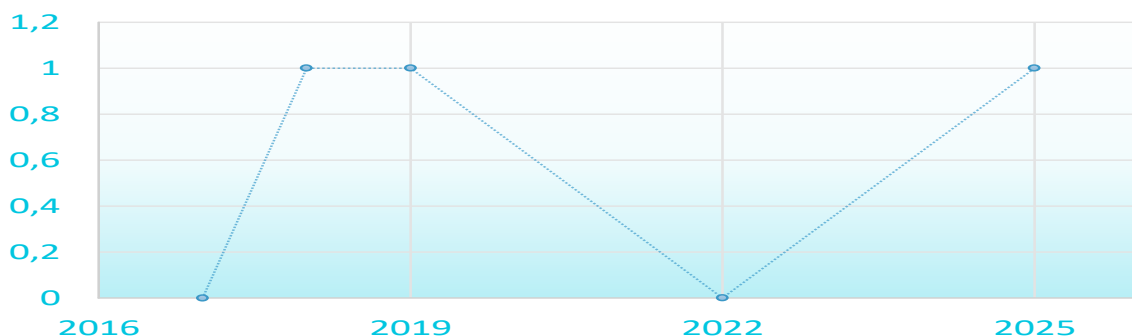
Figur 22: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling teist

Figur 23: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Teist total

Figur 24: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

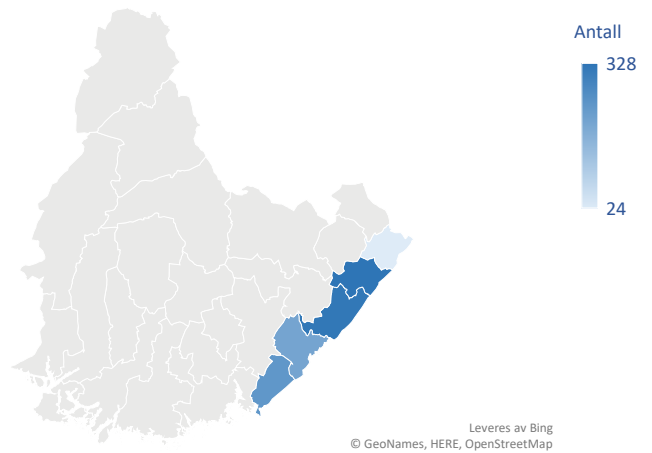

vil ha en positiv effekt på flere bakkehekkende arter av sjøfugler, ikke minst teisten.

Parallelt med forsterket uttak av mink har vi også prøvd å få arten til å ta i bruk opphengte fuglekasser plassert på minksikre steder. Totalt 18 stk. henger oppe. Til nå har ingen av dem blitt brukt av teist. I Vestfold og Telemark har man fått teist til å hekke i tilsvarende kasser, men som er murt inn i steinrøyser der teisten hekker i koloni. Vi tror utfordringen ligger i å få en tynn bestand, som til nå har hekket i naturlige hulrom, sprekker, under stein og lignende, til å ta i bruk kasser på steile fjellvegger. Derfor er noen av kassene murt inn i steinrøyser også hos oss. Disse er ikke minksikre, men håpet er at det er lettere å få arten til å hekke i en slik kasse på bakken. I neste omgang håper vi på at teist som er klekt i en kasse lettere vil kunne akseptere en kasse som er montert mink-sikkert på en fjellvegg. Vi har også prøvd å forbedre den naturlige hekkelokaliteten (se foto) ved å tilføre et mer finkornet substrat bestående av stedegen skjellsand samt at underlaget er planert noe.

Foto : Teist. Nederst: Teisten hekker på små trange steder som i denne fjellsprekken. Legg merke til egget midt i bildet, fotograf Arild Pfaff. Resten illustrasjonsbilder fra unsplash.com, fotograf Mitch Hodge

MAKRELLTERNE *EN - sterkt truet*

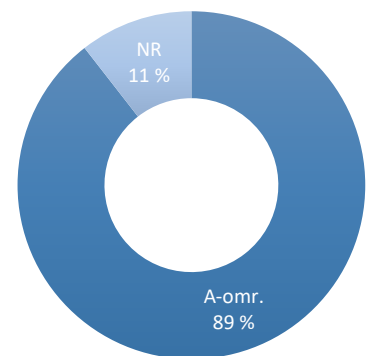
Makrellterner hekker i mellomstore kolonier både i indre og ytre skjærgård, men langt de fleste koloniene finnes i indre skjærgård. Noen par hekker solitært. Arten bytter ofte på hekkelokaliteter, men ofte finner vi trolig den samme kolonien etter flytting relativt nært. Mange av de minste sjøfuglereservatene som ble opprettet i 1980 i gamle Aust-Agder ble nok opprettet for å ivareta hekkende makrellterner. Flere av disse har stått tomme i mange år fordi arten, for det første, har en biologi som gjør at den ofte flytter kolonien, men også fordi bestanden har gått kraftig tilbake.

Arten er utfordrende å arealforvalte ut fra dagens verneregime med faste sjøfuglreservater. Denne arten ville nok, mer enn noen annen sjøfuglart, profitert på en mer dynamisk modell, der man tar høyde for stadig bytting av hekkelokaliteter.

Makrellterna har gått kraftig tilbake i Agder i alle fall i verneområdene, og i vestre deler er den nesten utgått som hekkefugl. Den klarer seg bedre i gamle Aust-Agder, men også her har bestanden gått kraftig tilbake. Matmangel, forstyrrelse og predasjon kan være medvirkende. Det er å håpe og tro at intensivert uttak av den uønskede arten mink vil kunne redusere predasjonstrykket. Vandrefalken er tilbake på kysten etter at den var borte i mange tiår. Terner er

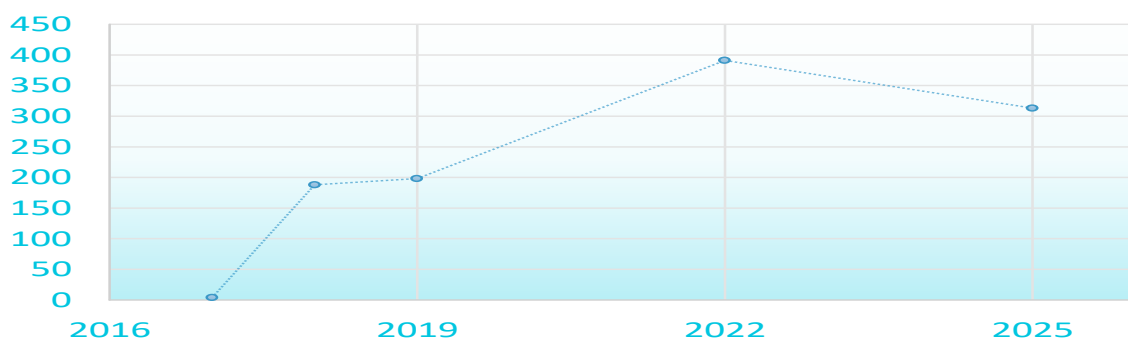
Figur 25: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling makrellterne

Figur 26: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Makrellterne total

Figur 27: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

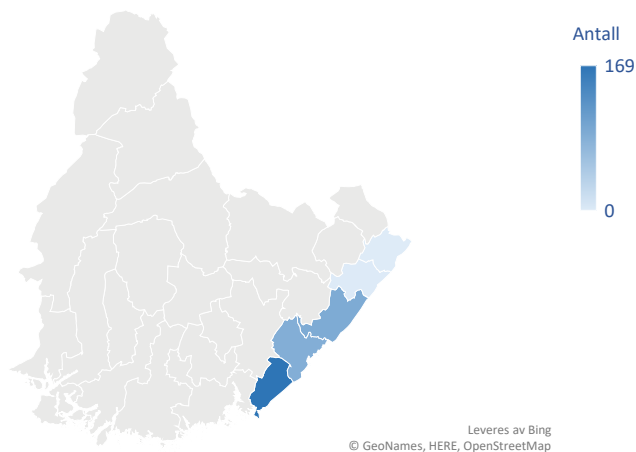

i passelig vektklasse for denne superraske luftpredatoren og vi ser at arten med hell jakter terner. En annen naturlig kystpredator er svartbaken som påfallende ofte har sitt reir midt i, eller nær ternekoloniene. Dette er litt rart da svartbaken legger seg på reir lenge før terna ankommer hekkeplassen. Likevel velger de å legge eggene sine nær denne store altetende måka. Kanskje er det beskyttelse mot andre predatorer, som eks. mink, som gjør at de likevel velger dette.

Antall hekkende par økte med 10 mellom 2018 og 2019. Dette utgjør en økning på drøye 5 %, mens økningen vi registrerte i 2022 var formidabel. Siste registrering i 2025 viser en nedgang igjen til et nivå midt mellom de to foregående tellingene (313 par). Det er i Tvedestrand og Arendal vi har registrert flest hekkende makrellterner under tellingene - rundt 30 % i hver av kommunene. Hele 89 % av parene var å finne på A-lokaliteter og resten i sjøfuglreservatene.

Foto : Makrellterner i fri dressur. Øverst: Rastende makrellterne (Fotograf alle bilder Arild Pfaff)

HETTEMÅKE *CR - kritisk truet*

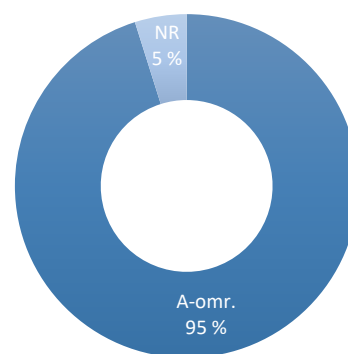
Hettemåka opptrer med størst antall hekkende par i den indre og skjermede delen av skjærgården, ofte i mellomstore kolonier, og ofte sammen med eller nær fiskemåke og makrellterne. Noen par hekker solitært.

Viktige hekkeområder er holmene like øst av Tromøybrua, der de flytter litt rundt fra år til år. Andre viktige hekkeområder har vært Trøe, Kalkfjellet og spesielt Bergshaven i Lillesand. I 2022 ble det også registrert en koloni på Terneholmene (AA 2) i Tromøysundet som utgjorde hele 35 % av antallet reir registrert det året, og like bak lå Vessøyholmen i Grimstad med 25 %. Der gikk antallet kraftig opp i 2025 fra 19 til 49 par.

Dette er en art vi har svært lite av i Agder, og på siste rødliste-revisjon er den oppjustert til kritisk truet (CR) fra å være nær truet (NT) i 2010. Dette må sies å være en dramatisk utvikling for arten. Heldigvis viser tellingene en positiv trend. Antall hekkende par svinger nå mellom ca. 50 og 130. Det er i Lillesand vi har registrert flest hekkende hettemåker. Resten finner vi jevnt fordelt mellom Arendal og Grimstad. Samtlige par var å finne på A-lokaliteter frem til 2022. I 2025 fikk vi for første gang hekkende hettemåker i reservat (17 par) i gamle Aust-Agder, fig. 26.

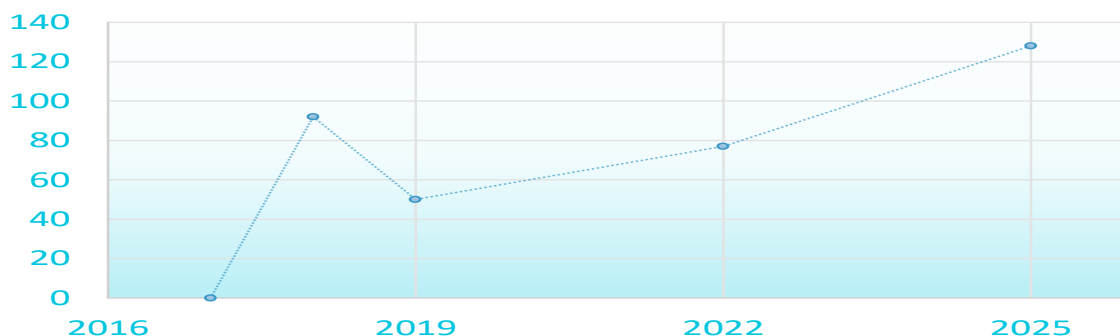
Figur 28: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling hettemåke

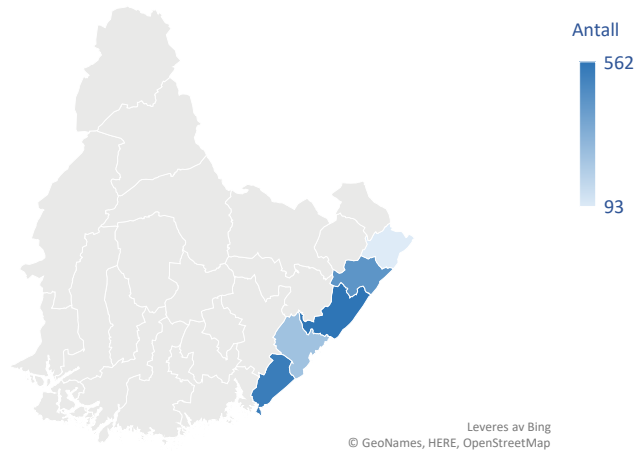

Figur 29: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Hettemåke total

Figur 30: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

FISKEMÅKE *VU - sårbar*

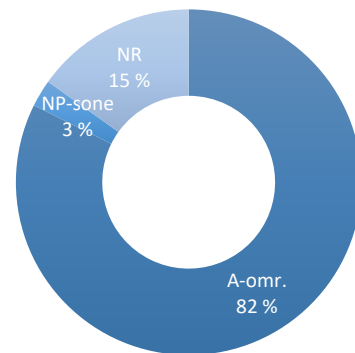
Langs kysten hekker arten oftest i mindre kolonier, men av og til solitært. I kystbebyggelsen finner vi en del par hekkende på flate tak av ofte større bygninger, samt bynært i fjellskråninger. Hvor stor denne bestanden er, er ikke kjent. Nærhet til mat, samt respons på minkpredasjon kan være med å forklare hvorfor fiskemåkene trekker opp på hustakene/fjellhyllene og nær folk. Denne usikkerheten rundt urbane versus rurale måker gjør det ekstra interessant å følge utviklingen til nettopp fiskemåka, og sjøfuglovervåkingen burde også suppleres med en kartlegging av urbane måker.

Fiskemåka hekker også i innlandet og går helt opp i høyfjellet. Det er heller ikke undersøkt hvor stor denne bestanden av innlandshekkende fiskemåke er, men noen steder finner vi kolonier av en viss størrelse, for eks. ved brokarene til gamle Blakstad bru i Froland. Ofte er innlandsparene solitært hekkende.

I 2025 fortsetter den positive trenden vi har sett siden 2018. I 2022 var totalen hele 550 par, en økning fra 335 par under forrige telling i 2019, og nå i 2025 teller vi 585 par. Noe av dette kan nok forklares med at det har kommet flere A-lokaliteter inn i overvåkingen, og at fiskemåkene i all hovedsak hekker på A-lokaliteter utenfor verneområdene.

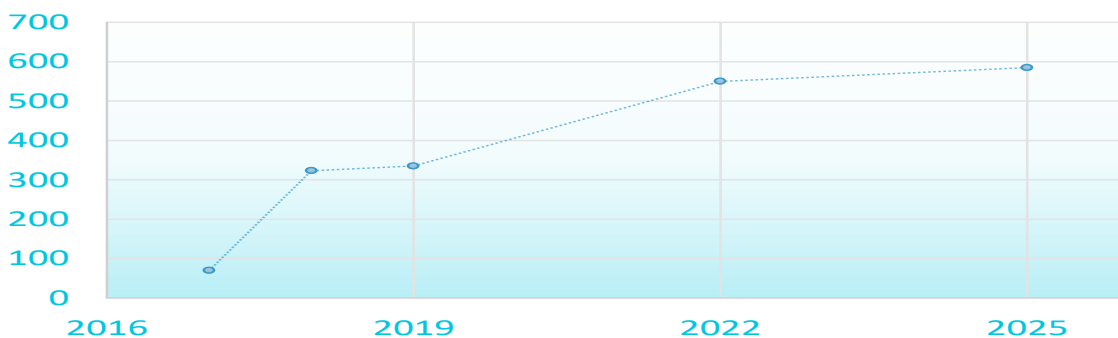
Figur 31: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling fiskemåke

Figur 32: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Fiskemåke total

Figur 33: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører en mulig underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

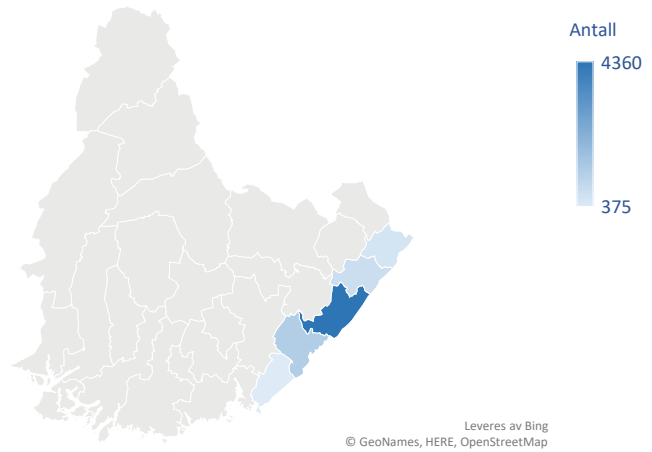

Tidligere var det i Lillesand og Tvedestrand vi telte flest hekkende fiskemåke, men nå er Arendal gått forbi. Grimstad og særlig Risør utpeker seg som «dårlige» fiskemåke-kommuner.

De kysthekkende fiskemåkene hekker hos oss i størst antall i indre del av skjærgården. Dersom de hekker i blandingskolonier er det ofte hettemåke og makrellterne de foretrekker som naboer. Viktige hekkehøyer for fiskemåke er Gjerstadholmene i Arendal og Mellomårholmen og Torskeholmen i Lillesand. Her har vi registrert henholdsvis ca. 7, 6 og 5 % av alle fiskemåkene i overvåkingen (2017-25). Dernest Lolta i Tvedestrand med ca. 4 %. En annen viktig lokalitet er Kvennhusholmene i Risør med nesten 4 % av registreringene. Forholdsvis få fiskemåker hekker i verneområdene, som vi ser av fig. 32.

Foto : Øverst: Trehekkende fiskemåke, fotograf Arild Pfaff. Nederst: Illustrasjonsfoto av fiskemåke fra pexels.com

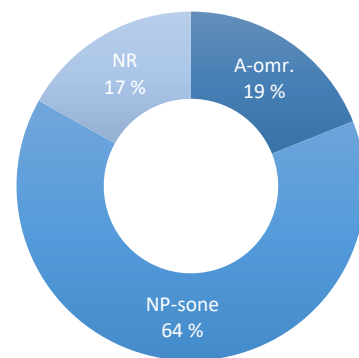
GRÅMÅKE *VU - sårbar*

Gråmåka opptrer med størst antall hekkende par i den ytre delen av skjærgården, ofte i store kolonier, og ofte sammen med eller nær sildemåke og svartbak. De desidert viktigste hekkeområdene er Store og Lille Torungen i Arendal. Her finner vi rundt 20 % av alle gråmåkene vi totalt har registrert i overvåkingen (2017-25). I overkant av 40 % av gråmåkene vi teller hekker her. Deretter følger Spærholmene i Grimstad med ca. 9 % og Store Måkholmen med ca 5 %. Mannskjæret i Risør er også en god lokalitet med rett i underkant av 5 %. I blandingskoloniene deler arten ofte øya mellom seg. Arten hekker gjerne eksponert, ofte rett på blanke fjellet. Vi finner også størstedelen av den hekkende populasjonen innenfor verneområdene. Kun om lag 19 % finner vi hekkende på A-lokaliteter. Dette betyr at heller ikke mangelen på resultater fra A-lokalitetene i 2017 kan fullstendig forklare det mye lavere antallet hekkende gråmåker dette året. I tillegg er det en liten del av populasjonen som hekker solitært på andre holmer og øyer som ikke fanges opp utenom totaltellingene.

Antall hekkende par avtok med 183 par mellom 2018 og 2019. Dette utgjorde en reduksjon på vel 10 % og arten har holdt seg på dette nivået til og med 2025 - i overkant av 1500 par. Arten opptrer i store kolonier med et klart tyngdepunkt i Arendal kommune.

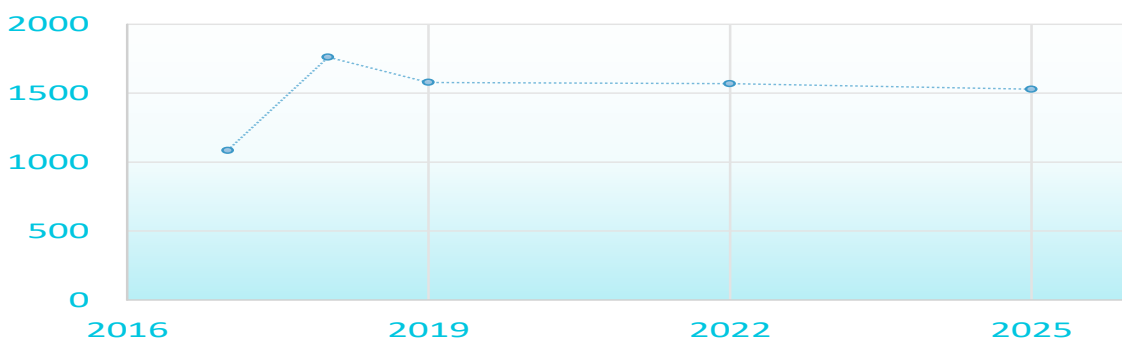
Figur 34: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling gråmåke

Figur 35: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Gråmåke total

Figur 36: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

Den forholdsvis store nedgangen fra 2018 til 2019 er ikke åpenbar. Det er mulig at flyttinger til holmer og skjær utenfor de tre tellekategoriene kan spille inn. Naturlig variasjon av andelen i populasjonen som går til hekking, kan heller ikke utelukkes. Det synes å være relativt store fluktueringer i blandingskoloniene med stormåker. Forholdstallet mellom artene kan variere mye, og særlig andelen gråmåke vs. sildemåke er interessant å spore. Dette forekommer på bl.a. Store og Lille Torungen samt Spærholmene. Slike variasjoner og eventuelle sammenhenger vil bli interessant å følge ettersom datamaterialet øker. Noe variasjon kan nok tilskrives feilregistrering/forveksling mellom gråmåkereir og sildemåkereir. Dette omtales nærmere i avsnittet om “stormåker” på side 24-25.

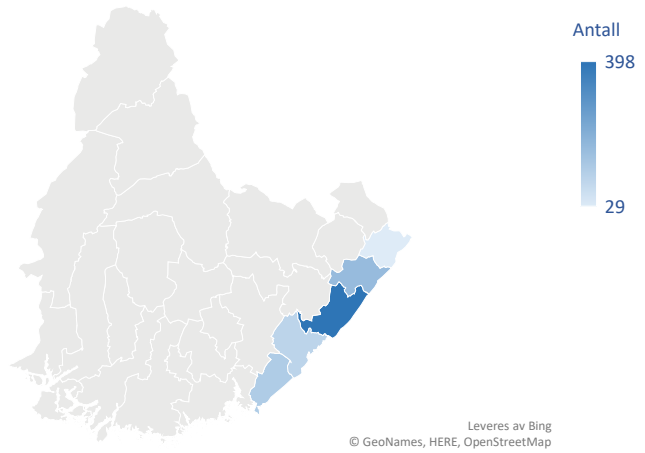
Gråmåka har fått endret sin status på rødlista siden sist. I 2021 gikk den fra å bli vurdert som livskraftig (LC) i både 2010 og 2015, til sårbar (VU).

Foto : Øverst: gråmåker. Nederst: Juvenil gråmåke på bytur, fotografer Alari Tammasalu og Dimitry Anikin, pexels.com

by Tyler Moulton via Unsplash

Leveres av Bing
© GeoNames, HERE, OpenStreetMap

SVARTBAK *LC - livskraftig*

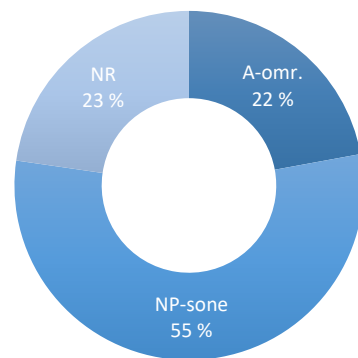
Arten opptrer både i ytre og indre skjærgård. Oftest solitær hekking, men opptrer i mindre kolonier på eks. Torungene. Reiret legges oftest høyt og lett synlig. Kanskje kan dette være pga. lavt predasjonstrykk gjennom lang tid i vårt område på denne arten. Kanskje havørnas reetablering vil kunne påvirke artens reirplassering etter hvert. Påfallende ofte finner vi den hekkende midt i kolonier med potensielle byttedyr som makrellterne og småmåker. Disse starter opp hekkingen mens svartbaken, som starter tidligere, alt er etablert på stedet.

Antall hekkende par avtok med 93 par fra 2018 til 2019. Dette utgjør en reduksjon på nesten 47 %. I 2022 registrerer vi langt flere hekkinger, hele 196 som er tilnærmet det samme som i toppåret 2018. Det blir interessant å følge svingningene vi har observert fremover. Basert på utviklingen frem til 2025, ser arten ut til å stabilisere seg rundt ca. 200 par. Arten har et solid tyngdepunkt i Arendal kommune. Der finner vi over dobbelt så mange som i Tvedestrand som er nest beste kommune.

Arten ser ut til å benytte tradisjonelle reirplasser år etter år, og synes også å fordele seg over hele skjærgården. Det antas at arten opptrer langs hele kysten med en tilnærmet lik tetthet som vi finner

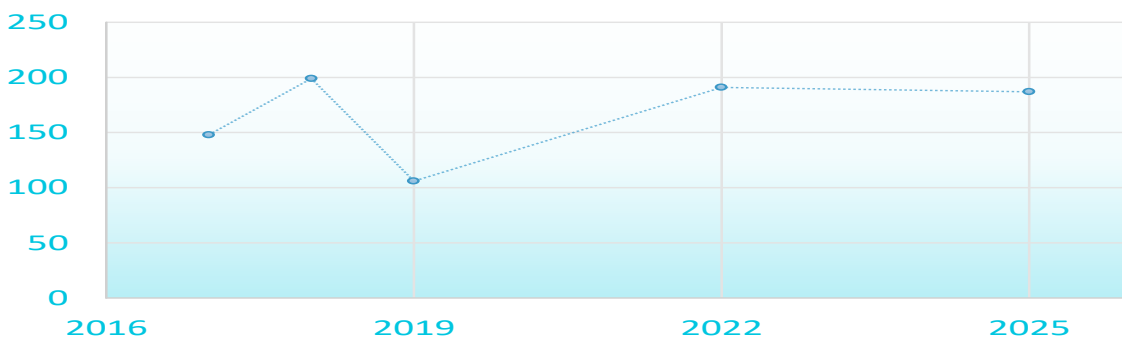
Figur 37: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling svartbak

Figur 38: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Svartbak total

Figur 39: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

innen de tre kategoriene vi teller i. Arten er i praksis å regne som en marin rovfugl, og i likhet med ekte rovfugler og ugler, kan det se ut som arten etablerer territorier av litt størrelse selv om den unntaksvis kan etablere seg i mindre kolonier. Det er særlig på Torungene vi finner kolonier av arten i Aust-Agder, og det er nok det som gjør at svartbaken får et tyngdepunkt i Arendal kommune. Svartbak jakter effektivt særlig på unger av de fleste sjøfugler som finnes i gamle Aust-Agder, herunder større arter som nesten flygedyktige unger av hvitkinngås.

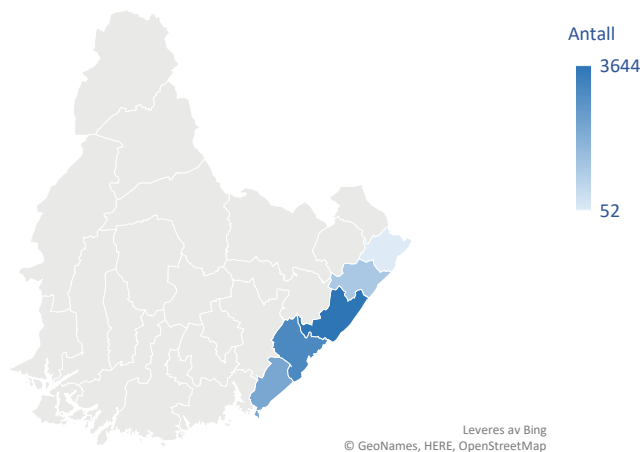
Viktige lokaliteter for Svartbaken er særlig Store og Lille Torungen i Arendal kommune. Her finner vi henholdsvis 20 % og 11 % av reirene vi har registrert i overvåkingen (2017-25). Deretter følger Flatskjæra Tromøy (Arendal) med ca. 6 %. Hellesunds-Grønningen (Lillesand), Spærholmene (Grimstad) og Askerøy-Stangholmen (Tvedestrand) har ca. 5 % på hver.

Foto : Svartbak. Nederst: Svartbak med hornbjel i nebbet, fotograf Arild Pfaff. Resten Illustrasjonsfoto fra pexels.com: fotografer Taryn Elliott og Rachel Claire

by Kev via Pixabay

Leveres av Bing
© GeoNames, HERE, OpenStreetMap

SILDEMÅKE *LC - livskraftig*

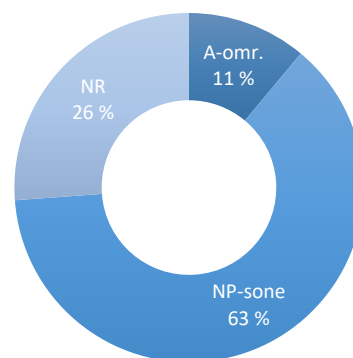
Sildemåka opptrer med størst antall hekkende par i den ytre delen av skjærgården, ofte i store kolonier, og ofte sammen med eller nære gråmåke og svartbak. I blandingskoloniene deler artene ofte øya mellom seg, og vi finner klare "seksjoner" hvor arten holder seg. Ofte finner vi sildemåkas reir litt gjemt i vegetasjonen, som høyt gress, og av og til under busker. Gjennomgående noe mer kryptisk enn f.eks. gråmåke og svartbak som i større grad legger reira mer åpnet.

Antall hekkende par avtok med 108 par fra 2018 til 2019. Dette utgjorde en reduksjon på 6 %, men i 2022 ser vi en kraftig økning, og bestanden er nesten oppe på 2017-nivå. I 2025 synker antallet igjen til 1725 par. I overvåkingsperioden synes sildemåka å svinge rundt 2000 hekkende par så langt. Arten opptrer i store kolonier i Grimstad, Arendal og Lillesand kommuner. Over 90 % av parene er å finne i naturreservater og sone A i Raet nasjonalpark.

Vi registrerer svingninger fra år til år. Det er mulig at flyttinger til holmer og skjær utenfor de tre tellekategoriene kan spille inn, og som sagt kan ikke naturlig variasjon utelukkes. Det er også kjent at sildemåker kan forflytte seg mellom sesonger og hekke lenger

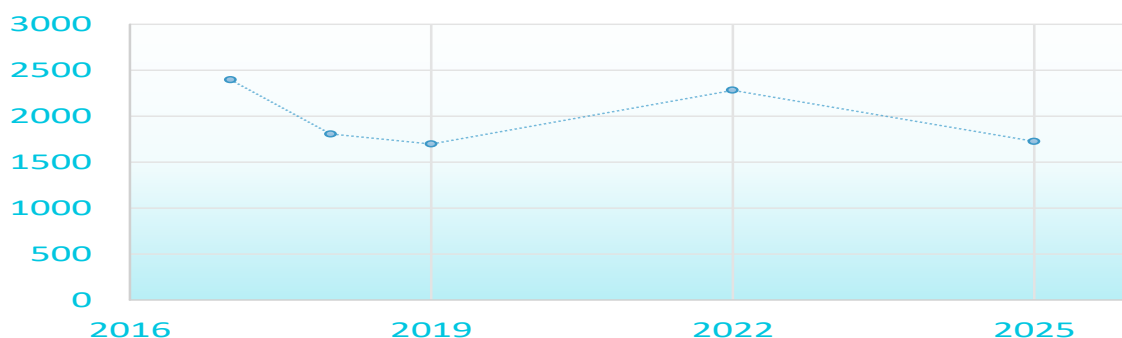
Figur 40: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling sildemåke

Figur 41: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Sildemåke total

Figur 42: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

unna, for eksempel i skjærgården i Mandal. Noe variasjon kan nok også tilskrives feilregistrering/forveksling mellom gråmåkereir og sildemåkereir. Dette omtales nærmere i avsnittet om “stormåker” på side 24-25.

Viktigste lokalitet er Spærholmene i Grimstad. Her finner vi hele 21 % av alle sildemåkene vi har registrert i overvåkingen (2017-25). Deretter følger lokalitetene Store og Lille Torungen i Arendal med henholdsvis 16 % og 14 %. Risøya i Lillesand er god med 8 %, og Flateskjæra i Tvedestrand med ca. 6 %.

Foto : Sildemåker. Øverst til venstre: Furasjerende (matsøkende) sildemåke, fotograf Rolf Jørn Fjærbu. Flygende sildemåke, fotograf Jan van der Wolf, pexels.com. Skrikende sildemåke, fotograf Matthias Zomer, pexels.com

MÅKEFUGLER

Måkefugler er en uformell betegnelse som i Norge vanligvis brukes om fugler i måkefamilien – altså arter i familien Laridae. Den omfatter både måker og terner. I naturforvaltning, feltbiologi og artsregistrering regnes typiske måkefugler i Norge som: gråmåke, svartbak, fiskemåke, sildemåke, krykkje, hettemåke og dvergmåke (mindre vanlig). Av terner er det særlig makrellterne og rødnebbterne som er relativt vanlig. Alle disse artene kan sees på Agderkysten, men dvergmåke, krykkje og rødnebbterne hekker ikke i gamle Aust-Agder.

Metodikken vi bruker for å overvåke sjøfuglbestandene i Agder er krevende. Den setter krav til kunnskap om sjøfuglens utseende og biologi, og ikke minst til telleerfaring og reirkjennskap. For noen arter kan det være krevende å skille reir fra hverandre, særlig dersom man hverken ser egg eller fugler. Stormåkene: svartbak, gråmåke og sildemåke, er mulige forvekslingsarter. Særlig dersom reirene begynner å bli “gamle”. De er likevel relativt lette å skille fra småmåker som fiske- og hettemåke samt makrellterna, som har vesentlig mindre reir og egg. Det kan derfor være interessant å se på sammensetningen av måker og inndelingen i “stormåker” og “småmåker”. Dette gir mer robuste tall og tar bort en eventuell feilkilde som forveksling av reir mellom gråmåke, sildemåke og svartbak, men gir en mer generell betraktning av måkesituasjonen.

Historiske data fra “Verneplan for sjøfuglreservater, 1979”:

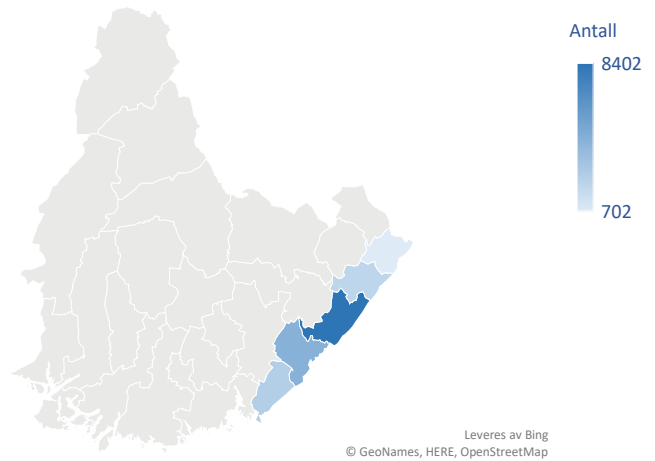
I årets rapport er det tatt med en del data og beskrivelser fra den opprinnelige verneplanen for sjøfugler. Dette er interessant for å vurdere endringene vi ser på de ulike lokalitetene som vi har fulgt over mange år. Rapporten fra 1979 sier allerede den gang at sjøfuglene står i en krevende situasjon og at presset på sjøfuglene er stort både med tanke på miljøbelastning og fra forstyrrelser fra en stadig økende bruk av fritidsbåter og aktiviteter i skjærgården. Det er interessant å se på tallene fra inventeringene i 1976, som var grunnlaget for opprettelsen av sjøfuglreservatene som ble vedtatt i 1980.

Tabell 1: Oversikt hentet fra “Verneplan for sjøfuglreservater - Delplan 2: Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. Tallmaterialet bygger på foretatte tellinger på hekkeplassene i mai/juni 1976, avrundet til nærmeste hundretall. Tallene i i tabellen bør ikke betraktes som eksakte uttrykk for bestandsstørrelser. Tallenes primære hensikt var å angi den omtrentlige størrelsesorden for bestanden av måkefugler i de tre fylkene samt å angi omtrentlige forhold m.h.t. bestandssammensetningen i området. **Tallene er oppgitt i individer, ikke par/reir som vi operer med i våre tellinger nå.**

Fylke	Svartbak	Sildemåke	Gråmåke	Fiskemåke	Hettemåke	Makrellterne	Total
Aust-Agder	800	1800	3600	11000	300	1700	19200
Vest-Agder	1200	6100	2000	5200	1600	1200	17300
Telemark	200	300	800	4700	1500	800	8300
Sum	2200	8200	6400	20900	3400	3700	44800

Tabell 2: Oversikt over dagens situasjon for de samme artene som er oppgitt i verneplanen fra 1979. Dagens tall er hekkende par, og dermed ikke direkte sammenlignbare. Vi ser likevel raskt at det har vært store endringer, særlig for artene fiskemåke og makrellterne.

Gamle Aust-Agder år 2025	
Art	Par/reir
Svartbak	187
Sildemåke	1725
Gråmåke	1529
Fiskemåke	585
Hettemåke	128
Makrellterne	313
Totalt	4467

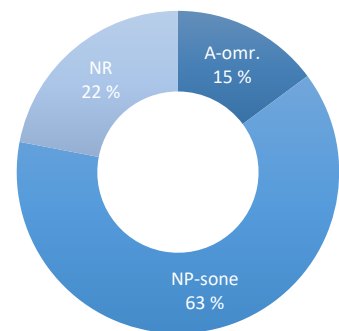

STORMÅKER (svartbak, gråmåke og sildemåke)

Som nevnt flere steder i rapporten, kan man ikke umiddelbart anta at ett reir tilsvarende to fugler/individer observert på hekkelokalitet. Individer observert er heller ikke kun rugende hunner, slik at man kan omregne ved hjelp av en fugl per reir. Nøyaktig fordelingsnøkkel mellom individtelling og reirtelling er uklar (foreløpig). Vi har eksempler på at vi finner vesentlig flere reir enn man mange ganger skulle anta på bakgrunn av antall individer på hekkeplass. I koloniene til måkefuglene vil ofte store deler av individene ikke være tilstede under talletidspunktet. BirdLife Vest-Agder oppgir i sine rapporter at korrigeringsfaktoren ligger rundt 1,5 fra individ til reir (Olsen, 2023). I Aust-Agder har vi eksempler på at den kan ligge tett på 2,0, men dette varierer og det trengs nærmere undersøkelser for å kunne fastslå en sikrere omregningsfaktor. En mer "robust" gruppe vil være å se på stormåkene samlet. Under kan man se en direkte sammenligning mellom stormåkene.

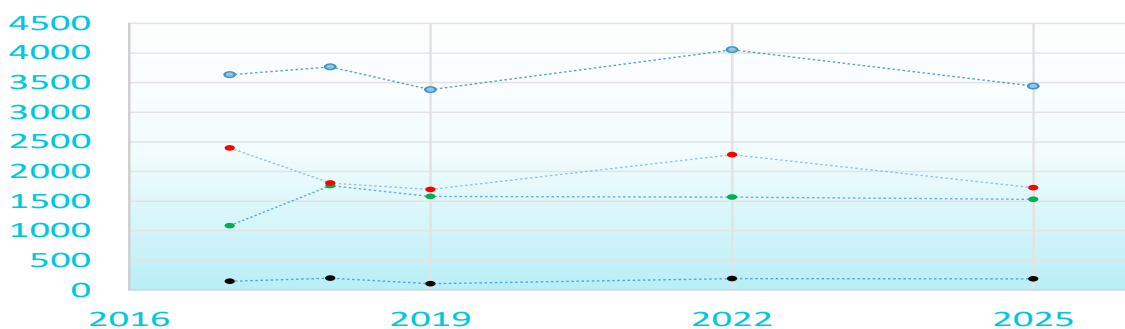
Figur 43: Kartet viser utbredelsen til stormåkene i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall representerer data siden reirtelling startet i 2017.

Fordeling stormåker

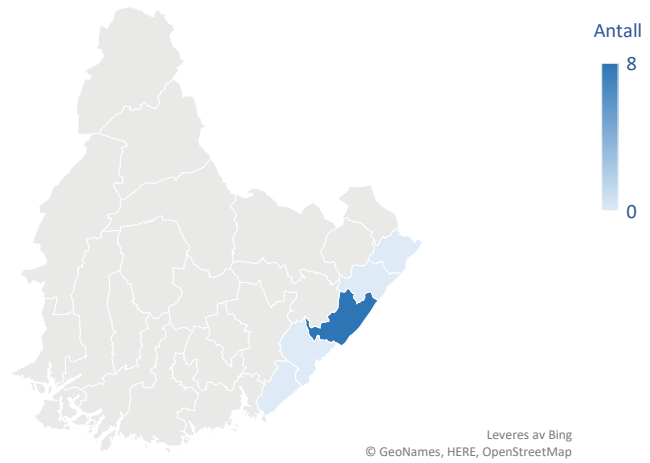

Figur 44: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Stormåker – sammenligning

Figur 45: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av stormåker (blå) i overvåkingområdet sammenlignet med utviklingen til sildemåker (rød), gråmåker (grønn) og svartbak (sort). *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

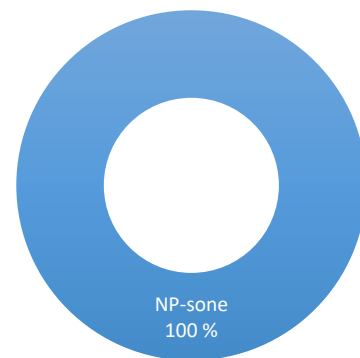
HAVHEST *EN - sterkt truet*

I 2013 fikk vi de første indikasjoner på at vi var i ferd med å få en ny hekkende art i gamle Aust-Agder. To par havhest lå tilsynelatende og ruget på Skurvene vest av Store Torungen 24. mai. Det ble dessverre ingen unger dette året, og heller ikke året etter, til tross for ruging også da. Men to år senere, den 26. Juli 2015, ble den første ungen observert i det den kikket frem ved siden av den voksne fuglen.

Det har variert fra ett til tre, kanskje fire par som har vært til stede i den lille kolonien siden den gang. Til nå ser det ut til at det kun er ett av parene (samme par?) som får frem unger. Det er i alle fall på samme reirplass vi har sett unger i 2015, 2017 og 2018. Etter dette har havhesten vært fast inventar på Skurvene. Tross årlige forsøk har ingen fått frem unger siden. Også i 2022 var det 2 havhester som oppholdt seg på hekkeplass, men ingen gav inntrykk av å ruge fast, og vi er i tvil om det var et ordentlig hekkeforsøk. I 2023 har vi ikke observert havhesten på sin «faste» plass, men heldigvis var de tilbake, rugende, i 2024. Dessverre fikk de ikke frem unger dette året heller. Også i 2025 ble det registrert ett hekkende par, uten at egg eller unger ble resultatet.

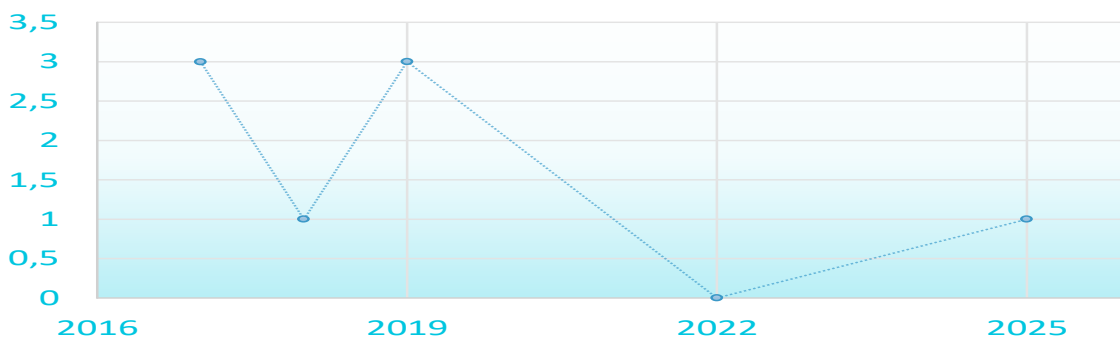
Figur 46: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling havhest

Figur 47: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Havhest total

Figur 48: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

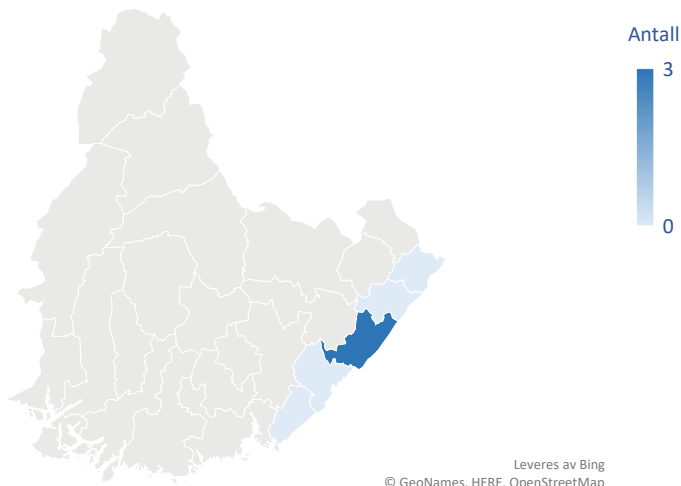

Vi må til Rogaland for å finne nærmeste kjente hekkeplass i Norge. Det var tidligere en koloni i Vest-Agder, men denne er utgått i sin helhet. Arten er heller ikke kjent hekkende øst for oss i Sør-Norge. Dette er da Norges sørligste hekkeplass for tiden og Sør-Norges østligste.

Trolig er Skurvene og da særlig “Skarveøya” et godt egnet sted for en art som havhest. Øya er beskyttet som sone A i Raet nasjonalpark med ilandstigningsforbud i deler av hekketiden til havhesten. Øya huser også en koloni med mellomskarv. Skarvekolonier lukter og folk kvier seg nok for å gå i land på denne holmen som følge av lukta samt at det er et yrende liv av skarv - og stormåker i alle aldre gjennom hele den attraktive perioden på sommeren. Trolig tenker minken seg om før den går i land her med så mange spisse og store nebb som truer. Det er også sjeldent at det er vindstille nok her til at det er ok å legge til med båter på øya. Her burde det være mulig for havhesten å trives i årene fremover, men det lille antallet på havhestkolonien gjør den svært sårbar.

Foto : Hekkende havhest på Skurvene. Øverst: Havhest med unge, fotograf Arild Pfaff

TOPPSKARV *LC - livskraftig*

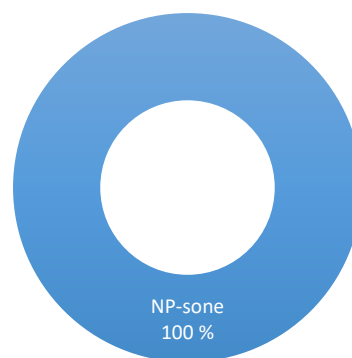
Det er slett ikke hvert år man påviser en ny hekkende sjøfuglart i gamle Aust-Agder. Det skjedde i 2025 under sjøfugltellingen på Store Torungen, da ikke bare ett, men tre par med toppskarv ble funnet hekkende på vestsiden av hovedøya. Denne øya er relativt stor, så her går det et større antall tellere, ca 10 stk., på en linje over øya for å gjøre unna forstyrrelsen så raskt og skånsomt som mulig. Det ble høy stemning i tellerekka, da det ble konstatert at toppskarven endelig ble verifisert som ny hekkeart denne dagen.

Vi har i økende grad de siste årene observert arten i hekketid på noen få steder i gamle Aust-Agder, men inntil 2025 har vi ikke lyktes å påvise hekking.

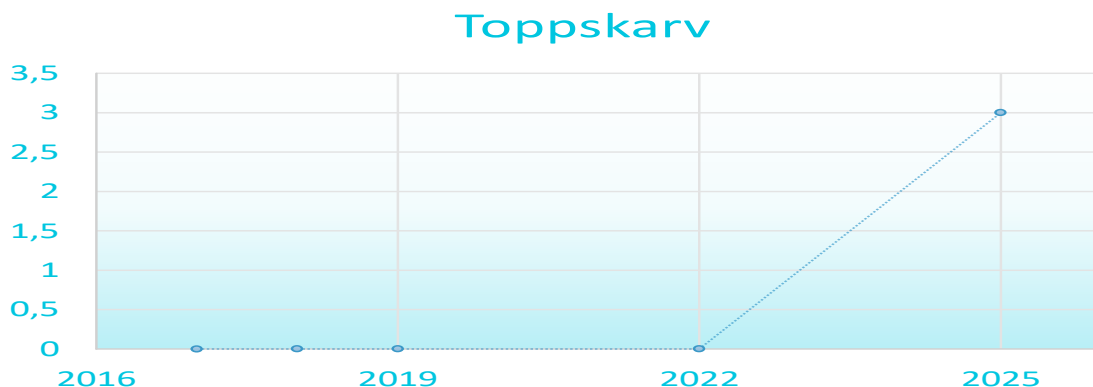
Arten ser ut til å ha en annen preferanse for plassering av reira enn det vi kjenner fra mellomskarven i våre områder. To av de tre reira vi fant lå slik til at det ikke var sikt opp mot himmelen. Det ene reiret lå under et kraftig klippefremspring, lavt, kanskje bare så vidt fuglen kan sitte oppreist på reiret, og det andre reiret lå under en stor stein. Også her var det ganske lavt og trangt. Det tredje reiret lå nede i en vertikal sprekk. Der var det nok utsikt til himmelen, men likevel var reiret lagt på et langt mer trangt og utilgjengelig sted enn hvor vi forventer å finne mellomskarven hekkende. Mellomskarv-

Figur 51: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling toppskarv

Figur 50: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

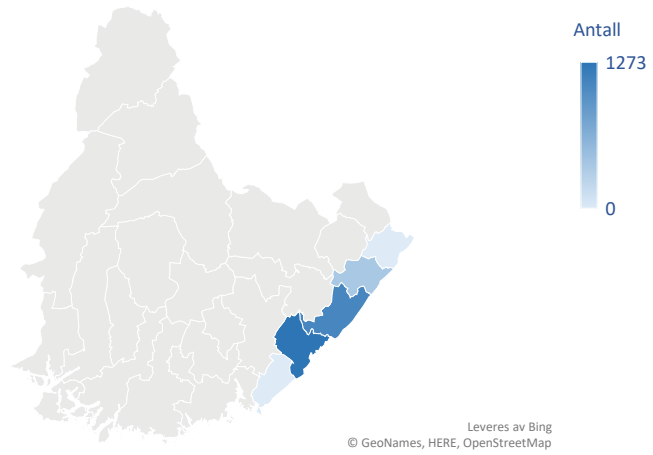
Figur 49: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018, men denne arten ble første gang registrert hekkende i 2025, da vi fant 3 reir på Store Torungen

reira ligger hos oss helt åpent og ofte høyt på holmene. Denne forskjellen i foretrukket reirplassering er også tilsvarende i gamle Vest-Agder (Runar Jåbekk pers. medd.). Runar legger til at dersom det er mangel på foretrukne reirplasser legges reira mer åpent, eks. inn mot steiner.

I gamle Vest-Agder ble toppskarven funnet hekkende første gang i 1998. Det var i Mandal kommune, som det het den gang, på Vestre Klovholmen. Det var ett par som hekket. Nå hekker det toppskarv på fem lokaliteter med til sammen litt i overkant av 100 par. Rauna i Farsund - og Agnesskjær i Lindesnes kommune, er de to viktigste hekkelokalitetene med hhv 50 og 46 par. De første hekkingene her var i 2011 og 2012 (Runar Jåbekk pers. medd.).

Foto : Øverst til venstre: Toppskarv har blitt hyppigere observert i hekketid. Øverst til høyre: Toppskarv på hekkeplass på Store Torungen. Nederst til venstre: Toppskarv kan hekke sammen med mellomskarven (storskarv). Nederst til høyre: Toppskarv i tydelig profil. Fotograf: Arild Pfaff

STORSKARV *NT - nær truet*

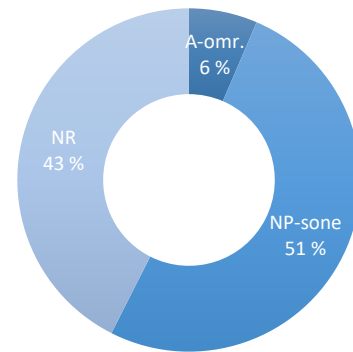
Mellomskarv er en underart av storskarv. Som hekkefugl er mellomskarv forholdsvis ny i Norge. Første hekkefunn var i 1997 i Øra naturreservat i Fredrikstad. Mellomskarv ble første gang registrert hekkende i gamle Aust-Agder i 2003 i Rivingen naturreservat utenfor Auesøya i Grimstad kommune (Rune Blix meddelt Arild Pfaff på telefon). På disse 22 årene har mellomskarven hatt en markant bestandsøkning og er blitt funnet hekkende på til sammen 11 ulike lokaliteter per 2025. De fordeler seg på seks lokaliteter i Grimstad, tre i Arendal og én i Tvedestrand og én i Lillesand.

Vi forsøker å reirtelle samtlige lokaliteter etter at ungene har forlatt reira og holmene hvert år. Se utviklingen i tabell 1 på neste side.

Underarten hekker i ytre skjærgård, ofte eksponert for vind og vær. Vi tror at et par av koloniene “knoppsskyter”, uten at nødvendigvis dette betyr at kolonien øker voldsomt. Rivingen og Skurvene har hatt skarv hekkende i mange år. De siste årene har Store Vassfloss nær Rivingen og Flatskjær og også Skåla, nær Skurvene fått mellomskarv hekkende. Begge “moderlokaltetene” har gått tydelig tilbake i antall hekkende par, men ser en på totaltallene mellom “moderlokaltetene” og “knoppsskytingslokalitetene” er tallene tilnærmet som før basert på 2019-resultater. Tall fra 2022 og 2025

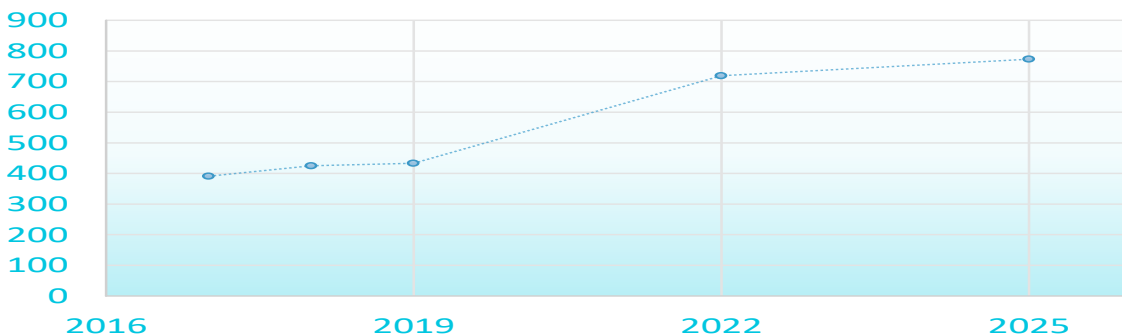
Figur 52: Kartet viser utbredelsen i kystkommunene i gamle Aust-Agder. Mørkere farge indikerer høyere antall hekkende fugler. Antall er basert på alle reir registrert i overvåkingen (2017-2025).

Fordeling storskarv

Figur 53: Figuren viser fordelingen mellom naturreservat, nasjonalpark og A-lokaliteter basert på alle registrerte par i overvåkingen (2017-25).

Storskarv total

Figur 54: Grafen viser utviklingen til det totale antallet av arten i overvåkingsområdet. *Reirtelling på A-lokaliteter startet først i 2018. Dette medfører underrepresentasjon av det faktiske antallet i 2017, som vanskeliggjør en direkte sammenligning mellom 2017 og de senere tellingene.

Tabell 3: Tabellen gir en oversikt over storskarvetableringer og utvikling på lokalitet. Etableringsår og antall er oppgitt der dette er kjent. Antall oppgis ved start i 2017 og deretter for hver telling (- = ingen, x = ikke kontrollert).

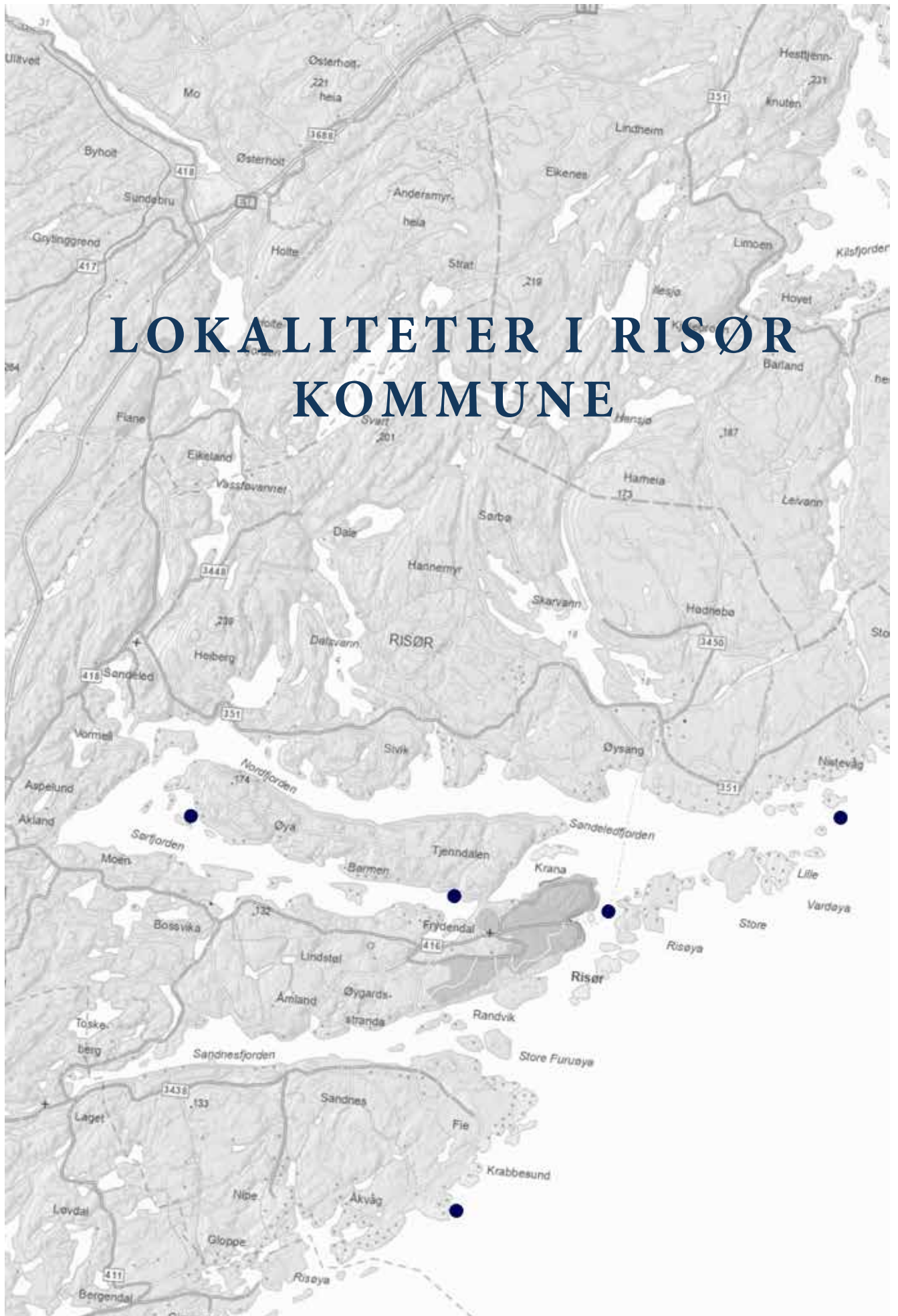
Lokalitet	Kommune	Oppdaget	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rivingen	Grimstad	2003	243	236	172	125	179	237	x	254	270
Vestre Svartskjær	Grimstad	2004	-	-	-	1	0	1	x	-	-
Skurvene	Arendal	2007	110	111	96	31	50	108	x	155	160
Spærholmene	Grimstad	2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fladskjæra, Tromøy	Arendal	2015	32	65	84	95	57	115	x	131	136
Flatskjær, Tvesteinen	Arendal	2017	1	-	35	105	89	31	x	20	4
Høye Vassfloss	Grimstad	2017	-	-	-	61	33	38	x	6	-
Askerøy-Stangholmen	Tvedestrand	2017	6	13	38	85	118	154	x	148	170
Store Måkholmen	Grimstad	2019	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Skåla	Grimstad	2019	-	-	-	-	-	35	x	40	33
Stokken	Lillesand	2024	-	-	-	-	-	-	-	1	3
Total			392	425	433	503	526	719	x	755	776

underbygger denne teorien. Nå er knoppene sterkt desimert, eller fullstendig utgått, og moderlokalitetene har bygd seg opp til gamle høyder. For å sikkert kunne vite mer om forflytting mellom lokaliteter er vi avhengig av metodisk merking og overvåking av individer. Inntil videre nøyer vi oss med å si at vi observerer svingninger i koloniene, og at vekst et sted ofte sammenfaller med nedgang i nærliggende kolonier.

Foto : Hekkende storskarv på Skurvene utenfor Store Torungen, fotograf: Arild Pfaff

LOKALITETER

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 9 daa, består i hovedsak av en hovedholme og noen skvalpeskjær. Ingen del-lokaliteter. Sur-nr. RR1_1

Kolonien har en klar overvekt av hekkende gråmåke. Stangholmen som ligger langt ute, øst i Risør kommune, ble vernet som naturreservat i 1980. Reservatet har hatt svingende resultater de senere årene. På grunn av misforståelser ble lokaliteten ikke telt i 2017, slik at vi kun har reirtellingsresultater fra 2018 og utover. BirdLife (tidl. NOF) som har individuelt reservatet forteller at det har vært relativt lite hekkende fugler her i det siste.

Lokaliteten viste en liten økning i 2022, og det var spennende å følge utviklingen videre. Nedgangen fortsatte dessverre igjen i 2025.

Lokaliteten ligger i ytterste skjærgård og er eksponert mot åpent hav, men det er kort til naboøyer i flere retninger. Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink.

Tabell 4: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	30	10	20	16
Sildemåke	-	3	0	0	2
Svartbak	-	2	3	3	2
Fiskemåke	-	0	1	1	0
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	0
Ærfugl	-	0	4	2	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	1	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	35	19	26	20

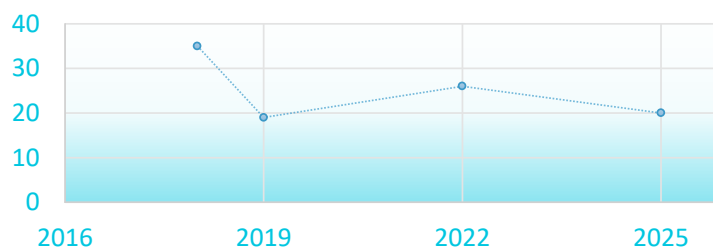
Tabell 5: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	8

STATUS

Stangholmen (L) Totalt

Figur 55: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

RR2 MANNSKJÆRET NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 7 daa, består av en holme. Sur-nr. RR2_1

Mannskjæret, som ligger værhardt plassert utenfor Sild, ble vernet som naturreservat i 1980. Lokaliteten har vært stabil og god, og huset en stor gråmåkekoloni. Innslagene av sildemåke er relativt beskjedne på de få lokalitetene vi kjenner i Risør kommune. På Mannskjæret har det kun vært registrert inntil 6 par hekkende sildemåke per år. Påfallende mange av gråmåkereirene her ligger direkte på blanke fjellet.

Lokaliteten var også god i 2022, selv om det har vært

en jevn nedgang i totalen. Nedgangen fortsatte i 2025, og totalantallet er nå nesten halvert siden første telling i 2018. Fortsatt er det gråmåka som dominerer.

På grunn av misforståelser ble lokaliteten ikke telt i 2017, slik at vi kun har reirtellingsresultater fra 2018 og utover.

Tabell 6: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	119	89	82	60
Sildemåke	-	6	6	3	5
Svartbak	-	3	5	3	1
Fiskemåke	-	0	0	0	1
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	0
Ærfugl	-	1	2	1	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	1	1	0	1
Tjeld	-	0	0	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	130	103	89	68

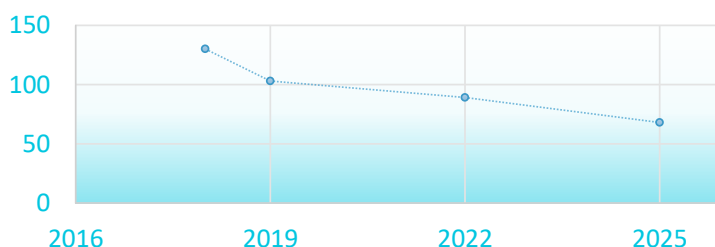
STATUS

Tabell 7: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	8

Mannskjæret (L) Totalt

Figur 56: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

RA1 LYKTHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, litt over 0,5 daa stor holme. Surnr. RA1_1

Lyktholmen har vist seg å være en god makrellternekoloni, men med svingende tilslag. I 2017 ble det rapportert om hekkende terne her, men systematisk telling på A-lokalitetene tok ikke til før i 2018. Det var et bra år for makrellterne på Lyktholmen. I 2019 var det derimot kun andre arter som hekket her. I 2022 var makrellternene tilbake, men kolonien var nå på kun 5 hekkende par.

Likevel må lokaliteten betraktes å være relativt god,

tatt i betraktning den beskjedne størrelsen og plasseringen midt i leia like utenfor Risør by. Basert på mellomliggende år samt 2025-data ble lokaliteten avskiltet i år og status satt til rød.

Lokaliteten må antas å være utsatt for forstyrrelser, da lokaliteten ligger midt i leia i et smalt sund med mye båttrafikk.

Tabell 8: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	1	0
Sildemåke	-	0	0	1	0
Svartbak	-	1	1	1	1
Fiskemåke	-	2	5	5	2
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	14	0	5	4
Ærfugl	-	4	4	4	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kingås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	0	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	21	10	17	8

2025

2022

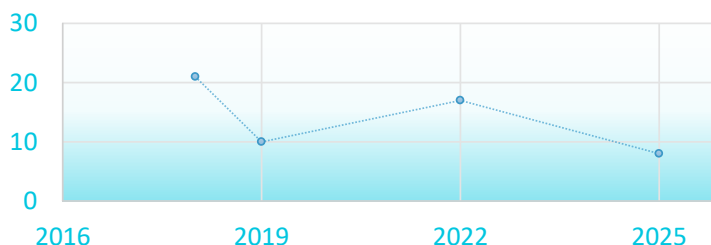
2019

STATUS

Tabell 9: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	24
2020-2022	10
2023-2025	0
Totalt	34

Lyktholmen (L) Totalt

Figur 57: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

RA2 KVENNHUSHOLMENE

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 4 daa, består av 3 del-lokaliteter; 1 stor (RA2_1) og 2 små holmer (RA2_2,_3)

Kvennhushomene ligger like inntil Barmen i tilknytning til en småbåthavn, og består av tre del-lokaliteter med forskjellige kvaliteter. Den største holmen (RA2-1) har tilknytning til dellokalitet 2 ved lavvann, og innehar flest stormåker som hekker spredt på holmen. Holmen er også relativt avvikende, høy og bratt, med ganske mye vegetasjon. Flere av gråmåke-reirene ligger nærmest i skogavfall og lauv.

RA2-2 har hatt litt større variasjon, med blant annet

hekking av knoppsvane, tjeld, ærfugl og makrellterne.

RA2-3 er en liten holme som ligger rett ved land (Barmen) og har en tett bestand av hekkende fiskemåke. Lokaliteten har så langt vist seg å være relativt stabil, men med en liten nedgang fra toppåret 2018. Kvennhusholmene utpeker seg som en viktig lokalitet i Risør - særlig for fiskemåke.

Lokalitetene ligger svært utsatt til hva gjelder forstyrrelse. For å komme inn/ut av småbåthavnen må man gå svært tett på lokalitetene.

Tabell 10: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	13	16	13	23
Sildemåke	-	2	0	0	3
Svartbak	-	1	0	0	0
Fiskemåke	-	23	17	15	15
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	1	0	0	0
Ærfugl	-	4	0	2	1
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	1	1	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	1	0	0	0
Total	-	46	34	31	43

STATUS

2025

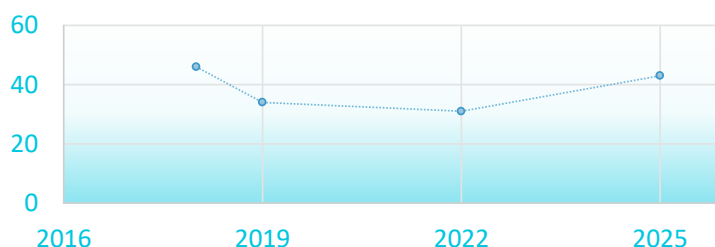
2022

2019

Tabell 11: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	14
2020-2022	7
2023-2025	0
Totalt	21

Kvennhusholmene (L) Totalt

Figur 58: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

RA3 TERNEHOLMEN- BARMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 3 daa, består av en langstrakt holme. Sur-nr. RA3_1

Terneholmen er en tynn og langstrakt holme som ligger innerst i Sørfjorden ved Barmen. Dette var den desidert beste A-lokaliteten vi kjente til i Risør kommune.

Her hekket det en stor koloni gråmåke med innslag av sildemåke og svartbak, litt overraskende langt inne i fjorden. I tillegg hekker det også noen par fiskemåker her. I 2022 var dessverre antallet gråmåker gått betraktelig tilbake, og totalen var halvert i forhold til tidligere registreringer.

Selv om trenden har vært nedadgående, må det ha skjedd noe drastisk på lokaliteten, siden ingen reir ble registrert under telling i 2025! Med forbehold om tekniske feil ved datainnsamling, frykter vi minkangrep eller andre alvorlige forstyrrelser, som har medført kollaps. Lokaliteten følges opp fremover for mulige forklaringer.

Det har ikke vært fangstet på mink i dette området i perioden. Lokaliteten antas med stor sannsynlighet å være utsatt for minkpredasjon pga. beliggenheten nær både land og Barmen. Den ligger også utsatt til med tanke på båttrafikk og forstyrrelse fra folk som går i land her.

Tabell 12: Tabellens viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	42	59	28	0
Sildemåke	-	12	6	3	0
Svartbak	-	1	0	1	0
Fiskemåke	-	2	3	1	0
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	0
Ærfugl	-	5	4	2	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	1	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	1	0	0
Total	-	62	74	35	0

2025

2022

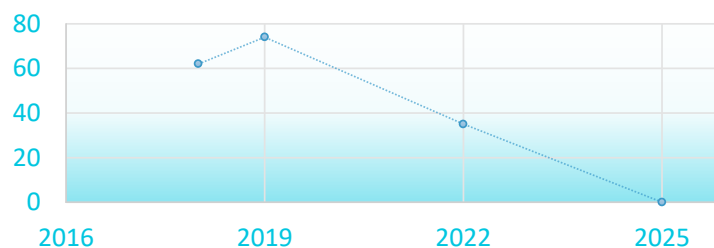
2019

Tabell 13: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Terneholmen-Barmen (L) Totalt

Figur 59: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LOKALITETER I TVEDESTRAND KOMMUNE

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 800 m² uten særlig mye vegetasjon. Sur-nr. TR1_1

Lite reservat som stammer fra det opprinnelig sjøfuglvernet i 1980. Reservatet har dessverre vært dårlig i langt tid, og i de senere årene har det kun vært et fåtall gjess og ærfugl som har hekket her.

Reservatet ligger tett på “Nybrygga” hvor det er mye aktivitet/trafikk, og hvor det har kommet inn tips om ulovligheter opp mot hekkende sjøfugl. I 2017 og 2018 lå det en flåte til å oppbevare leppefisk i, noen få meter fra øya. Forholdet ble politianmeldt og det har i etter-

tid ikke vært flåte her.

Reservatet ligger nær land og er også lett tilgjengelig for mink. Det er med andre ord et reservat med en del utfordringer for hekkende sjøfugl, og det er blitt satt ut minkfelle på lokaliteten. Makrellterne i området har i nyere tid likevel foretrukket å hekke på A-lokaliteten “Nybrygga” like nordøst for reservatet.

Tabell 14: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	0	0
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	1	0	0	0
Grågås	1	0	0	0	0
Hv.kingås	0	1	0	0	0
Tjeld	0	0	0	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	1	2	0	0	0

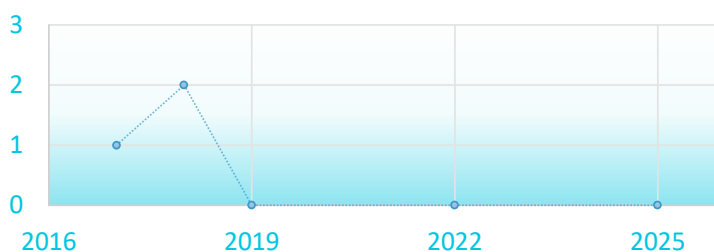
Tabell 15: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	8
2023-2025	0
Totalt	12

STATUS

Lille Lestholmen (L) Totalt

Figur 60: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TR2 RUHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 10 daa fordelt på ca. 11 holmer. Ruholmen og Tangferholmen er de to største og sentrale. Lokaliteten har 3 registreringssoner: TR2_r, _t og _tv, se oversikt i Appendiks.

Vernet fra 1980 har medført en noe rar avgrensning, og egentlig to separate reservater; Ruholmen i nord og Tangferholmene i sør. Selskjæra er som navnet indikerer en svært mye brukt lokalitet for steinkobbe. Her kan det på det meste (om vinteren) sees mer enn 60 individer. Skjæra er lave, nakne og egner seg godt for hvilende sel.

Lokaliteten har i nyere tid ikke huset mange par hekkende fugler. Det er Tangferholmen som har de fleste hekkingene. Holmene har en god del vegetasjon som passer for gjess og ærfugl. Også i 2022 og 2025 var det gjess og ærfugl som utgjorde majoriteten av hekkingene.

Lenge lå det et blåskjellanlegg delvis innenfor 50-meterssonen til reservatet nord for Tangferholmen. I mange år var det uten drift, og ble til sist ryddet bort. Det var Kystverket som gjennomførte oppryddingen i 2021 eller 2022.

Tabell 16: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	2	2	1	1	2
Fiskemåke	2	5	5	3	4
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	1	0	0
Ærfugl	3	8	8	7	10
Grågås	1	1	7	6	5
Hv.kinngås	0	1	0	0	0
Tjeld	1	1	2	2	1
Siland	0	0	0	0	1
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	9	18	24	19	23

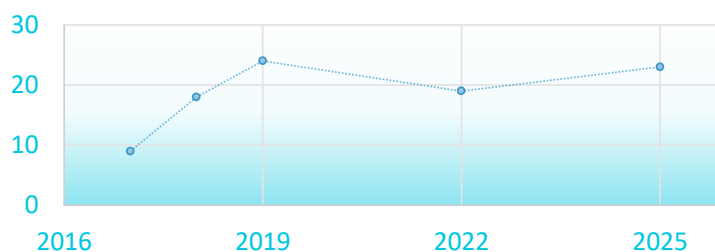
STATUS

Vern

Tabell 17: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	5
2023-2025	2
Totalt	8

Ruholmen (L) Totalt

Figur 61: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TR3 LILLE HALSHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturresevat, ca. 1,8 daa fordelt på 3 holmer og skjær. Hovedholmen er på hele 1,7 daa og uten særlig vegetasjon. Lokaliteten har 1 registreringssone, Sur-nr. TR3_lh, se oversikt i Appendiks.

Reservatet ble opprettet i 1980. Særdeles liten hekkeaktivitet her de senere årene. Noen svartbak har hekket her, et fåtall grågjess, ærfugl og et par med knoppsvane. I noen år var det en gråhegrekoloni som holdt til like ved reservatet. Denne er flyttet nå, men fortsatt er reira å se i trærne.

Våren 2012 rensket SNO på oppdrag fra Fylkesmannen øya for busker og trær som et biotopforbedrende tiltak. Hensikten var å øke sjansen for at f. eks. makrellterne skulle ta øya i bruk igjen. Det har til nå ikke hatt effekt på antall hekkende sjøfugl i reservatet. Sommeren 2022 ble det hogd en del vegetasjon på øya. Denne hogsten var ikke et ledd i en planlagt eller omsøkt skjøtsel. Saken ble politianmeldt.

Tabell 18: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	1	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	2	1	0	0	0
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	2	1	6	4	2
Grågås	1	0	0	0	1
Hv.kinngås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	0	1	1	1
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	1	1	0	1	1
Total	6	3	8	6	5

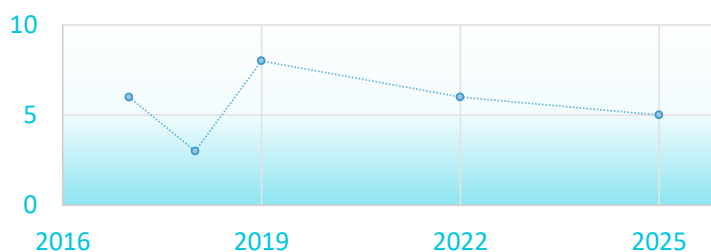
STATUS

Tabell 19: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	1
2023-2025	3
Totalt	4

Lille Halsholmen (L) Totalt

Figur 62: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TR4 STORSKJÆRET NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca 1 da stor holme med litt vegetasjon. Sur-nr. TR4_1

Nok et lite reservat fra den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ble vernet i 1980.

Antallet hekkende fugler i reservatet har vært dårlig de senere årene, men vi finner likevel ganske mange arter på denne lille holmen. Både makrellterne og fiskemåke hekker her sammen med ærfugl og gjess. Det har også hekket knoppsvane her. I 2022 og 2025 hekket det hverken makrellterne eller fiskemåke i reservatet.

Lokaliteten ligger tett på land og bebyggelse på innsiden ved Hantosundet. Det har vært konflikter rundt hekkende fugler i området. En voksen, territoriell knoppsvane ble avlivet i 2020 av Tvedestrand kommune pga. konflikt mellom svanen og beboere i området.

Tabell 20: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	0	0
Fiskemåke	1	1	1	0	5
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	2	1	0	0	0
Ærfugl	2	3	4	1	1
Grågås	1	1	1	1	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	0	1	1	1
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	1	0	1
Total	6	6	8	3	8

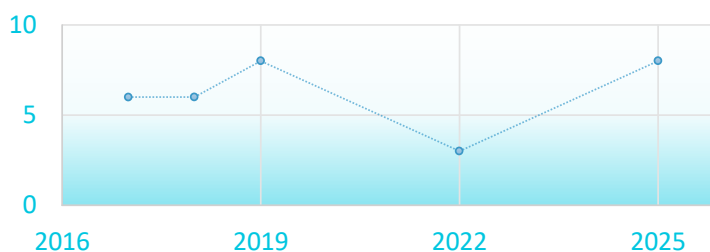
Tabell 21: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	1
2023-2025	1
Totalt	4

STATUS

Storskjæret (L) Totalt

Figur 63: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TR5 STAKKETOSKJÆRET NR

Beskrivelse: Naturreservat, 500 m² holme med en del lav vegetasjon/gress. Sur-nr. TR5_1

Et lite og fortsatt godt reservat fra den opprinnelig sjøfuglverneplanen. Vernet i 1980. En solid koloni fiskemåker har hekket her siden reirtellingen startet. Det er også registrert to par hekkende makrellterner her fast sammen med en del ærfugler. Tjeld er også fast inventar. I 2022 var det fortsatt en solid koloni fiskemåker her, selv om antallet var halvert fra tidligere år. Den negative trenden fortsatte i 2025, og antallet ble nok en gang halvert fra forrige telling.

Kolonien kan kanskje sees i sammenheng med Lolta på andre siden av fjorden, hvor det hekker både fiskemåke og makrellterner i større antall.

For noen få år siden ble kolonien raidet av grevling midt i hekketiden. Dette året gikk hele produksjonen med.

Tabell 22: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	1	1	2	3	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	0	0
Fiskemåke	21	22	22	11	8
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	2	2	2	3	1
Ærfugl	4	2	3	5	4
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kingås	0	0	0	0	0
Tjeld	1	1	1	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	29	28	30	22	13

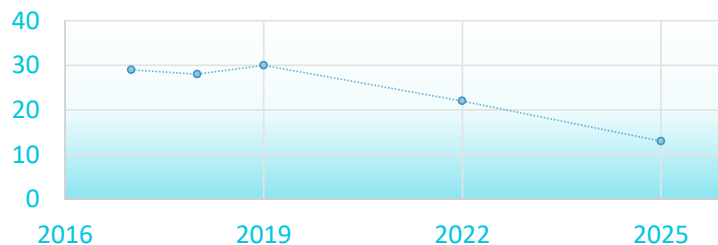
Tabell 23: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	1
2023-2025	1
Totalt	4

STATUS

Stakketoskjæret (L) Totalt

Figur 64: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Nasjonalparksoner - formål sjøfugl. Ca. 10 daa fordelt på i hovedsak seks holmer og mindre skjær uten vegetasjon. Lokaliteten har en registreringszone, Sur-nr. TS1_b, se oversikt i Appendiks.

har ført til at den østligste sonen, Blysteinskjæra, ikke inneholder spesielt mange hekkende sjøfugl, og årlig registreres det bare 1-3 par hekkende svartbak innenfor denne lokaliteten. I 2022 var lokalitetene tomme for hekkende fugl.

Dette er den østligste sjøfuglsonen i nasjonalparken. Totalt Blysteinskjæra består av flere mindre holmer og skjær som er inndelt i «tellesoner» (se Appendiks), og det er først og fremst svartbak som hekker på disse lave og værutsatte holmene. De tre sonene TS1-TS3 ligger tett utenfor Askerøya og Nautholmene og området utgjør en “hot spot” for sjøfugl i Tvedestrand kommune. Avgrensningen av denne hotspotten i tre soner

Tabell 24: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	2	0	3	0	4
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	0	0	0	0
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	0	0	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	2	0	3	0	4

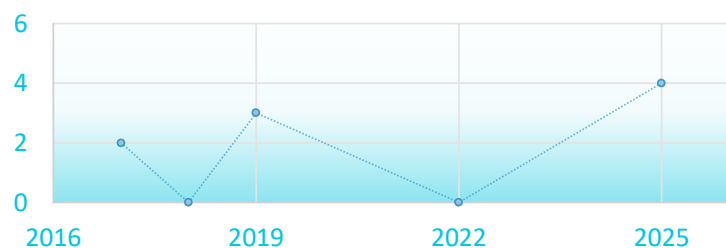
Tabell 25: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	10
2020-2022	8
2023-2025	8
Totalt	26

STATUS

Blysteinskjæra (L) Totalt

Figur 65: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Nasjonalparksone - formål sjøfugl. Ca. 51 daa fordelt på en stor holme/øy (_ass) og en liten (_asl). Den store holmen har partier med mye "høy" vegetasjon som busk og kratt. Registreringssoner: TS2_ass og _asl, se oversikt i Appendiks

I motsetning til Blysteinskjæra er Askerøy-Stangholmen en særdeles god lokalitet med stort artsmangfold. På den største delokaliteten er det en god del vegetasjon på de midtre delene – ganske mye busker og kratt, som egner seg for gjess og ærfugl som hekker spredt utover øya. Særlig bør nevnes en stor tetthet av hvitkinngås.

Det er den vestre delen rundt sjømerket som utmerker seg som spesielt god. Her hekker en stor blandingsskoloni av sildemåke og gråmåke. Utviklingen her har dessverre sett dårlig ut for stormåkene, og i 2025 telte vi kun 6 (!) sildemåker. Gråmåkekolonien hadde også gått kraftig tilbake.

Storskarvkolonien ble oppdaget i 2017, og da ble det registrert seks reir. Etter dette har den vært i kraftig vekst, og telte i 2025 hele 170 par.

Artsmangfoldet er som sagt stort på lokaliteten, og som en kuriositet har vi registrert en av to hekkende

Foto : Flora og tellere på Askerøy-Stangholmen i 2025. Fotograf Geir-André Homme

stokkender innenfor overvåkingsområdet her på Askerøy-Stangholmen i 2018.

I 2022 registrerte vi det høyeste antall fugler på lokaliteten, mye takket være en fortsatt vekst i stor-skarvkolonien. Kolonien har nå vokst til å bli den nest største i gamle Aust-Agder, bare slått av Rivingen i Grimstad, hvor skarven først slo seg ned i fylket. Se egen tabell over samtlige skarvekolonier under art-somtalen.

Foto : Flora/vegetasjonen skjuler mange reir og tiltrekker insekter. Svalestjert blir "alltid" observert under telling. Skarvekolonien blir telt etter endt hekking ved hjelp av kongler som markør. Fotografer Arild Pfaff og Geir-André Homme

Tabell 26: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	37	50	62	34	25
Sildemåke	99	74	59	44	6
Svartbak	7	11	9	10	5
Fiskemåke	2	1	0	1	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	17	11	9	12	6
Grågåås	1	0	4	9	3
Hv.kingåås	26	33	26	5	2
Tjeld	1	1	1	0	1
Siland	0	0	0	1	2
Storskarv	6	13	38	154	170
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Stokkand	0	1	0	0	0
Total	196	194	208	270	220

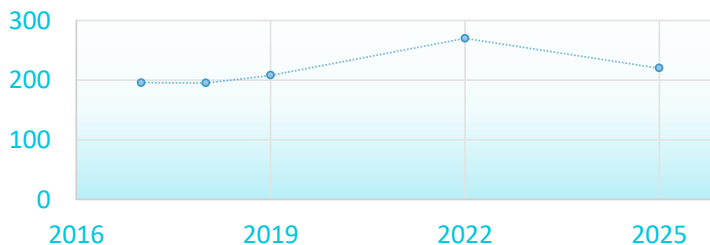
Tabell 27: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	8
2023-2025	7
Totalt	23

STATUS

Ask.-Stangholmen (L) Totalt

Figur 66: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TS3 FLATESKJÆRA

Beskrivelse: Nasjonalparkzone - formål sjøfugl. Ca. 29 daa fordelt på ca. 10 store og små holmer. De to største er ca. 10 daa hver. Relativt vegetasjonsløse holmer. Lokaliteten har 2 registreringssoner: TS3_fn og _fs, se oversikt i Appendiks.

Flateskjæra er også en veldig god lokalitet i denne “hot spoten” rundt Nautholmene ved Askerøya. Holmene er uten høyere vegetasjon og inneholder en stor og god blandingskoloni av stormåker. Det er klart overvekt av sildemåke i kolonien og en del hekkende svartbak. Det hekker også mye ærfugl her og en del hvitkinngås. Også 2022 var et godt år på Flateskjæra, men sildemåkekolonien hadde gått noe tilbake – særlig

sammenlignet med toppåret 2017. Denne nedgangen fortsatte i 2025, og sildemåkekolonien er nå mer enn halvert siden tellingen i 2017. Totalantallet viser også en synkende trend.

På fine dager med lite vind er disse skjæra fristende å gå i land på med sine flotte svaberg. Det har vært tilfeller av ilandstigning her i forbudsperioden.

Tabell 28: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	19	39	23	40	43
Sildemåke	164	135	130	118	80
Svartbak	9	6	5	6	6
Fiskemåke	0	0	1	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	15	9	14	14	12
Grågås	0	0	0	1	0
Hv.kinngås	6	2	4	4	4
Tjeld	0	0	1	1	3
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	213	191	178	184	148

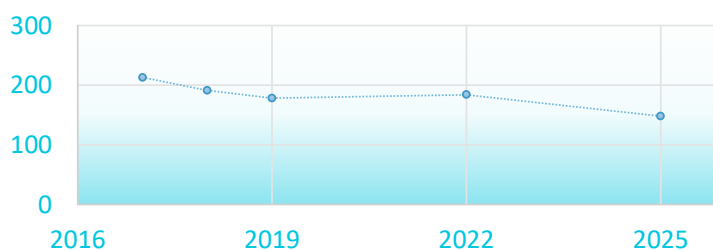
Tabell 29: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	8
2023-2025	11
Totalt	27

STATUS

Flateskjæra (L) Totalt

Figur 67: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TS4 LILLE LANGBÅEN

Beskrivelse: Nasjonalparkzone - formål sjøfugl. Ca. 4 daa kupert holme med lite vegetasjon. Sur-nr. TS4_1

Lille Langbåen ligger helt vest i Tvedestrand kommune og i nærheten av flere A-lokaliteter. Lokaliteten stammer fra det opprinnelige sjøfuglvernet og ble vernet i 1980. I 2016 ble den omgjort til sjøfuglsone i nasjonalparken.

Dette er blant de mer eksponerte sjøfuglholmene i Tvedestrand og er relativt god til å være såpass liten. Øya inneholder en stabil blandingskoloni av silde- måker og gråmåker. Det er få andre arter som hekker

på lokaliteten, men vi finner et fåtall gjess og ærfugl. I 2022 var alle sildemåkene forsvunnet, og lokaliteten hadde generelt lite hekkende fugl. Totalen har halvert seg og vel så det, fra tidligere år. 2025-tellingen viste noen tegn til bedring gjennom en liten økning.

Øya ligger eksponert til og er av en slik beskaffenhet at det er lite attraktivt å gå i land i hekketid.

Tabell 30: Tabellens viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	10	18	23	8	13
Sildemåke	18	9	13	0	3
Svartbak	1	4	1	5	3
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	2	0	0	0	0
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	1	0	2	1	0
Tjeld	0	0	0	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	32	31	39	14	19

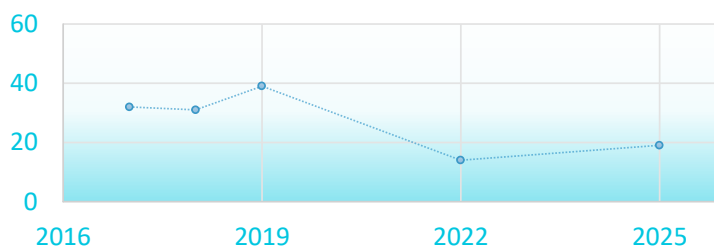
STATUS

Tabell 31: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	3
2023-2025	2
Totalt	10

Lille Langbåen (L) Totalt

Figur 68: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA1 INDRE ØSTRE SANDSKJÆR

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca. 7 daa. En holme uten særlig vegetasjon. Sur-nr. TA1_1

Denne lokaliteten ble oppdaget i 2017, da en stor flokk makrellterner ble sett flygende over den. Flokken var stor, men kun 6 par ble registrert hekkende på lokaliteten. Året etter var det betydelig flere hekkende par her, og 35 makrellternereir ble registrert. Senere er det oppdaget flere A-lokaliteter i nærheten, og det synes som om ternene flytter mellom disse.

I 2022 var makrellternekolonien igjen halvert, og de andre omkringliggende lokalitetene hadde heller ikke

tilslag med makrellterne dette året. Basert på mellomliggende observasjoner samt tellingen i 2025 er status for denne lokaliteten nå rød. Men som sagt, makrellternene synes å flytte mye rundt i dette området, og lokaliteten kan fort få nye tilslag med denne arten.

Øya er i et område med mange attraktive holmer for båtfolket og er nok utsatt for forstyrrelse. Øya ligger i nasjonalparken, men har ingen spesielle hensyn for sjøfugler slik vi finner i sone-A.

Tabell 32: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	0	1	0
Fiskemåke	-	0	0	0	0
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	6	35	13	0
Ærfugl	-	2	2	0	0
Grågås	-	0	2	0	0
Hv.kingås	-	3	3	1	0
Tjeld	-	1	1	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	13	43	15	0

2025

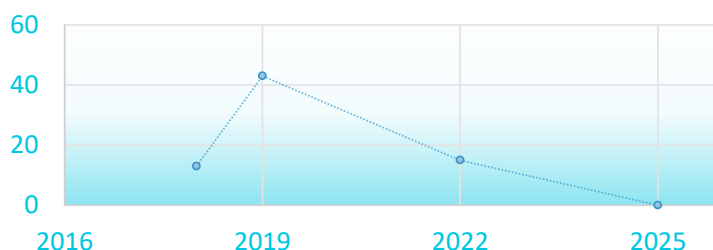
2022

2019

Tabell 33: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	2
2023-2025	1
Totalt	8

Indre Østre Sandskjær (L) Totalt

Figur 69: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, liten holme/skjær som tidligere har hatt makrellternekoloni. Sur-nr. TA2_1

Denne lokaliteten har vi kjent til som makrellterne-lokalitet helt fra før oppstarten i 2017, men makrellternene har holdt seg borte fra lokaliteten frem til 2022. Det er gledelig og artstypisk at gamle lokaliteter tas i bruk. Dette viser hvor viktig det er å skjerme tidligere gode lokaliteter fra nedbygging og andre ødelegelser. Siden 2022 har vi ikke rapporter om vesentlig sjøfuglaktivitet her, og status er igjen rød. Lokaliteten ble derfor ikke telt/undersøkt med reirtelling i 2025.

Vi ser av minktabellen at det tas en del mink i området - kan minkpredasjon være årsaken til at ternene har gitt opp stedet?

Makrellternene er kjent for å flytte mye rundt, og det har etablert seg en ny koloni like nord for denne, i Daudmannsvika. Området rundt Håholmene viser seg å være et bra sted for ternene, selv om bare 7 par har blitt registrert på denne ene lokaliteten i overvåkingen. Igjen ser vi at makrellternene bevisst velger å gå til hekking på en lokalitet med en etablert tidlighekkende predator (svartbak) allerede på plass, når de ankommer hekkeplassen om våren.

Tabell 34: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	1	-
Fiskemåke	-	-	-	0	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	6	-
Ærfugl	-	-	-	0	-
Grågås	-	-	-	0	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	0	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	7	-

STATUS

2025

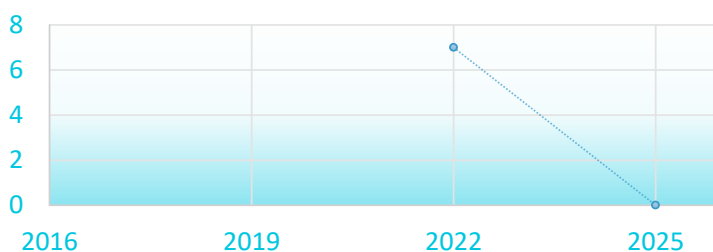
2022

2019

Tabell 35: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	2
2023-2025	7
Totalt	13

Håholmene v/Hella (L) Totalt

Figur 70: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA3 DAUDMANNSVIKA

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca. 5 daa fordelt på 3 holmer hvor ternene flytter i mellom. Del-lokaliteter: TA3_nord, _øst og _vest.

Lokaliteten ble oppdaget i 2018 i forbindelse med utsjekk av TA-2 Håholmene ved Hella. TA-2 hadde da ingen hekkende makrellterner, som kanskje hadde flyttet til denne lokaliteten i stedet? Makrellternene flytter rundt i området, og senere er lokaliteten utvidet til å gjelde 3 enkeltlokaliteter. Øst er en bitte-liten holme midt mellom Håholmene og Daudmannsvika. Senere har kolonien flyttet til Nord som også er en liten holme like nord for Øst. Det er også registrert en del hekkende fugl på en noe større holme (Vest)

like utenfor hyttene i Daudmannsvika, bl.a. hekkende fiskemåke. I 2022 registreerte vi det høyeste antallet hekkende fugl på denne lokaliteten, selv om makrellternkolonien nærmest var fraværende dette året. I 2025 var ternene helt fraværende og fiskemåkeantallet under 10 par. Basert på mellomårsrapporter om dårlig tilstand samt 2025-telling, settes lokalitetstatus nå til rød.

Disse lokalitetene anses ikke å være attraktive for folk å gå i land på i hekketiden. Men de ligger nært på leia, så en del forstyrrelser på noen av disse må påregnes.

Tabell 36: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	1	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	0
Fiskemåke	-	2	2	12	8
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	16	16	3	0
Ærfugl	-	3	1	4	0
Grågås	-	0	0	5	0
Hv.kinngås	-	1	0	2	0
Tjeld	-	0	0	2	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	22	19	29	8

Tabell 37: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	3
2023-2025	7
Totalt	14

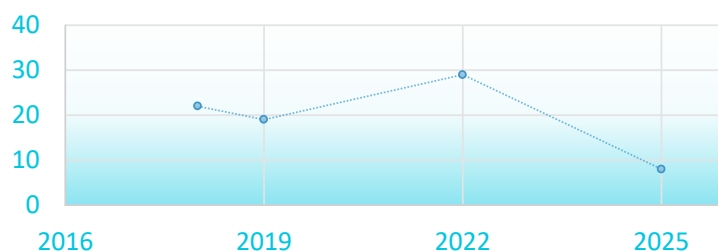
STATUS

2025

2022

2019

Daudmannsvika (L) Totalt

Figur 71: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA4 NAUDHOLMSKJÆRA

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca. 1 da fordelt på to små holmer med 200 m mellom, like innenfor Nautholmen. Dellokaliteter: TA4_vest og _øst.

Området rundt Nautholmene i Tvedestrand er en “hot spot” for hekkende sjøfugl i gamle Aust-Agder. Like innenfor Nautholmene, finner vi en liten, men god A-lokalitet midt i dette populære friluftsområdet. Lokaliteten holdt stand også i 2022, men da begynte kvaliteten å synke. Bare 8 par fiskemåke og en tjeld ble registrert. I 2025 ble status satt til rød på grunn av dårlige mellomår og synkende antall fiskemåker i 2025.

Tidligere hekket det makrellterne på den lille holmen

like ved Nautholmene (_vest), men de seneste årene har det ikke vært aktivitet her og det er en annen holme (_øst) som benyttes. Denne ligger litt lenger nordøst like vest for Gåsholmen. Den holmen er bare noen titalls kvadratmeter men huser likevel en relativt stor fiskemåkekoloni på rundt 10-11 par på det meste. Det har også vært noen hekkende makrellterner her, og en hekkende svartbak midt inne i fiskemåkekolonien.

Lokaliteten ligger i et svært populært utfartsområde og oppankringsområde for båtfolket, og man må forvente at lokaliteten er utsatt for en god del forstyrrelse i hekketiden.

Tabell 38: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	1	0	0
Fiskemåke	-	10	11	8	7
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	4	0	0	1
Ærfugl	-	0	1	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	1	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	1
Total	-	15	13	9	10

STATUS

2025

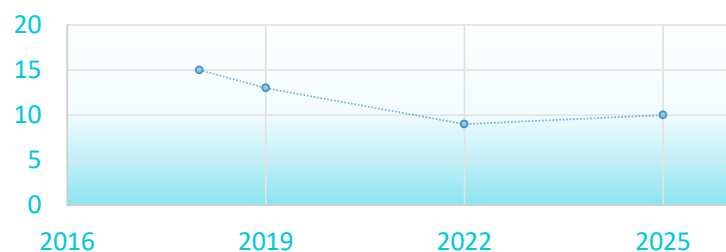
2022

2019

Tabell 39: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	8
2023-2025	11
Totalt	27

Nautholmskjæra (L) Totalt

Figur 72: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 2 daa fordelt på to like store holmer med en del lavere vegetasjon, og en liten vegetasjonsløs holme. I 2022 ble den lille holmen innenfor Gåsungen vest inkludert. Dellokaliteter : TA5_vest, _øst, og _minste.

Gåsungene er to holmer mellom Gåsholmen og helt nordøst på spissen av Lyngør. Holmene var ikke navnsatt på kartet, og fikk dermed det klingende navnet Gåsungen øst og – vest. Gåsungene ble første gang kontrollert i 2018 etter tips om makrellterneaktivitet i området.

I 2018 var det bra aktivitet med hekkende makrellterne

og fiskemåker. Etter det har det vært mindre aktivitet her, og lokaliteten står i fare for å bli avskiltet dersom det ikke tar seg opp. Det var heller ingen makrellterner her i 2022, men en tett ansamling av fiskemåkereir på den lille holmen i tilknytning til Gåsungen vest. Makrellternene synes ikke å ha flyttet langt. Bare et steinkast utenfor fant vi i 2021 en livlig makrellternekoloni (TA18 Odde ved Lyngør). Der hekket det 17 par makrellterner i 2022. Trenden på TA5 har vært nedadgående men fiskemåkene holder stand, og gir lokaliteten orange status også i 2025.

Holmene anses ikke å være spesielt attraktive for ilandstigning i hekkeperioden.

Tabell 40: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	1	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	0
Fiskemåke	-	10	6	11	11
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	11	0	0	0
Ærfugl	-	0	5	1	0
Grågås	-	1	1	0	0
Hv.kinngås	-	3	3	1	0
Tjeld	-	1	1	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	26	17	13	11

Tabell 41: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

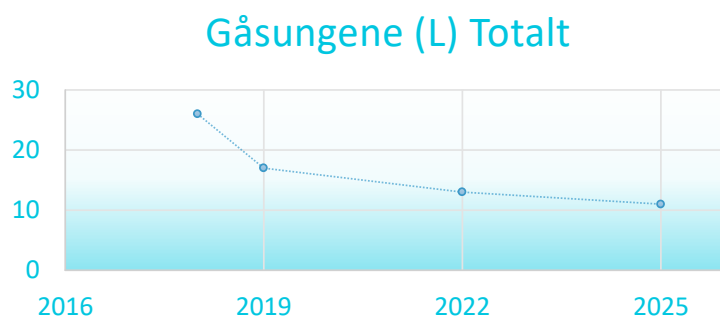
Fangstperiode	Antall
2017-2019	9
2020-2022	12
2023-2025	2
Totalt	23

STATUS

2025

2022

2019

Figur 73: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA6 NYBRYGGA

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 1,5 daa fordelt på 3 holmer med kort avstand mellom. Består av 3 dellokaliteter, TA6-1, 2 og 3

TA6_2 er den beste dellokaliteten. Det har vært rapportert om mye makrellterneaktivitet i dette området, og i 2018 ble A-lokaliteten reirtelt første gang. Dette var et særdeles bra år, med over 30 par hekkende makrellterner og 14 par hekkende fiskemåke tidlig i hekkesesongen. Dessverre forsvant makrellternene fra området midt i sesongen.

I 2019 var makrellternene forsvunnet fra området, men fortsatt hekket 10 fiskemåker og noen ærfugler

på lokaliteten. Dessverre fortsetter makrellternene å holde seg borte. I 2022 var det hovedsakelig en liten fiskemåkekoloni tilbake på lokaliteten, og i 2025 var situasjonen enda dårligere, selv om makrellternene var på plass med 4 hekkende par. Status settes til rød.

Lokaliteten ligger svært utsatt til for forstyrrelse, med mye båttrafikk, båthavn og bebyggelse i området. Det er rapportert om konflikt her opp mot omkringliggende aktiviteter, og det ryktes at hekkende fugler har blitt jaget fra hekkelokalitetene her.

Tabell 42: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	1	0	0
Fiskemåke	-	14	10	9	3
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	31	0	0	4
Ærfugl	-	4	4	4	1
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	1	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	50	15	14	8

STATUS

2025

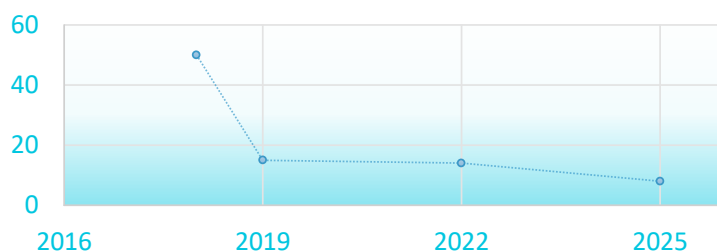
2022

2019

Tabell 43: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	5
2023-2025	0
Totalt	9

Nybrygga (L) Totalt

Figur 74: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA7 STORE PÆRA

Beskrivelse: A-lokalitet, liten holme som tidligere har inneholdt en makrellternekoloni. Har aldri oppådd tilstrekkelig antall fugler etter 2017 til å bli påskiltet igjen. Blir likevel ofte kjøpt visuelt kontrollert på grunn av sin beliggenhet i leia. Sur-nr. TA7_1

Lokaliteten er avskiltet per 2025.

Tabell 44: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	0	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	0	0

STATUS

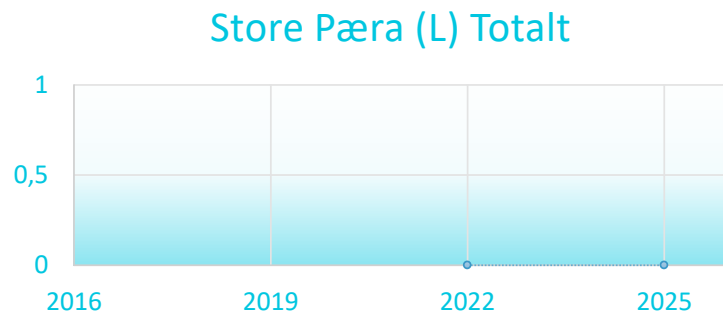
2025

2022

2019

Tabell 45: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	2
2023-2025	1
Totalt	5

Figur 75: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 7 daa fordelt på 5 holmer i Gjesøysund. Inntil 300 m avstand mellom del-lokalitetene: TA8_1, _2, _3, _4 og _5. Varierende vegetasjon.

Det er i lengre tid registrert mye makrellterneaktivitet i Ulevågkilen og området rundt Pannekaka. I 2018 ble A-lokaliteten registrert og telt første gang. Lokaliteten består nå av fem forskjellige holmer i området mellom Gjesøya og Ulevåg. Ternene flytter en del rundt i dette området og det varierer hvilke holmer som har tilslag fra år til år. TA8-2 like vest for Labakken har kanskje vist seg som den mest stabile lokaliteten tidligere, men senere år har det vært mest aktivitet på Pannekaka 5.

Fra og med 2022 har makrellternene slått seg ned der, og Pannekaka er blitt et noe misvisende navn etter vi nå ikke finner særlig aktivitet på de andre dellokalitetene på og rundt Pannekaka.

Første året ble lokaliteten vurdert til å ikke kvalifisere som A-lokalitet. Derimot hekket 20 par makrellterne og fem par fiskemåke her i 2019. Dette året hekket også et par hettemåke her. Det er den eneste registrering vi har av hekkende hettemåke i Tvedestrand. Flere av disse øyene ligger lunt til, og er flate og innbydende for landhugg. Det er dypt vann helt inn til flere av holmene her, som også gjør det enda mer attraktivt for større båter å legge til.

Tabell 46: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	0	0	0
Sildemåke	-	-	0	0	0
Svartbak	-	-	0	0	0
Fiskemåke	-	-	5	0	0
Hettemåke	-	-	1	0	0
Makrellterne	-	-	20	15	17
Ærfugl	-	-	2	0	0
Grågås	-	-	0	0	0
Hv.kinngås	-	-	0	0	0
Tjeld	-	-	0	0	0
Siland	-	-	0	0	0
Storskarv	-	-	0	0	0
Gravand	-	-	0	0	0
Knoppsvane	-	-	1	0	0
Total	-	-	29	15	17

STATUS

2025

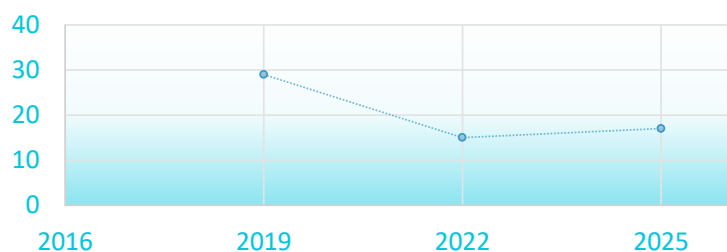
2022

2019

Tabell 47: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	3

Pannekaka (L) Totalt

Figur 76: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, holme som tidligere har inneholdt hekkende sjøfugl. Har vært mer eller mindre tom for fugl siden overvåkingen startet i 2017. Blir av og til visuelt kontrollert p.g.a. sin beliggenhet i Oksefjorden. Sur-nr. TA9_1

Lokaliteten er avskiltet per 2025.

Tabell 48: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	0	-
Fiskemåke	-	-	-	1	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	0	-
Ærfugl	-	-	-	0	-
Grågås	-	-	-	2	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	1	-
Siland	-	-	-	1	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	5	-

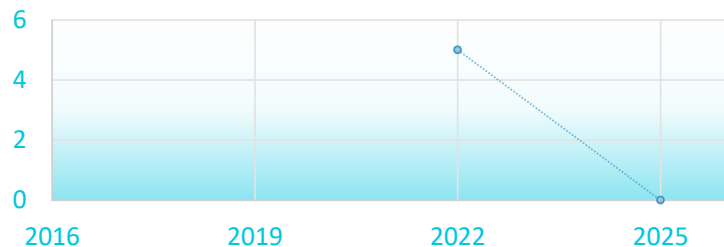
Tabell 49: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	3

STATUS

Nes (L) Totalt

Figur 77: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, holme som tidligere har inneholdt hekkende sjøfugl. Har vært mer eller mindre tom for fugl siden overvåkingen startet i 2017. Blir av og til visuelt kontrollert p.g.a. sin beliggenhet i Oksefjorden. Sur-nr. TA10_1

De siste årene har det hekket gråhegre i treet sentralt på holmen, men lokaliteten er avskiltet per 2025.

Tabell 50: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	1	-
Fiskemåke	-	-	-	0	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	0	-
Ærfugl	-	-	-	0	-
Grågås	-	-	-	2	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	1	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	4	-

STATUS

2025

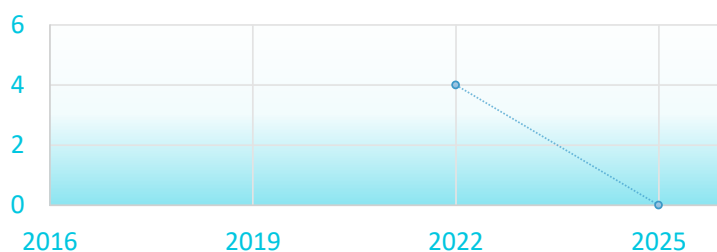
2022

2019

Tabell 51: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	2

Knutsvikskjær (L) Totalt

Figur 78: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA11 LOLTA

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 3 daa fordelt på 2 holmer. Lolta 1 er lav uten vegetasjon og Lolta 2 er skogkledd.

Lolta ligger ved Furøya i Tvedstrandsfjorden, med naturreservatet Stakketoskjæret bare 250 meter unna. Lokaliteten består av to dellokaliteter, men TA11-2, nærmest Furøyholmen, har ikke hatt aktivitet og er blitt avskiltet.

Lokaliteten har vært meget god og har huset en stor koloni hekkende fiskemåker. Kolonien har ligget på rundt 25-30 par fiskemåker og en god del hekkende makrellterner. Det har hekket en del makrellterner og fiskemåker på Stakketoskjæret, og det kan være utvek-

sling mellom disse to lokalitetene.

I 2022 hadde makrellternene forsvunnet fra lokaliteten og fiskemåkene gått noe ned i antall. Likevel var dette fortsatt en god lokalitet i 2022. I 2025 er antallet igjen halvert og lokaliteten har for øyeblikket rød status og er avskiltet som A-lokalitet.

Lokaliteten ligger tett på Furøya hvor det er mye aktivitet og båtturister i hekkesesongen. Dette kan medføre en del forstyrrelse på lokaliteten som ligger like ved et populært utfartssted for båtfolket.

Tabell 52: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	1	2	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	1	0	1
Fiskemåke	-	26	27	23	6
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	9	6	0	0
Ærfugl	-	4	6	3	4
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	0	1	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	1
Total	-	41	41	29	13

Tabell 53: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

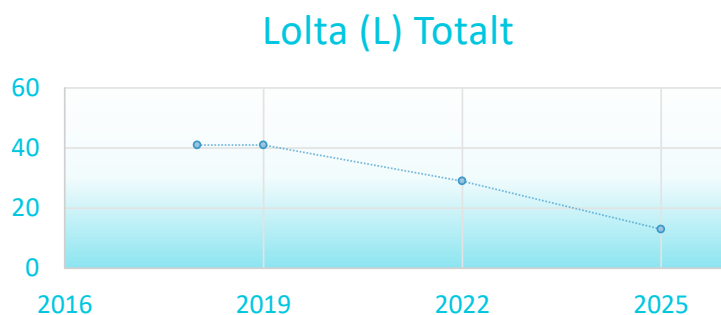
Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	2
2023-2025	1
Totalt	5

STATUS

2025

2022

2019

Figur 79: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA12 BERTESNES

Beskrivelse: A-lokalitet, ligger på Rundskjær utenfor Bertenesnes, liten holme uten særlig vegetasjon på ca. 500 m².

Lokaliteten har vært en stabil og god fiskemåkekoloni tidligere, i tillegg har det vært en god del ærfugl. Det har også vært hekkende makrellterner, og sett i forhold til den beskjedne størrelsen på lokaliteten ble den karakterisert som svært god.

Utviklingen på lokaliteten var dessverre negativ i både 2021 og 2022. Dette medførte avskilting av lokaliteten i 2022. På grunn av pågående forskningsaktivitet på

denne lokaliteten ble den likevel kontrollert i 2025, og den viser seg å ha en bemerkelsesverdig høy konsentrasjon av hekkende ærfugl. På grunn av dette følges lokaliteten opp videre, selv om status er rød per 2025.

Tabell 54: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	1	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	1	1	0
Fiskemåke	-	17	14	0	2
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	3	2	0	0
Ærfugl	-	6	9	5	9
Grågås	-	0	0	0	1
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	1	0
Total	-	27	27	7	12

STATUS

2025

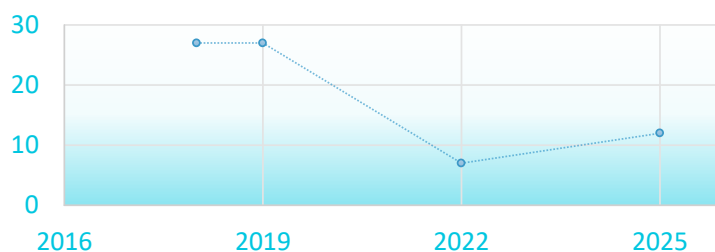
2022

2019

Tabell 55: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	5

Bertesnes (L) Totalt

TA13 VINODDEN-ØYTANGEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca 6 daa. En større holme med 4-5 små på innsiden ved Klåholmene. Lokaliteten er delt i to dellokaliteter: TA13_syd og _nord. Noen trær og busker midt på den store holmen.

og lokaliteten blir avskiltet per 2025. På grunn av sin beliggenhet i nærheten av andre kjente lokaliteter, vil vi nok raskt fange opp dersom sjøfuglaktiviteten tiltar på lokaliteten igjen.

Lokaliteten ble oppdaget i 2020 etter en kontroll av lokalitetene ved Håholmene. Det ble registrert stor aktivitet på to dellokaliteter (nord og sør). Den sørlige lokaliteten bestod stort sett av makrellterne, mens den nordlige inneholdt fiskemåke. Lokaliteten har vært aktiv siden, og i 2022 ble det registrert hele 27 hekkende makrellterne og 6 par fiskemåke. I 2025 så vi at makrellternene dessverre hadde forsvunnet,

Tabell 56: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	1	0
Fiskemåke	-	-	-	6	8
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	27	0
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	1	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	35	8

2025

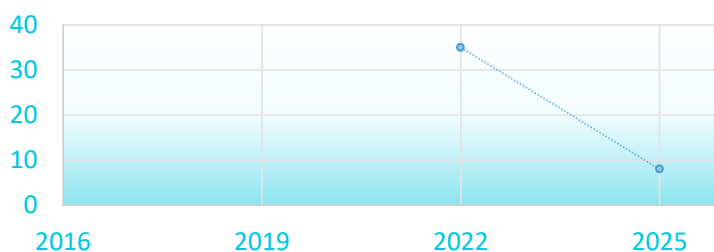
2022

STATUS

Tabell 57: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	2
2023-2025	4
Totalt	10

Vinodden-Øytangen (L) Totalt

Figur 80: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA14 LILLE RISHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, holme på rett over 7 daa. Innehar en del gras- og urter samt noe lav buskvegetasjon. Kom inn i overvåkingen i 2020, da det ble oppdaget en særdeles stor makrellternekoloni her. Tilsynelatende over 60 par hekkende terner. Ternene har forsvunnet og lokaliteten har vært avskiltet siden 2022.

Lokaliteten er avskiltet per 2025.

Tabell 58: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	0	-
Fiskemåke	-	-	-	0	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	0	-
Ærfugl	-	-	-	2	-
Grågås	-	-	-	4	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	1	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	7	-

STATUS

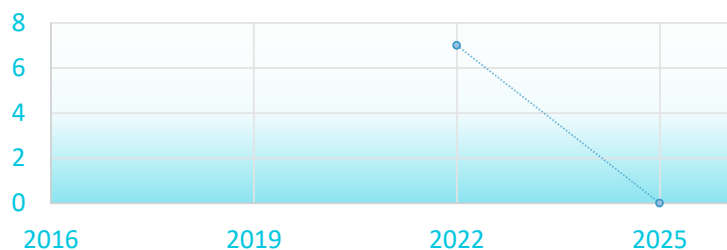
2025

2022

Tabell 59: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	4
2023-2025	1
Totalt	13

Lille Risholmen (L) Totalt

TA15 MELLOM-SANDSKJÆR

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, Ca 40 daa stor holme som er nærmest vegetasjonsløs.

Denne lokaliteten kom inn i overvåkingen i 2020, og det har vært høy aktivitet her siden. Lokaliteten var svært god, da den først ble reirtelt i 2022. Øya utmerker seg spesielt med tanke på hvitkinngås. Hele 51(!) par ble registrert hekkende i 2022. I tillegg hekket det en solid blandingskoloni med stormåker her.

Kolonien har klar overvekt av gråmåke. Området rundt Sandskjærene i Tvedestrand er en «hot-spot» for hekkende sjøfugl, og vi finner flere A-lokaliteter

i nærheten. På Lille Risholmen (TA14) ble det observert over 60 par hekkende makrellterner i et av mellomårene, men kolonien var borte igjen ved telling i 2022.

I 2025 har antallet stormåker, særlig gråmåker, økt betraktelig. Totalantallet øker, men det ble registrert vesentlig mindre hvitkinngjess enn i ekstremåret 2022.

Tabell 60: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	47	100
Sildemåke	-	-	-	11	34
Svartbak	-	-	-	9	2
Fiskemåke	-	-	-	0	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	4	0
Grågås	-	-	-	1	1
Hv.kinngås	-	-	-	51	8
Tjeld	-	-	-	0	1
Siland	-	-	-	0	1
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	123	147

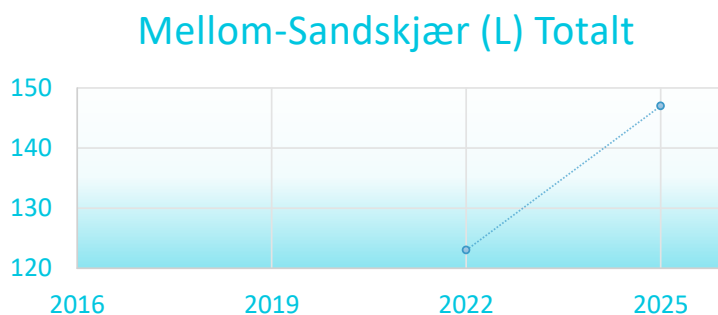
STATUS

2025

2022

Tabell 61: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	6
2020-2022	3
2023-2025	2
Totalt	11

Figur 81: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA16 GJEVINGSTANGHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca 14 daa stor, vegetasjonsløs holme.

2025-tellingen viser at blandingsforholdet nå har snudd, og vi fant 4 ganger så mange grå- som sildemåker. Svartbaken hadde også gått en del tilbake.

Nok en ny lokalitet som kom inn i overvåkingen i 2020. Den var også aktiv i 2021 og ved telling i 2022 viste det seg å være en meget god lokalitet. På øya er det hovedsakelig en blandingskoloni av stormåker, med overvekt av sildemåke. Det er også bra med svartbak i kolonien, i tillegg hekker det en del hvitkinngås her. Denne lokaliteten ligger bare 700 m fra Terneskjæra som også innehar en blandingskoloni av stormåker.

Tabell 62: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	26	58
Sildemåke	-	-	-	47	15
Svartbak	-	-	-	16	7
Fiskemåke	-	-	-	0	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	7	4
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	96	84

STATUS

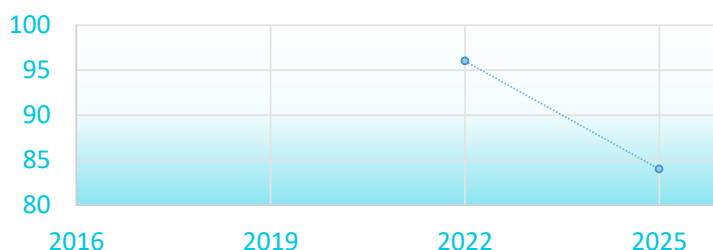
2025

2022

Tabell 63: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	2
2023-2025	11
Totalt	17

Gjevingstangholmen (L) Totalt

Figur 82: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, består nå av 3 enkeltlokaliteter: TA17_stor, _liten og _vest. Ca 17 daa til sammen. Vegetasjonsløse holmer.

Terneskjæra består nå av 3 enkeltlokaliteter. De to første ble oppdaget og kom inn i overvåkingen i 2020. Den gang ble det sett stor aktivitet og mange stormåker på Terneholmene (liten og stor). Året etter ble aktiviteten vurdert å ha avtatt, og lokaliteten ble merket orange. I 2022 var aktiviteten også så dårlig at disse to opprinnelige enkeltlokalitetene ble avskiltet (Appendiks). Samtidig ble det oppdaget høy aktivitet på holmen like vest, bare 100 m unna. Denne holmen

ble tatt med som Terneskjær vest.

Tellingen viser at en stor blandingskoloni med stormåker hekker her. Noen få par med fiskemåker ble også registrert. Totalt ble hele 72 par hekkende sjøfugler registrert her i 2022 hvor blandingskolonien utgjør hoveddelen. Kolonien er jevnt fordelt mellom gråmåke og sildemåke med en del par hekkende svartbak i tillegg. Det samme gjorde seg gjeldene i 2025, men med en liten jevnt fordelt økning i antall hekkere.

Tabell 64: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	28	34
Sildemåke	-	-	-	22	27
Svartbak	-	-	-	7	11
Fiskemåke	-	-	-	3	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	1	0
Ærfugl	-	-	-	2	2
Grågås	-	-	-	4	0
Hv.kinngås	-	-	-	4	6
Tjeld	-	-	-	1	1
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	72	81

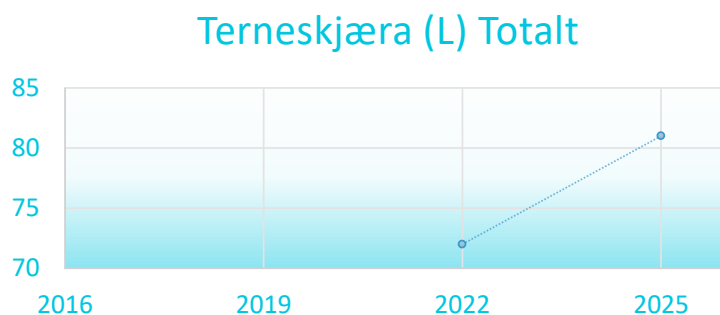
Tabell 65: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	7
2023-2025	12
Totalt	24

STATUS

2025

2022

Figur 83: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA18 ODDEN VED LYNGØR

Beskrivelse: A-lokalitet, område på ca. 2,5 daa nord for hyttene helt øst på Lyngør. Litt vegetasjon i forsøkninger og sprekker. Sur-nr. TA18_1

I forbindelse med kontroll av Gåsungene i mellomåret 2021, ble denne nye lokaliteten oppdaget. Makrellternekolonien som tidligere hekket på Gåsungene hadde trolig forflyttet seg. Nå ble det i alle fall registrert omkring 15 par hekkende terner her, men ingen makrellterneaktivitet på holmene innenfor (TA5). Tellingen av lokaliteten i 2022 viste at det hekket et solid antall makrellterne her sammen med 5 par fiskemåker og en gråmåke.

Like ved lokaliteten ligger det flere hytter og det er en brygge like ved. Faren for forstyrrelse i hekketiden her er stor. Fuglene hekker på svaberget bare 30 meter fra hyttene, og det har vært noen problemstillinger her bl.a. knyttet til brenning av st. Hans-bål opp mot hensynene til hekkende sjøfugler.

Det er også registrert en god del mink i området, slik at det kan være ønskelig med jakt og fangst ved lokaliteten.

Ingen aktivitet her i 2025, og lokaliteten ble som følge av det avskiltet.

Tabell 66: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	1	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	0	-
Fiskemåke	-	-	-	5	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	17	-
Ærfugl	-	-	-	1	-
Grågås	-	-	-	0	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	0	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	24	-

STATUS

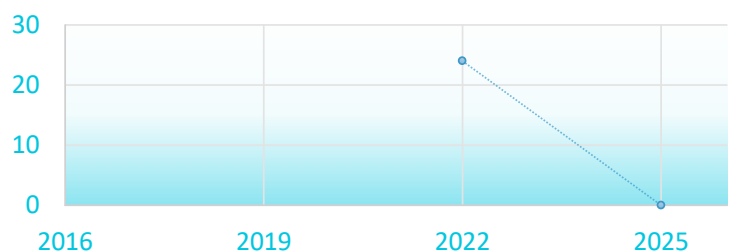
2025

2022

Tabell 67: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	1
2023-2025	6
Totalt	11

Odden ved Lyngør (L) Totalt

Figur 84: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA19 ULEVÅGKILEN

Beskrivelse: A-lokalitet, to små holmer på ca 600 m². Den største er ganske bratt - mest berg uten vegetasjon. Sur-nr. TA19_1

Lokaliteten ligger bare 18 meter fra land, brygge og trafikert vei. Dette medfører fare for forstyrrelse.

Lokaliteten ble tatt inn i overvåkingen etter tips om hekkende sjøfugl her i 2022. Tellingene viste en liten fiskemåkekoloni sammen med et makrellternepar.

Lokaliteten balanserer på grensen mellom rød og orange, men størrelsen tatt i betraktning, er dette slett ikke så verst.

Området i, og på utsiden av den grunne Ulevågkilen, har vært kjent som et godt område for makrellterne lenge. Det er kjent at ternene flytter rundt i området, bl.a. innenfor lokaliteten Pannekaka (TA8).

Tabell 68: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	9	10
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	1	0
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	10	10

2025

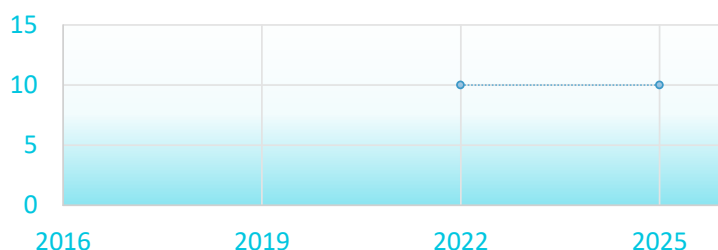
2022

Tabell 69: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	2

STATUS

Ulevågkilen (L) Totalt

Figur 85: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA20 TYTTEBÆRHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, to tettliggende holmer med en del vegetasjon. Ganske kupert og bratt. Sur-nr. TA20_1

Nok en lokalitet som ble tatt inn i overvåkingen etter tips om hekkende sjøfugl i 2022. Tellingene viste at det hekket en svært god blandingskoloni av makrellterner og fiskemåker på lokaliteten. Hele 14 par terner og 9 par fiskemåker ble registrert. Disse to små holmene huser også flere andre arter, så det hekkende mangfoldet er ganske bredt. Som regel hekker et par med knoppsvane på lokaliteten.

mellom Engene og Engholmen. Kloss på er det brygger og bebyggelse så lokaliteten er nok utsatt for en del forstyrrelser.

Fra å være en svært god lokalitet i 2022 har dessverre all hekking opphørt, og vi fant ingen reir i 2025. Uten positive mellomårsrapporter blir lokaliteten derfor vurdert som innaktiv, og avskiltes per 2025.

Lokaliteten ligger inneklemt innerst i Kobbervika

Tabell 70: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	9	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	14	0
Ærfugl	-	-	-	3	0
Grågås	-	-	-	2	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	1	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	1	0
Total	-	-	-	30	0

STATUS

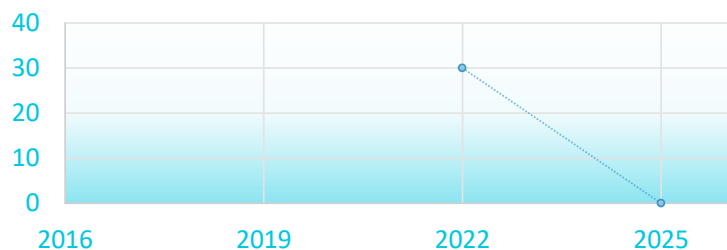
2025

2022

Tabell 71: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	5
2023-2025	3
Totalt	9

Tyttebærholmen (L) Totalt

Figur 86: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA21 NAUDHOLMENE SYD

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, store deler oversvømt ved høyvann, men utgjør ca 1,5 daa. Vestre del litt kupert og mest tørr. Kun berg. Sur-nr. TA21_1

Noen lokaliteter blir oppdaget når man er ute for å kontrollere de andre allerede kjente A-lokalitetene. Områdene rundt Naudholmene var allerede kjent som gode sjøfugllokaliteter og i 2022 ble nok en liten holme oppdaget som svært god. Tellingen viste at makrellternekolonien her bestod av hele 30 hekkende par.

Med tanke på Naudholmenes popularitet for båtfolket og friluftsliv, er potensialet for forstyrrelser her stort.

På den annen side virker småholmene rundt selve Naudholmene likevel å være attraktive lokaliteter for sjøfuglene. Da særlig for makrellterne og fiskemåke.

Mellomårsrapportene viste ingen hekking, og det var heller ingen hekking her i 2025. Lokaliteten blir derfor vurdert som inaktiv og avskiltes per 2025.

Tabell 72: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	0	-
Fiskemåke	-	-	-	1	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	30	-
Ærfugl	-	-	-	1	-
Grågås	-	-	-	0	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	1	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	33	-

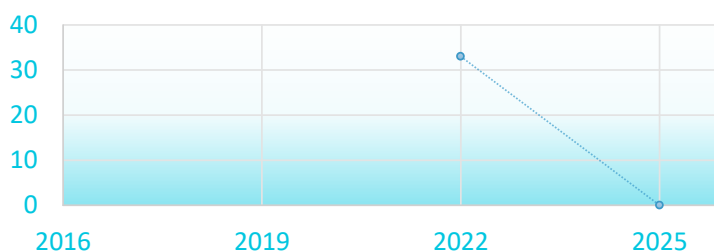
2025

2022

Tabell 73: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	8
2023-2025	11
Totalt	27

Naudholmene syd (L) Totalt

Figur 87: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA22 BONDEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, vegetasjonsløs og kupert, ca. 4 daa stor. Sur-nr. TA22_1

en er fortsatt god, størrelsen tatt i betraktning, men trenden er nå klart synkende, og det blir spennende å følge med videre.

Bonden ble fanget opp i overvåkingen i 2022. Enda en lokalitet som ble oppdaget under kontroll av andre A-lokaliteter og som ikke ligger langt fra «hot spoten» Nautholmene.

Denne lille holmen viste seg å inneholde hele 38 par hekkende gråmåke. Totalen ble imponerende 42 par hekkende sjøfugl her i 2022. Som flere av lokalitetene i Tvedestrand, har også denne halvert seg i antall fra forrige telling. Det var gråmåkene det gjaldt. Lokalitet-

Tabell 74: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	38	17
Sildemåke	-	-	-	0	2
Svartbak	-	-	-	2	1
Fiskemåke	-	-	-	0	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	1	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	1	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	42	20

STATUS

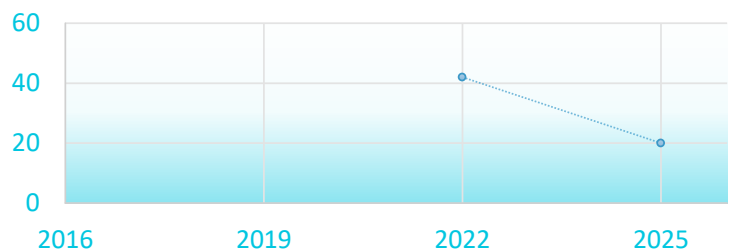
2025

2022

Tabell 75: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	2
2023-2025	5
Totalt	8

Bonden (L) Totalt

Figur 88: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

TA23 KALVEFJORDEN

Beskrivelse: A-lokalitet, liten holme på 260 m², som ligger nær bebyggelse, under 100 m fra Kalvelandet på Borøya. Sur-nr. TA23_1

Lokaliteten ble oppdaget i 2024 og tatt med som en A-lokalitet. Naboer følger med på lokaliteten og passer på. I tellinga i 2025 var det godt med fiskemåke og makrellterne på denne forholdsvis beskjedne øya med til sammen 20 par.

Tabell 76: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	0
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	0
Fiskemåke	-	-	-	-	14
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	6
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	-	-	0
Tjeld	-	-	-	-	0
Siland	-	-	-	-	0
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	20

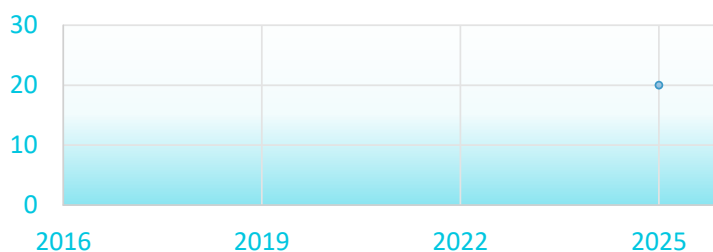
2025

Tabell 77: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	5

STATUS

Kalvefjorden (L) Totalt

AR1 RØRVIKHOLMENE NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 7,5 daa fordelt på 3 holmer i Garthafjorden. To av dem henger sammen ved lavvann. Noen høye trær på holmene. To rapporteringssoner: AR1_rn og _rs, se oversikt i Appendiks.

Reservatet stammer fra den opprinnelige verneplanen for sjøfugl og ble vernet i 1980 i den gang Moland kommune.

Reservatet har vært av middels til dårlig kvalitet, men det hekker noen par fiskemåker her sammen med en del ærfugl. I 2019 dukket det også opp grågås og seks grågåsreir ble funnet på lokaliteten. I 2022 tok det seg

litt opp, og totalen ble den høyeste registrert til da, med 35 par hekkende sjøfugl, og mest av fiskemåke. Reservatet ser ut til å ha fått sin renessanse og økningen fortsatte i 2025, med et særlig høyt antall grågjess registrert hekkende.

Det har ikke blitt fangstet mink i dette området som vi kjenner til. Det må forventes at det er mink også her, men pga. liten tetthet av hekkende fugler i senere år, er ikke dette området blitt prioritert. Med økende tall fiskemåker og makrellterner i 2022 og 2025, bør det settes felle på lokaliteten. Det er tett båttrafikk i området i hekketiden.

Tabell 78: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	1	2	4	4	7
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	2	3	1	2	1
Fiskemåke	3	2	6	12	17
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	1	3
Ærfugl	1	6	4	7	5
Grågås	0	0	6	5	16
Hv.kinngås	0	0	0	0	1
Tjeld	1	1	1	3	2
Siland	0	0	0	0	1
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	1	0	1	1	0
Totalsum	9	14	23	35	53

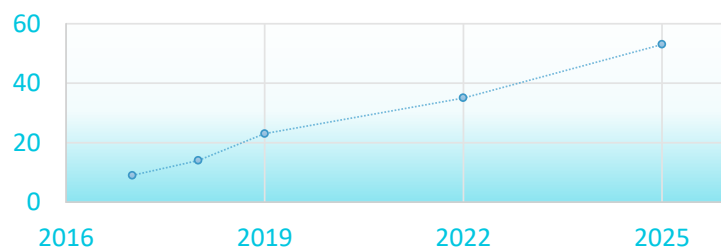
Tabell 79: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Rørvikholmene (L) Totalt

Figur 89: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AR2 BUØYSKJÆRA NR

Beskrivelse: Naturresevat, Ca. 3 daa fordelt på 6 små holmer med lite vegetasjon. 2 og 2 henger sammen ved lavvann, slik at det fremstår som 3 dellokaliteter: AR2_bn, _bm og _bs (nord, midt og sør), se oversikt i Appendix

Reservatet ligger like utenfor Buøya i Tromøysundet og stammer fra den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ble vernet i 1980 i den gang Moland kommune.

Reservatet har vært dårlig de senere årene, og omtrent bare ærfugl har hekket her. 2019 var et eksepsjonelt

bra år for ærfuglen her, og det ble funnet hele 17 reir på disse små holmene. Reservatet fortsetter å være bra for ærfuglen og 15 reir ble funnet i 2022. Veksten fortsetter og i 2025 ble det registrert vanvittige 29 par hekkende ærfugl - andre arter er det dessverre lite av.

I perioden 1.1.2018 t.o.m. 2025 har det ikke blitt fangstet mink i dette området. Det må forventes at det er mink også her, men pga. liten tetthet av hekkende fugler i senere år, er ikke dette området blitt prioritert. Det er tett båttrafikk i området i hekketiden.

Tabell 80: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	1	2
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	1	2	2	4	1
Fiskemåke	1	0	1	0	2
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	1
Ærfugl	3	3	17	15	29
Grågås	0	0	0	3	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	1
Tjeld	1	0	0	0	1
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	1	0	0	0
Total	6	6	20	23	37

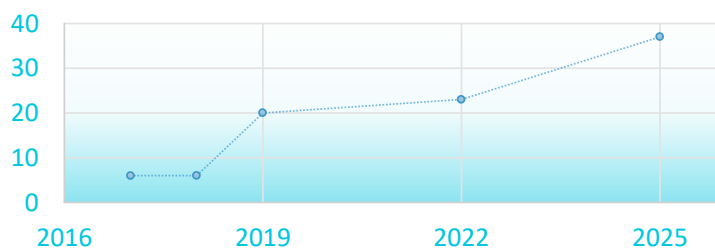
STATUS

Tabell 81: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Buøyskjæra (L) Totalt

Figur 90: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AR3 SEILSKJÆRENE NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 300 m² fordelt på 3 små holmer/skjær uten vegetasjon. Reservatet har i dag kun en rapporteringssone som gjelder for hele reservatet

Tett båttrafikk passerer området i hekketiden.

Reservatet stammer også fra sjøfuglvernet på 80-tallet og ble vernet i 1980 i den gang Tromsø kommune. Reservatet har vært svært dårlig senere tid. Det ligger i bukta mellom to gode A-lokaliteter.

Vi har bare registrert to par hekkende svartbak og et par ærfugl på det meste. I 2022 og 2025 var det kun ett hekkende svartbakpar tilbake i reservatet.

Tabell 82: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	2	2	2	1	1
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	1	0	0	0	0
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	0	0	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	3	2	2	1	1

STATUS

Tabell 83: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	2

Figur 91: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Nasjonalparkzone - formål sjøfugl, ca. 19 daa fordelt på 4 holmer som henger delvis sammen i to "grupper". Nærmest uten vegetasjon. Dellokaliteter: AS1_nord og _sør, se oversikt i Appendiks.

Hovedsakelig en blandingskoloni av gråmåke og sildemåke, med en del svartbak. Etterhvert også en stor skarvekoloni på 136 par i 2025. Lokaliteten har vært stabilt god siden opprettelsen som reservat i 1980. Denne flate og nærmest vegetasjonsfrie øygruppen ligger eksponert til ute i havet på utsiden av Flostaøya, og øst for Tromøya. I 2015 etablerte det seg en koloni med storskarv (mellomskarv), som siden

den gang har økt i antall for hvert år. I 2025 ble det observert flere individer toppskarv her. På grunn av høye bølger og dårlig lys ble det ikke konstatert med sikkerhet. Av hensyn til skarvekolonien ble reirene telt etter endt hekking. Det ble da funnet 2 skarvereir som var atypiske for mellomskarv, men vi kunne ikke med sikkerhet slå fast toppskarv. Øygruppen huser en solid gruppe med Steinkobber - opp mot 20 individer på sommeren. Øygruppen ligger langt ute og er nok noe tyngre tilgjengelig for mink enn mange av de andre viktige sjøfuglholmene. Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger imidlertid slik til at de er utenfor rekkevidde for mink.

Tabell 84: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	56	53	55	20	50
Sildemåke	28	12	5	4	7
Svartbak	8	21	4	5	16
Fiskemåke	1	1	0	0	2
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	0	0	0	0
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	1
Tjeld	0	0	0	0	0
Siland	0	0	0	0	1
Storskarv	32	65	84	115	136
Gravand	0	0	0	0	2
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	125	152	148	144	215

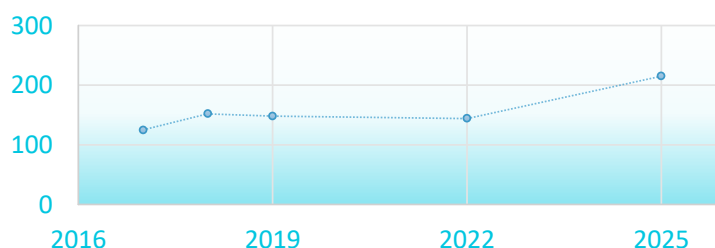
Tabell 85: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Flatskjæra Tromøy (L) Totalt

Figur 92: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AS2 LILLE TORUNGEN

Beskrivelse: Nasjonalparkzone - formål sjøfugl, ca. 65 daa stor holme/øy. NP-sonen er delt i to pga. ferdssåre til fyret fra nordspissen av øya, men overvåkes som én lokalitet (Sur-nr. AS2_1). Noe vegetasjon og høyt gress.

Kolonien er en blandingskoloni bestående hovedsakelig av gråmåke og sildemåke, med en del svartbak. Kolonien på Lille Torungen har vært stabilt stor og solid siden 80-tallet, da sjøfuglovervåkingen startet opp langs Aust-Agderkysten. Lokaliteten ble først vernet som en del av Raet landskapsvernområde i år 2000, men først ved opprettelsen av Raet nasjonalpark i 2016 fikk øya spesielt sjøfuglvern som sone-A.

Grågås hekker med flere par på øya, og i 2019 ble det registrert hvitkinngåshekking for første gang på lokaliteten. Det er også spredte hekkinger av ærfugl på øya. I mange år er det registrert tilhold av teist rundt denne lokaliteten, og i 2018 - 2020 ble denne konstatert hekkende i en fjellsprekk nord på øya. Senere ble den påvist hekkende i muren til bryggeanlegget vest

på øya. Det er satt opp to kasser for å hjelpe teisten til å hekke minkfritt på øya, uten at det har resultert i hekking i disse kassene ennå. Under tellingen i 2025 ble det observert eksepsjonelt mange teist på sjøen like utenfor bryggeanlegget - minst 15 stk ble sett samtidig, men bare ett par ble konstatert hekkende i moloen. I tillegg ble ett individ sett flygende ut mellom rullesteinene nede ved moloen. En sterk hekkeindikasjon.

Historisk har dette vært en god fiskemåkekoloni, og både fiskemåke og makrellterne har hekket på øya på 1990- og 2000-tallet, men er begge utgått som hekkefugler i senere år. I 2022 var fiskemåka tilbake med ett par. Stormåkene her flukturerer fra år til år. Noe av årsaken kan nok tilskrives noen feilregistreringer, siden reir og unger kan være lette å forveksle, men det er tydelige svingninger fra år til år.

Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. Lille Torungen vil kunne være en transittøy på vei ut til de ytterste og sjøfuglrike holmene.

Foto : Lille Torungen fyr, fotograf Arild Pfaff

Det er interessant å se utviklingen på Lille Torungen i et lengre perspektiv. I verneplanen for sjøfuglreservater fra 1979 står det: Det er en relativt stor gråmåkekoloni på lokaliteten i tillegg til et høyt antall fiskemåker. Det er registrert mye ærfugl i området.

Ornitologisk beskrivelse 1975:

Sildemåke.....	2
Gråmåke.....	90
Svartbak.....	6
Fiskemåke	140
Sum (ind)	238

Når vi i dag ser på hva som var situasjonen på midten av 70-tallet, ser vi store endringer i sjøfuglsammensetningen og antall. Mest fremtredende er den enorme økningen innenfor stormåkene, mens fiskemåka nå nærmest er borte.

Våre observasjoner andre steder viser at individtelling mange ganger underrepresenterer antallet hekkende par - man kan altså ikke umiddelbart dele på to for å konvertere individer til hekkende par. 140 individer fiskemåker vil sannsynlig representere et betydelig høyere antall hekkende par! (80-100 par?)

Foto : Viltullipan i blomst på Lille Torungen, fotograf Arild Pfaff

Tabell 86: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

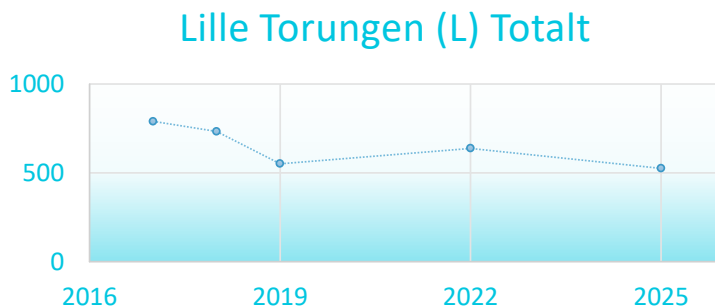
Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	293	412	350	289	220
Sildemåke	449	215	159	295	261
Svartbak	20	43	5	10	12
Fiskemåke	2	2	0	1	1
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	24	50	32	32	15
Grågåås	0	7	1	2	5
Hv.kingåås	0	0	1	6	8
Tjeld	1	3	2	2	2
Siland	1	0	0	1	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Teist	0	1	1	0	1
Total	790	732	550	638	525

STATUS

Tabell 87: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	3

Figur 93: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AS3 STORE TORUNGEN

Beskrivelse: Nasjonalparkzone - formål sjøfugl, ca. 159 daa fordelt på 7 holmer. Hovedholmen St. Torungen er 118 daa alene, og innehar mye vegetasjon/busker og kratt. Delt i 4 dellokalteter: A3_st, _sø, _ss og _sy, se oversikt i vedlegg.

Store Torungen med omkringliggende holmer (Skurvene) er helt på topp i viktighet i gamle Aust-Agder hva gjelder ivaretagelse av hekkende sjøfugler. Faktisk finner vi tilhold av alle artene vi har registrert i overvåkingen på Store Torungen, om en ikke alle hekkende. Hovedmengden, på selve Store Torungen, utgjøres av stormåkene gråmåke og sildemåke, men også fiskemåke hekker i et lite antall. Den største måkearten, svartbak, hekker i så stort antall at vi snakker om koloni av denne arten, som vanligvis hekker solitært. Øya er forholdvis stor, og sammensatt av alt fra klinke svaberget, til mer lune områder med relativt mye vegetasjon. Dette gir seg utslag i at mange arter får oppfylt sine krav for å kunne hekke.

Her ute hekker flere par siland og gravand, og mange par ærfugl. Sjøfuglbestanden på Store Torungen, og de nærliggende øyene, har vært stabilt stor og solid siden den ble vernet i 1980, og sikkert i lang tid før den tid også. Store Torungen med omkringliggende øyer, ble opprettet som naturreservat i 1980. I desember 2016 ble reservatet innlemmet i Raet nasjonalpark som en sone A (sjøfuglsone).

I 2007 registrerte vi for første gang en koloni av mellomskarv på den ene av Skurvene like sørvest av Store Torungen. I årene som fulgte økte denne kolonien til 147 par i 2016, før den avtok kraftig igjen. I 2020 var det bare 31 par igjen. Men samtidig som nedgangen kom her, etablerte det seg en ny koloni på Flatskjær ved Tvesteinen, bare drøye 700 m lengre sørvest. Vi tror fugler fra Skurvene etablerte seg på Flatskjær. Nå i 2025 ser vi at antallet storskarv svinger, og fra bunnivået i 2020 har kolonien igjen bygget seg opp til gamle høyder - hele 160 hekkende par (samtidig har kolonien ved Tvesteinen gått kraftig tilbake til kun fire

Foto : Store Torungen fyr, fotograf Geir-André Homme

par, fra 105 par i toppåret 2020).

I 2015 ble havhest funnet hekkende for første gang i gamle Aust-Agder. Dette er nok den enkeltarten blant sjøfuglene som må regnes som den mest oppsiktsvekkende at finnes hekkende hos oss. Det er eneste kjente hekkeforekomst på Sørlandet, og den sørligste hekkeplassen for arten i Norge. Vi må til Rogaland for å finne neste sted arten hekker. Det var i skarvekolonien på Skurvene de valgte å slå seg ned. På det meste har det vært tre par som har indikert at de hadde til hensikt å hekke. Det er imidlertid kun ett par som har fått frem unger her siden den gang (les mer om dette under havhest).

Som en kuriositet kan nevnes at det en periode i hekketiden i 2017 holdt seg en havsule på Skurvene. Denne viste det vi tolket som hekkeatferd ved blant annet å stjele reirmateriale fra nærliggende aktive skarvereir, som lå tett rundt der den holdt seg i noen dager. Dette likte skarvene dårlig. Det ble ikke noe mer ut av det den gang, men det er kanskje første indikasjon på at denne arten kanskje også vil kunne etablere seg som en hekkende art i gamle Aust-Agder i fremtiden.

På Store Torungen (øya) har vi svartbak hekkende med så mange par at vi med rette kan kalle det for kolonihekking, mener vi. Det er kun et fåtall øyer i gamle Aust-Agder som har kolonihekking svartbak. Store Torungen (øya) er nok å regne som gamle Aust-Agders viktigste hekkeholme for grågås. Her hekker det hvert år minst 10-15 par grågås (sikkert også flere som vi ikke klarer å registrere i all vegetasjonen). I senere år har også hvitkinngåsa begynt å hekke her. Trenden har vært økende over tid. I 2025 var hekkende hvitkinngjess klart i overtall, så langt vi klarte å registrere.

I mange år er det registrert tilhold av teist rundt denne lokaliteten. Det er også etablert tre hekkedasser for arten på øya uten at det har ført til hekking ennå. Det er ikke funnet hekkende teist på øya som er kjent, men det er registrert atferd hos teist som kan indikere at øya er en hekkelokalitet. Vi går spent og venter på det første hekkefunnet. Antall observasjoner av teist rundt Torungene har tatt seg kraftig opp de senere årene.

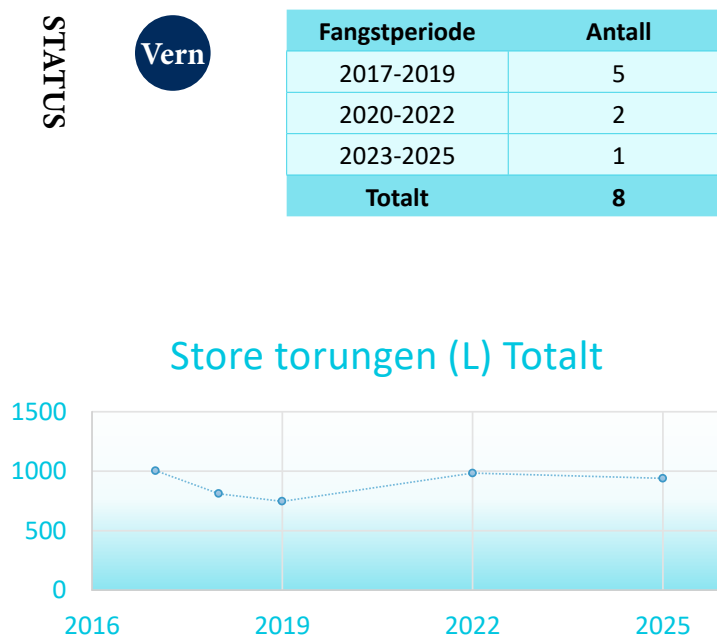
Derimot fikk vi en annen ny art registrert hekkende i 2025, toppskarven! Også denne har vi ventet på, fordi vi har observert arten i området i hekketid over flere år. Tre hekkende par ble funnet og dette vekket

Tabell 88: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	400	404	259	343	324
Sildemåke	375	179	318	434	323
Svartbak	42	44	8	20	51
Fiskemåke	12	5	4	5	7
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	50	50	32	36	26
Grågås	8	7	11	14	12
Hv.kinngås	1	3	10	17	23
Tjeld	1	3	3	4	3
Siland	2	4	2	1	5
Storskarv	110	111	96	108	160
Gravand	1	0	0	1	1
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Havhest	3	1	3	0	1
Toppskarv	0	0	0	0	3
Total	1002	810	743	983	939

Tabell 89: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	2
2023-2025	1
Totalt	8

Figur 94: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

stor begeistring hos tellerne! Hekkingen ble grundig dokumentert med bilder - det blir spennende å følge utviklingen fremover. Kan det bli en storkoloni?

2022 var et gledelig år med tanke på at både gråmåke og sildemåke økte betraktelig i forhold til forrige telling. Vi har ikke registrert så mange sildemåker her tidligere, og gråmåke var heller ikke langt bak toppåret 2017 i våre tellinger. 434 sildemåker blir kun slått av Spærholmene (GS1) i toppåret 2017. 2025 var også et godt år for stormåkene med tanke på antall registrerte hekkende par. Vi savner dessverre gode data på reproduksjon og overlevelsen til ungene. Slike data er krevende å innsamle og betinger ringmerking med fargekoder og mye ressurser til oppfølging. Foreløpig må vi klare oss med antall par som går til hekking og følge utviklingen over tid. Da er det interessant å se på, og sammenligne med gamle data.

Vi har bl.a. individdata fra Verneplan for sjøfuglreservater fra 1979. Der er det listet opp data fra tellingene på Store Torungen og Skurvane i 1975 og 1976:

Ornitologisk beskrivelse 1975 og 1976:

Sildemåke	32	ca.200
Gråmåke	90	8+
Svartbak	6	+
Fiskemåke	147	100+
Makrellterne	1	
Tjeld	26	
Siland	2	
Gravand	1	
Ærfugl	103	
Sum (ind)	487	308+

Akkurat som på Lille Torungen ser vi at det har vært en solid vekst innen stormåkene her. I tillegg har flere arter kommet til - særlig markant er skarvekolonien. Tidligere var store mengder fiskemåke som hekket her på 70-tallet, men nå finner vi bare et fåtall reir. Tallene tyder på at lokaliteten dengang huset et stort antall hekkende ærfugl, men individtelling av ærfugl er en lite treffsikker metode på lokalitetsnivå. Endringene på enkeltlokaliteter representerer ikke den overordnede utviklingen til sjøfuglene. Men vi ser en dynamikk med svært store endringer innenfor både artssammensetning og antall for Store Torungen.

Store Torungen ligger langt til havs. Men ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. Det tas stadig mink på og rundt Store Torungen. Dette ser vi også av fangsttallene i minktabellen på forrige side.

Den Norske Turistforening har hytte, som en del av Kystleden, på Store Torungen. Det er ilandstigningsforbud i tiden 15. april – 15 juli, med unntak av et kartfestet område rundt brygga opp til og med bebyggelsen på øya. Det er et konfliktpotensiale mellom ønsket om mange besøkende på øya, og viktigheten øya har for hekkende sjøfugler. Dette ser imidlertid ut til å gå greit, og inntrykket er at besøkende på øya er flinke til å ta de hensyn som kreves.

Foto : Toppskarvhekkinger funnet i 2025. Toppskarven legger reir (stort sett) på trange steder under stein, i sprekker osv. Bildene viser to av reirene vi fant på Store Torungen under tellingen 2025. Dette avviker fra storskarven som vi f.eks finner på Skurvane (se neste side), fotograf Geir-André Homme

Foto : Reirtelling i skarvekolonien på Skurvene. Skarvekoloniene kan telles etter at fuglene har forlatt kolonien. Reirene kan få imponerende dimensjoner! Øverst til venstre: Havsula i skarvekolonien. Nederst: Toppskarv på reirplass (samme sted som øverste reir på forrige side, fotograf Arild Pfaff)

AS4 INDRE HALVORSHOLMEN

Beskrivelse: Nasjonalparkzone - formål sjøfugl, ca. 10 daa stor holme uten særlig vegetasjon. Sur-nr. AS4_1

Blandingskolonien ble tidligere dominert av gråmåke, men utviklingen til sildemåke har gjort at det nå er lik fordeling, samt noen få par svartbak. Denne lokaliteten har vært stabilt bra i mange år. Lokaliteten ble først vernet som naturreservat i 1980 og inngikk i Raet nasjonalpark som Sone A fra desember 2016.

I 1994 ble grågås funnet hekkende på Indre Halvorsholmen for første gang i nyere tid i Arendal kommune. Siden den gang har Indre Halvorsholmen vært et fast hekkested for grågås. I likhet med på Store Torungen

gikk gråmåke og sildemåke betydelig frem i 2022, og totalt styrket også lokaliteten seg. Fra bunnoteringen i 2018 har kolonien nesten doblet seg, og situasjonen var tilnærmet lik i 2025.

Ingen øyer i gamle Aust-Agder ligger slik til at de er utenfor rekkevidde for mink. Det ble sett mink på øya like på utsiden for et par år siden, og det er i perioden tatt ut mink på flere av øyene både på innsiden og utsiden. Få av de opprinnelige sjøfuglreservatene er utsatt for ferdsel i tiden det ikke er lov til å gå i land. Indre Halvorsholmen er en av de få lokalitetene en har registrert ulovlig ilandstigning av folk flere ganger de siste 10 årene.

Tabell 90: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	20	37	38	49	51
Sildemåke	39	18	26	60	53
Svartbak	3	0	4	0	2
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	7	3	4	4	8
Grågås	0	1	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	1	1	1
Tjeld	1	1	0	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	70	60	73	114	115

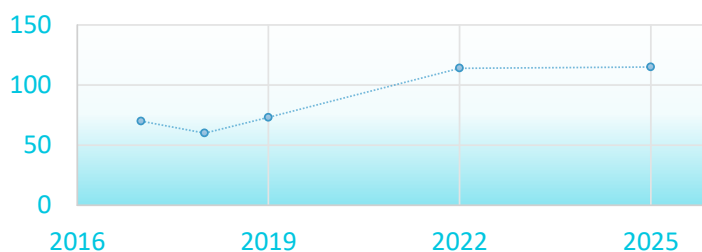
Tabell 91: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	2
2023-2025	1
Totalt	5

STATUS

Ind. Halvorsholmen (L) Totalt

Figur 95: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA1 REVSHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 7 daa stor holme som innehar en del vegetasjon midt på øya (Busker/kratt og trær)
Sur-nr. AA1_1

Lokaliteten er i hovedsak en gråmåke og sildemåkekoloni, men artsmangfoldet er variert. Hele ni forskjellige arter er registrert på holmen. Revsholmen har vært en særdeles god lokalitet gjennom mange år. Den ligger like utenfor nasjonalparken nordvest for Øyna på Tromøya. Lokaliteten burde vært innlemmet i nasjonalparken som NP-sone A, eller vernet som sjøfuglreservat. Foruten stormåkene er holmen attraktiv for gress og ærfugl. Det har også vært en liten koloni

fiskemåke på lokaliteten, og det hekker om lag 10 par ærfugl her årlig.

Vi registrerer noe variasjon i arts sammensetningen mellom måkeartene fra år til år. Siden vi startet tellingene her, har dominansen skiftet fra klar gråmåke-, til sildemåke i 2025. Siden holmen ikke innehar spesielt vern og ferdselsforbud, er det fare for forstyrrelse i hekketiden her. Nærhet til land gjør holmen lett tilgjengelig for folk fra Øyna. Det er flere eksempler på ilandstigninger her i sårbar hekketid. Holmens nærhet til land gjør den også lett tilgjengelig for mink, rev og grevling.

Tabell 92: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

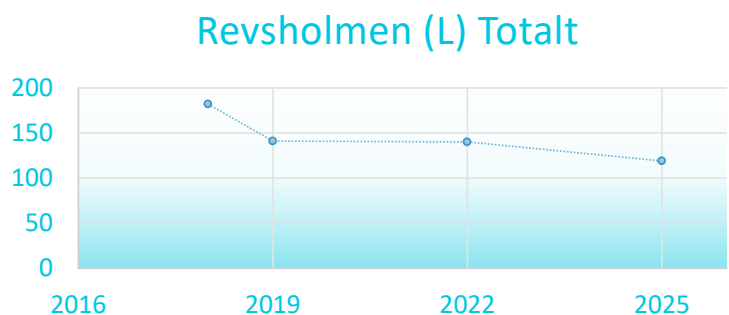
Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	116	76	48	28
Sildemåke	-	30	42	66	74
Svartbak	-	5	4	4	0
Fiskemåke	-	5	1	5	0
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	0
Ærfugl	-	11	8	8	13
Grågås	-	2	4	0	1
Hv.kinngås	-	12	5	7	1
Tjeld	-	1	0	2	1
Siland	-	0	1	0	1
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	182	141	140	119

STATUS

- 2025
- 2022
- 2019

Tabell 93: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	8
2020-2022	5
2023-2025	6
Totalt	19

Figur 96: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA2 TERNEHOLMENE

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 3,5 daa fordelt på 3 holmer. Det største er nesten 3 daa og avviker fra de andre med en god del vegetasjon. Består av 3 dellokaliteter: AA2_1, _2 og _3 fra øst mot vest, se oversikt i vedlegg.

Lokaliteten synes å være god for fiskemåke, makrellterne og hettemåke. Særlig på de små holmene Terneholmen 2 og 3. Det har blitt noen misforståelser angående tellingene her, slik at holmen ble telt etter endt hekkesesong i 2019 (kun reir etter hekking). I 2018 ble kun Terneholmen 1 telt. Det er derfor en del usikkerhet rundt kvaliteten på denne lokaliteten og tallene som er registrert frem til 2022.

I 2022 var det gledelig en solid koloni hettemåke på lokaliteten. Dette er en art vi har svært lite av i Agder, og på siste rødlisterevisjon (2021) er den oppjustert til kritisk truet (CR) fra å være nær truet (NT) i 2010. Dette må sies å være en dramatisk utvikling for arten. Hettemåka stadfester lokalitetens status som A-lokalitet, men dessverre var hettemåkene nærmest borte igjen i 2025. Makrellterna hadde da slått til med 20 hekkende par!

Det er en god del brygger nær holmene, og man må anta at det er en del båttrafikk til disse, som kan forstyrre hekkingen. Nærhet til "land" (Tromøya) gjør holmene lett tilgjengelige for mink, rev og grevling.

Tabell 94: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	1	3	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	2
Fiskemåke	-	0	4	4	25
Hettemåke	-	0	0	27	3
Makrellterne	-	0	0	0	20
Ærfugl	-	8	1	4	3
Grågås	-	0	1	0	3
Hv.kinngås	-	0	0	1	0
Tjeld	-	0	0	0	2
Siland	-	1	0	0	1
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	1
Stokkand	-	0	0	0	1
Total	-	10	9	36	61

Tabell 95: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

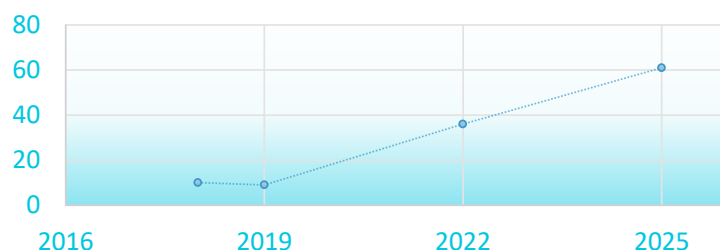
STATUS

2025

2022

2019

Terneholmene (L) Totalt

Figur 97: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA3 GJERSTADHOLMENE

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 5,5 daa fordelt på 5 holmer som ligger med 2-300 m avstand. Noe busker og vegetasjon særlig på én holme. Består av 3 dellokaliteter: AA3_s (Sauholmen), _f (Furuholmen) og _lf (“Lille Furuholmen”).

Dette er en særdeles god fiskemåkekoloni som synes å flytte seg litt mellom disse holmene. Hovedtyngden av fiskemåke har tradisjonelt vært på Sauholmen. Gjerstadholmen som ligger midt mellom disse holmene har lite hekkende sjøfugl, og er ikke tatt med i konglomeratet. Lokaliteten har huset en god makrellternekoloni, og i 2018 var her også en hettemåke-

koloni. I tillegg hekker det en god del gråmåke i denne blandingskolonien. Av ukjent årsak var makrellternekolonien borte i 2025, og hettemåkene var bare representert med ett par.

NINA har valgt ut denne lokaliteten for å undersøke sammenhengen mellom minkpredasjon og sjøfuglens utvikling. Prosjektet starter opp i 2026, og det blir spennende å følge resultatene av dette. Vi tror at lokaliteten kan være spesielt utsatt for minkpredasjon pga. sin nærhet til land og Tromøya. En relativt stor båthavn på innsiden av lokaliteten medfører også en god del båttrafikk og forstyrrelse i området.

Tabell 96: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	14	26	10	28
Sildemåke	-	0	7	15	25
Svartbak	-	0	4	1	1
Fiskemåke	-	39	38	28	30
Hettemåke	-	17	0	1	1
Makrellterne	-	10	16	15	0
Ærfugl	-	6	11	9	10
Grågås	-	0	3	0	11
Hv.kinngås	-	0	0	1	1
Tjeld	-	0	0	0	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	86	105	80	108

STATUS

2025

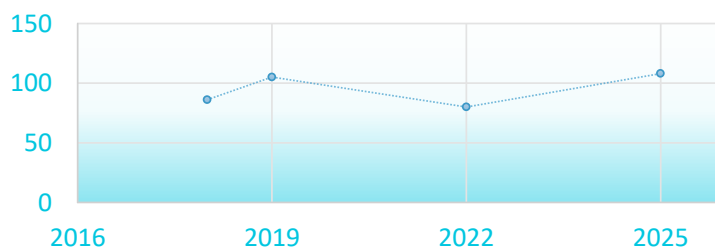
2022

2019

Tabell 97: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	5

Gjerstadholmene (L) Totalt

Figur 98: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 2 daa fordelt på 3 holmer som henger delvis sammen. Noe lav gressvegetasjon. Består av to dellokaliteter: Indre og Ytre Pinnholmen AA4_i og _y.

Dette er 3 små holmer midt i leia i Galtesund i innseglinga til Arendal. Disse ble tatt med i overvåkingen pga. hovedsakelig hettemåke og noe fiskemåke. I 2019 var hettemåkekolonien borte. Det er blitt observert en god del makrellterne på holmene til tider, men disse synes ikke å hekke på stedet. I 2022 ble lokaliteten registrert tom for hekkende fugl og den fikk orange status, og stod i fare for å bli avskiltet dersom situasjonen

ikke endret seg i 2025. Aktiviteten tok seg opp noe i 2025, men utgjøres for det meste av ærfugl og gjess, som vi stort sett finner "overalt" vi leter. Orange status opprettholdes på grunn av antallet.

Det er veldig mye båttrafikk tett på lokaliteten, men det er ikke veldig naturlig å legge til her midt i leia. Det må likevel påregnes en del forstyrrelse som følge av den høye aktiviteten i området. SNO satte opp minkfelle her i november 2019 etter ønske fra nabo, som har fulgt med på hekkingen i mange år. Han har erfart at minken har raidet denne lokaliteten flere ganger.

Tabell 98: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	1
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	1	0	1
Fiskemåke	-	4	2	0	2
Hettemåke	-	10	1	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	3
Ærfugl	-	0	1	0	9
Grågås	-	0	0	0	4
Hv.kingås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	0	0	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	15	5	0	21

2025

2022

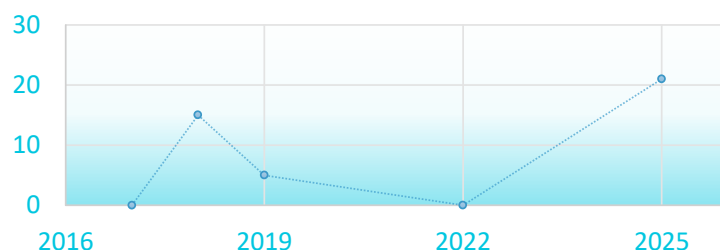
2019

STATUS

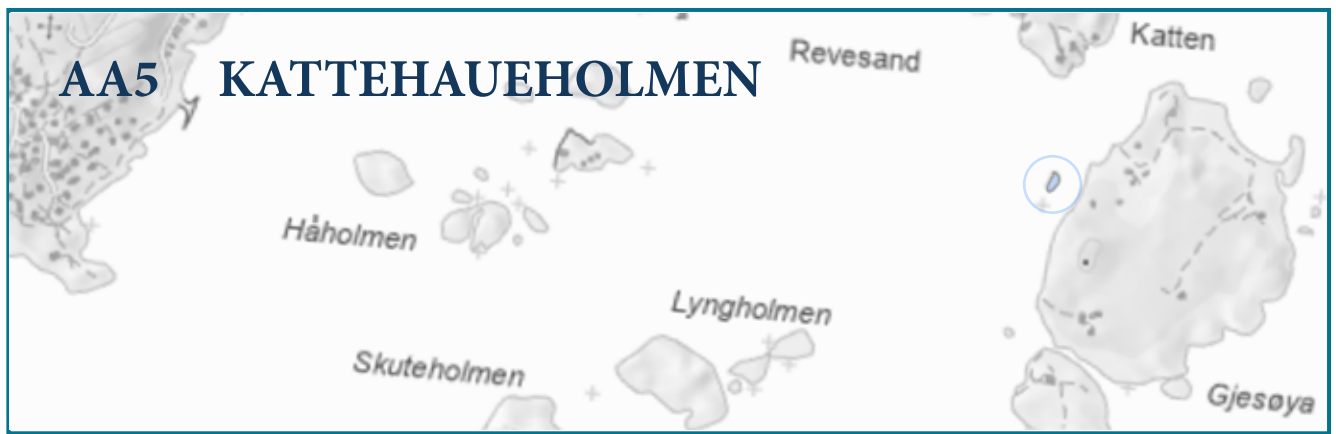
Tabell 99: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	2
2023-2025	0
Totalt	3

Pinnholmene (L) Totalt

Figur 99: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA5 KATTEHAUEHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 500 m² liten holme med litt gress innenfor Gjesøya. Sur-nr. AA5_1

Stor koloni med makrellterne registrert første gang i 2018. Det hekker også 1-2 par fiskemåke på holmen. Øya er liten og ligger bare få meter fra innsiden av Gjesøya og nær Hovekilen som har hatt tidvis gode år med makrellternehekkinger. Det er mulig at kolonien på Kattehaueholmen kan være deler av samme bestand som flytter litt rundt i området.

De siste årene har det vært få lokaliteter med makrellterne i Arendal kommune. Denne lokaliteten har vært

et hederlig unntak, og var desidert best i kommunen i 2019. I 2022 var dessverre kolonien gått betraktelig tilbake og bare 6 par ble registrert hekkende. I 2025 var kolonien helt borte. Da hekket derimot en liten koloni fiskemåke, som er en god erstatning. Makrellterne og fiskemåke trives ofte godt sammen, og makrellternene kan fort være tilbake på plassen igjen.

Øya ligger sårbart til for forstyrrelse. Den ligger nær Gjesøya og er lett tilgjengelig for folk og firbente pattedyr som mink, rev og grevling. Den er også nær leia der det ferdes mye båter gjennom hekkeperioden.

Tabell 100: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	1
Fiskemåke	-	2	1	2	11
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	22	21	6	0
Ærfugl	-	0	0	1	1
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	0	0	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	25	22	9	14

STATUS

2025

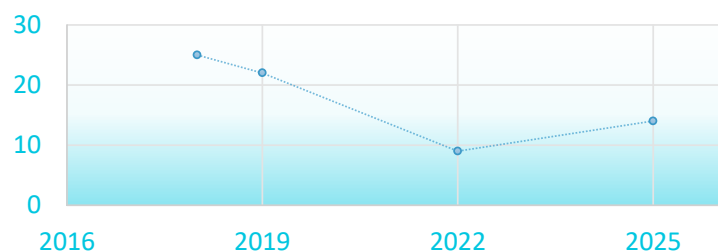
2022

2019

Tabell 101: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	3
2023-2025	9
Totalt	13

Kattehaueholmen (L) Totalt

Figur 100: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca. 2 daa fordelt på 3 holmer med inntil 500 m avstand i Hovekilen. Består av 3 dellokaliteter: AA6_1, _2 og _3 fra vest mot øst.

Lokaliteten består av tre holmer i i Hovekilen, ikke langt fra campingplassen og ferjebrygga. Kun dellokaliteten Hove 3 har for tiden A-lok-kvalitet, og bærer de andre dellokalitetene på sine skuldre.

På Hove 3 var det i mange år en stabil og god makrellternekoloni (20 + par), før den plutselig forsvant i noen år. Det har også vært en god del hekkende fiskemåke på Hove 3 blant makrellternene. I 2017 tok makrellternene seg opp igjen og det ble telt 7 hekkende par på den lille holmen sammen med 9 fiskemåkepar. Nå synes holmen igjen å være en god makrellternelokalitet med hele 17 par registrert i 2019 (inkl. noen få par på Hove 1), 25 par i 2022 og 20 par i 2025.

I Hovekilen har det av en eller annen litt underlig grunn ikke blitt tatt ut mink i perioden 1.1.2018 - 1.1.2023, til tross for at SNO har både feller stående og minkjegere med hunder i området. Det har heller ikke vært mange meldinger om mink i dette området som er mye besøkt av folk. Dette har endret seg dramatisk i etterkant, og når vi gjør opp status nå, så har vi 15 døde mink inne i Hovekilen i siste fangstperiode 2023-2025.

Det er veldig langgrunt helt ut til Hove 3, og den er derfor lett tilgjengelig fra land for både folk og firbente pattedyr som mink, rev, grevling og løse hunder. Det er mye badende gjester på stranden og det er ikke uvanlig at folk tar seg ut til holmen fra land. Det er også mye båttrafikk i Hovekilen, men pga. grunna går båttrafikken oftest lenger ute i kilen. Det er stor pågang fra diverse arrangører som ønsker å bruke Hovekilen til arrangementer. Hove tri, seilforeningen, powerboat, idrettsleir mv. Disse medfører mye forstyrrelse i området i tillegg til tradisjonell båttrafikk og gjester på stranden/campingen.

Fra og med 2024 har det blitt etablert en helårig faglig overvåking av viktige marine naturtyper og fuglelivet i Hovekilen. Studien inkluderer vurderinger på hvordan ulike typer forstyrrelser innvirker på fuglelivet i Hovekilen. Arendal kommune har engasjert Multiconsult ved Arne Heggland som ansvarlig for gjennomføringen. Resultater fra denne overvåkingen kan sammenholdes med data fra våre sjøfugltellinger i årene med overlappende data.

I første rapport fra studien, "Overvåking av fuglelivet, resultater år1", finnes resultater fra AA6 i "mellomåret" 2024 samt vurderinger av forstyrrelser i Hovekilen: For AA6 registrerte Multiconsult 5 hekkende fiskemåker, 1 par svartbak og 15 par makrellterner, og det ble anslått at 18-28 makrellterneunger kom på vingene, basert på visuelle observasjoner. Rapporten viser også til dronetellinger utført av NINA (Molværsmyr, 2024) med sammenfallende resultater.

Multiconsult har sett nærmere på fuglenes respons (oppflukt) ved forstyrrelser, men peker på at datamaterialet foreløpig er begrenset, og at tilfeldigheter kan påvirke datafangsten og tolkningen. Foreløpig tyder det på stor variasjon i respons på forstyrrelser, og at enkelthendelser som trigger respons kan ha en meget stor forstyrrelseseffekt på fuglelivet. Flere av aktivitetene som foregår i Hovekilen kan virke svært forstyrrende, slik som windsurfing og kajakkpadling. Dette registreres bl.a. på fluktavstanden ved slike hendelser, som er langt større enn gjennomsnittlig fluktavstand ved oppflukt.

* For Kaninholmen (AA12) lenger inne i Hovekilen rapporteres det dessverre om mislykket hekking for store deler av kolonien i 2024. Multiconsult mener at forstyrrelser og/eller predasjon er en sannsynlig årsak. Bare noen få unger kom på vingene ut av 44 par fiskemåke. Hekkesuksessen var så lav som 0,2-0,4 unger per reir.

Foto : Reir og egg. Fra venstre: tjeld, hvitkinngås og til sist siland, fotograf Geir-André Homme

Tabell 102: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	1	0
Fiskemåke	-	9	12	6	5
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	7	17	25	20
Ærfugl	-	3	2	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	1	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	20	32	32	50

STATUS

2025

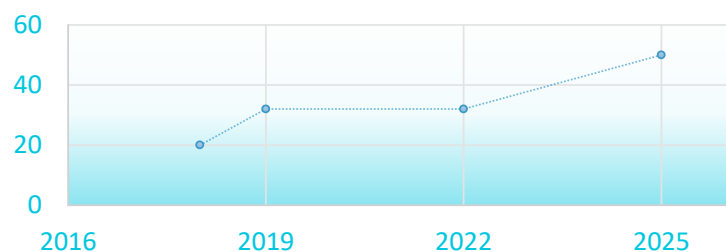
2022

2019

Tabell 103: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	15
Totalt	15

Hove (L) Totalt

Figur 101: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA7 HAVSØYHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca. 2,6 daa stor holme, nærmest vegetasjonsløs. Lokalt navn "Va(d) holmen", sur-nr. AA7_1

Lokaliteten var tidligere en brukbar makrellterne- og fiskemåkekoloni, men har i flere år vært tilnærmet tom. I 2019 kom det igjen brukbart med fiskemåker, og i 2022 var det på plass hele 23 par hekkende fiskemåker sammen med ett par tjeld. Den positive trenden fortsatte i 2025. Hele 50 reir til fiskemåke ble registrert. En nyttig observasjon ble gjort her i 2025. Antall fiskemåker (individer) inkl. rugende, ble telt med kikkert fra båt (i transit) ved to anledninger, litt

tidligere enn tellingen. Bare mellom 20-25 individer ble telt på holmen. Hadde vi gjort en enkel antagelse: 1 fugl representerer ett reir, eller enda verre: to fugler=ett reir/par, hadde vi fått en kraftig underestimert.

Hyttebeboere på Havsøya har rapportert om mink som har raidet denne kolonien. Nærhet til land gjør holmene lett tilgjengelige for bl.a. mink. Holmen ligger også tett på det båttrafikkerte Havsøysund. I tillegg er det hytter og båtplasser like innenfor holmen, slik at det må forventes en del forstyrrelse her i hekketiden. Holmen ligger innenfor Raet nasjonalpark, men er ikke sjøfuglsone med spesielt sjøfuglvern.

Tabell 104: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Lokaliteten var avskiltet i 2017-2019.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	0	0	0
Sildemåke	-	-	0	0	0
Svartbak	-	-	0	0	0
Fiskemåke	-	-	8	23	50
Hettemåke	-	-	0	0	0
Makrellterne	-	-	0	0	0
Ærfugl	-	-	0	0	1
Grågås	-	-	0	0	0
Hv.kinngås	-	-	0	0	0
Tjeld	-	-	1	1	1
Siland	-	-	0	0	0
Storskarv	-	-	0	0	0
Gravand	-	-	0	0	0
Knoppsvane	-	-	0	0	0
Total	-	0	9	24	52

STATUS

2025

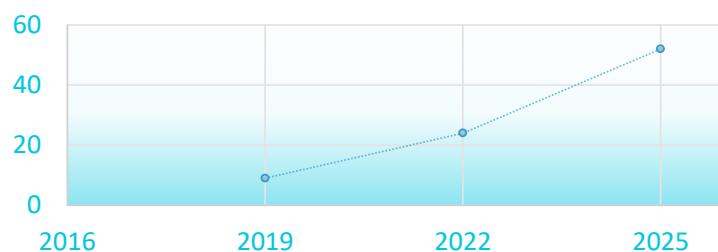
2022

2019

Tabell 105: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	2
2023-2025	0
Totalt	4

Havsøyholmen (L) Totalt

Figur 102: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, 28 daa fordelt på to nesten like store holmer (nord og syd) Relativt vegetasjonsfrie. Noe trær og busker sentralt på _nord. Består av dellokalitetene: AA8_n og _s.

Den gode aktiviteten på disse holmene ble først registrert i sjøfuglovervåkingen i 2020. Dette var et såkalt mellomår uten registreringer av reir, men det ble observert stor aktivitet og en mengde hekkende gråmåke og sildemåke. Det samme ble observert i mellomåret 2021. Det var derfor knyttet stor nysgjerrighet til den faktiske tellingen som skulle komme i 2022.

Lokaliteten viste seg å være svært god og består i hovedsak av en blandingskoloni grå- og sildemåke. Fordelingen var ganske jevn da, men i 2025 så vi en klar overvekt av gråmåke. I tillegg er det noen få par hekkende svartbak blant måkene. Vi finner også noen hekkende grågjess, hvitkinngjess og ærfugl, sammen med «det obligatoriske tjeldeparet», som i 2025 hadde blitt til tre på denne lokaliteten. Det er også knyttet friluftsinnteresser til denne lokaliteten, slik at det kan bli noe forstyrrelse fra båt- og badegjester i hekketiden. Nærheten til Flosterøya gjør den også utsatt/lett tilgjengelig for bl.a. mink.

Tabell 106: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	57	70
Sildemåke	-	-	-	68	23
Svartbak	-	-	-	6	4
Fiskemåke	-	-	-	1	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	6	4
Grågås	-	-	-	4	6
Hv.kinngås	-	-	-	4	10
Tjeld	-	-	-	1	3
Siland	-	-	-	0	1
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	147	121

STATUS

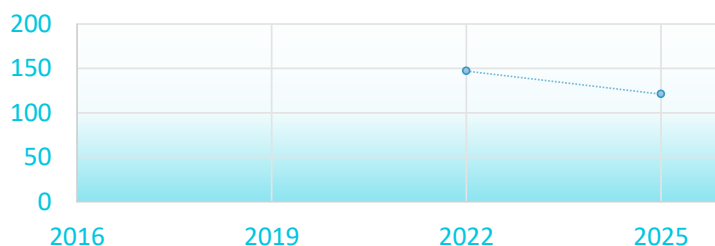
2025

2022

Tabell 107: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	3
Totalt	3

Måkeholmene (L) Totalt

Figur 103: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA9 FLADSKJÆR VED TVESTEINEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, vegetasjonsfri holme på ca. 12 daa inkl. 2 småholmer like nord for Flatskjær. Sur-nr. AA9_1

I 2017 oppdaget SNO, ved Arild Pfaff, at Storskarven hadde etablert seg også på denne lokaliteten. Den ligger bare 700 m fra Skurvene (skarvekoloni), og vi antok at denne hadde nådd et slags tak for antall hekkende storskarv, og at det muligens var «utflyttere» herfra som etablerte seg i nærheten. For en periode syntes skarvekolonien på Skurvene å synke drastisk, mens kolonien på Flatskjæra bygde seg opp raskt. Skarvekoloniene kan telles etter endt hekking (ferske

reir) for å minimere forstyrrelsen i hekketiden. Dette er gjort for flere av koloniene også i mellomår. I 2019 ble det registrert 35 par på lokaliteten. I 2020 var dette steget til 105 reir/par før det igjen sank til 89 reir i 2021. Samtidig var kolonien på Skurvene helt nede i 31 reir i 2020. Kolonien har hatt en nedadgående trend siden 2020 og ved telling i 2022 var antallet reir 31. Nå i 2025 var det bare 4 reir igjen. Samtidig har kolonien på Skurvene bygd seg opp igjen til gamle høyder.

*det telles kun skarv på denne lokaliteten (etter endt hekking).

Tabell 108: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	-
Sildemåke	-	-	-	-	-
Svartbak	-	-	-	-	-
Fiskemåke	-	-	-	-	-
Hettemåke	-	-	-	-	-
Makrellterne	-	-	-	-	-
Ærfugl	-	-	-	-	-
Grågåås	-	-	-	-	-
Hv.kinngås	-	-	-	-	-
Tjeld	-	-	-	-	-
Siland	-	-	-	-	-
Storskarv	-	-	35	31	4
Gravand	-	-	-	-	-
Knoppsvane	-	-	-	-	-
Total	-	-	35	31	4

Tabell 109: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

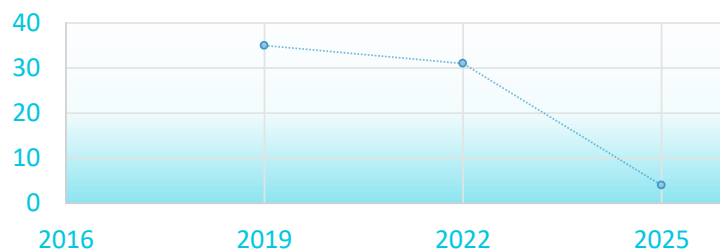
STATUS

2025

2022

2019

Fladskjær v/Tvesteinen (L) Totalt

Figur 104: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA10 LILLE GJESSØYSKJÆR

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken. Liten holme på 200 m². Noe gressvegetasjon i sprekkdannelse. Sur-nr. AA10_1

Aktivitet på Lille Gjessøyskjær ble oppdaget under kontroll av andre lokaliteter i 2020. Det var da en makrellternekoloni på lokaliteten. På grunn av nærheten til Hovekilen og særlig Kattehaueholmen antok vi at det kunne dreie seg om utveksling eller flytting av andre kjente kolonier. Kolonien var aktiv også i mellomåret 2021 og i -22 telte vi hele 18 hekkende par makrellterne sammen med 2 par fiskemåke på denne bittelille lokaliteten (samtidig hadde Kattehaueholmen

blitt redusert til 6 par, mens Hove 3 hadde økt til 25 par med makrellterne). Det vil si at det i området Hove – Gjessøya hekket omkring 50 par makrellterne i 2022.

I 2025 var det fortsatt en solid makrellternekoloni på holmen, men noe redusert i forhold til 2022.

Tabell 110: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	2	1
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	18	15
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kingås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	20	16

STATUS

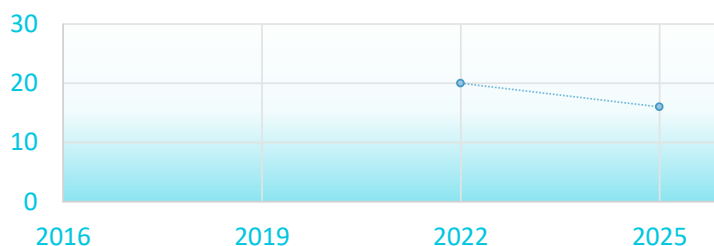
2025

2022

Tabell 111: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	3
2023-2025	8
Totalt	12

Lille Gjessøyskjær (L) Totalt

Figur 105: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, ca 16 daa stor, vegetasjonsfri holme. Sur-nr. AA11_1

Dette er en værhard lokalitet utenfor Oksefjorden omkranset av mange andre små og mellomstore øyer og grunner.

På grensen mot Tvedestrand ved Buskjæra har det dukket opp nok en A-lokalitet. Området har fra før flere gode sjøfugllokaliteter i nærheten, på Tvedestrandssiden av kommunegrensen. På Flateskjær er det stormåkene som regjerer, og særlig gråmåka. Hele 48 hekkende par ble registrert i 2022 sammen med 12 par svartbak og noen sildemåkepar. Tjelden er på plass (med ett reir som "alltid"). Tellingene i 2025 viser at sildemåkene er i fortsatt vekst på lokaliteten, og utgjør nå en betydelig del av blandingskolonien.

Tabell 112: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	48	47
Sildemåke	-	-	-	7	27
Svartbak	-	-	-	12	3
Fiskemåke	-	-	-	1	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	2	0
Grågåås	-	-	-	0	0
Hv.kinggåås	-	-	-	1	3
Tjeld	-	-	-	1	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	72	80

2025

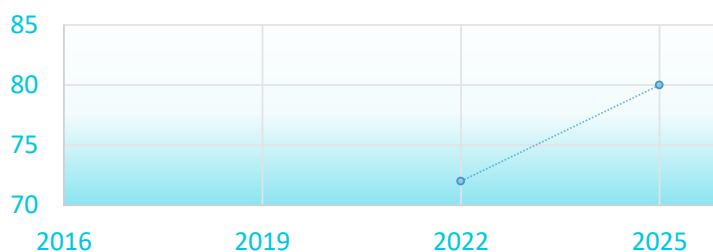
2022

STATUS

Tabell 113: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	7
2020-2022	2
2023-2025	2
Totalt	11

Flateskjær ved Knubben (L) Totalt

Figur 106: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA12 KANINHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken, 2 daa stor holme. Relativt vegetasjonsløs, men en god del gress i forsinkinger og sprekker og noe busk-/trevegetasjon sentralt. Sur-nr. AA12_1

Denne lokaliteten kom inn i sjøfuglovervåkingen i mellomåret 2021, da det ble registrert relativt stor aktivitet av hekkende fiskemåker her. Holmen ligger godt beskyttet fra vær og vind inne i Hovekilen, men er utsatt mht. båt- og friluftsliv samt andre aktiviteter i dette populære området i Raet nasjonalpark.

Fra og med 2024 har det blitt etablert helårig faglig overvåking av viktige marine naturtyper og fuglelivet

i Hovekilen. Hvordan ulike typer forstyrrelser innvirker på fuglelivet blir vurdert. Arendal kommune har engasjert Multiconsult som ansvarlig for gjennomføringen. I likhet med Hove AA6 inngår Kaninholmen i overvåkingen som Multiconsult gjennomfører. Resultater fra denne overvåkingen kan vi sammenholde med data fra våre sjøfugltellinger i år med overlappende data.

* Multiconsult rapporterer 44 par hekkende fiskemåker, 1 gråmåke og 1 svartbak på AA12 i 2024 (se AA6 Hove s. 93 for mer resultater fra Multiconsults første rapport).

Tabell 114: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	1	1
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	1	1
Fiskemåke	-	-	-	43	37
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	2	2
Grågås	-	-	-	0	5
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	1	2
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	48	48

STATUS

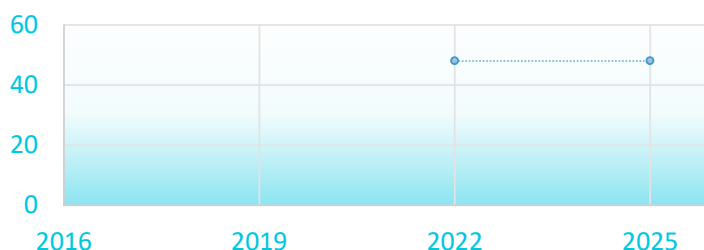
2025

2022

Tabell 115: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	14
Totalt	14

Kaninholmen (L) Totalt

Figur 107: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA13 SKARESTRAND ØYA

Beskrivelse: A-lokalitet, område på holmen like utenfor Skarestrand og nasjonalparken. Ca. 5,5 daa. Noen trær spredt i området og en god del gressvegetasjon. Også 2 hytter på øya. Sur-nr. AA13_1

SNO oppdaget i 2021 stor aktivitet og mange hekkende måker på denne lokaliteten like utenfor Skarestrand på Tromøya. Det ble ikke telt nøyaktige antall, fordi -21 var et mellomår uten reirtelling. Vi var derfor spente på hvor mange arter og antall reir vi ville finne når vi gikk i land for første gang i 2022.

Sjøfuglkolonien er først og fremst lokalisert på nord-

og østsiden av øya. Mange av fiskemåkereirene ligger tett på bebyggelsen, mens makrellterne er på østsiden av øya. Gjess og ærfugl hekker også spredt på lokaliteten. Totalt er lokaliteten meget god med 78 hekkende par i 2022.

I 2025 var det i tillegg en stor koloni hettemåke på stedet - hele 32 par! En veldig gledelig overraskelse, men dessverre ble kolonien utsatt for minkangrep senere i sesongen (J. Gunnersen pers.medd). Det er usikkert om det kom seg noen hettemåkeunger på vingene herfra i 2025. NINA har valgt ut denne lokaliteten for sitt "minkprosjekt" i likhet med AA3, se side 90 for mer.

Tabell 116: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	22	18
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	1
Fiskemåke	-	-	-	21	37
Hettemåke	-	-	-	0	32
Makrellterne	-	-	-	18	28
Ærfugl	-	-	-	10	10
Grågås	-	-	-	5	0
Hv.kinngås	-	-	-	1	2
Tjeld	-	-	-	1	1
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	78	129

2025

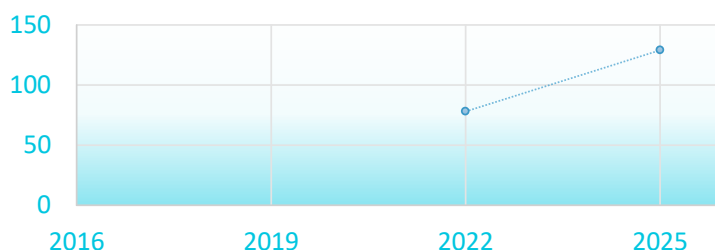
Tabell 117: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

2022

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	2

STATUS

Skarestrand Øya (L) Totalt

Figur 108: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA14 NESSKJÆRA

Beskrivelse: A-lokalitet. En liten vegetasjonsløs øy, 1 da stor. Ligger mindre enn 20 m fra Eydehavn-landet med bebyggelse og brygger. Sur-nr. AA14_1

Lokaliteten ble registrert inn i overvåkingen i 2024. Dessverre ble den ikke telt i 2025 på grunn av misforståelser. Lokaliteten følges opp fremover i mellomårene for å vurdere status og eventuell telling i 2027.

Tabell 118: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	-
Sildemåke	-	-	-	-	-
Svartbak	-	-	-	-	-
Fiskemåke	-	-	-	-	-
Hettemåke	-	-	-	-	-
Makrellterne	-	-	-	-	-
Ærfugl	-	-	-	-	-
Grågås	-	-	-	-	-
Hv.kinngås	-	-	-	-	-
Tjeld	-	-	-	-	-
Siland	-	-	-	-	-
Storskarv	-	-	-	-	-
Gravand	-	-	-	-	-
Knoppsvane	-	-	-	-	-
Total	-	-	-	-	-

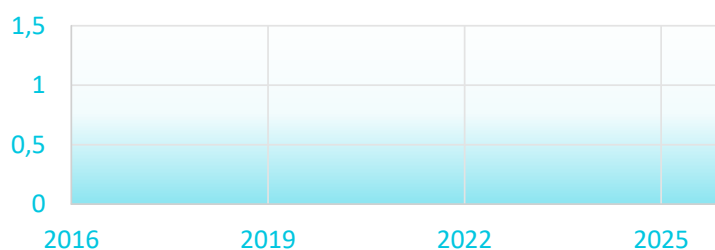
2025

Tabell 119: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Nesskjæra (L) Totalt

Figur 109: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

AA15 BUSKJERA BAKSIDEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken. Liten, vegetasjonsløs øy. I underkant av 1 da stor. Sur-nr. AA15_1

lokaliteten.

Lokaliteten kom med som A-lok i overvåkingen i 2024, men ble første gang telt i 2025. Her var det en solid makrellternekoloni på hele 35 par sammen med 1 par tjeld og hvitkinngås.

På Buskjera like ved, er det en mer eller mindre fast plass å feire St. Hans. Dette kan være problematisk i en kritisk tid i denne artens hekksyklus.

Det er også tatt noe mink i områdene rundt denne

Tabell 120: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	1
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	0
Fiskemåke	-	-	-	-	0
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	35
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	-	-	1
Tjeld	-	-	-	-	1
Siland	-	-	-	-	0
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	38

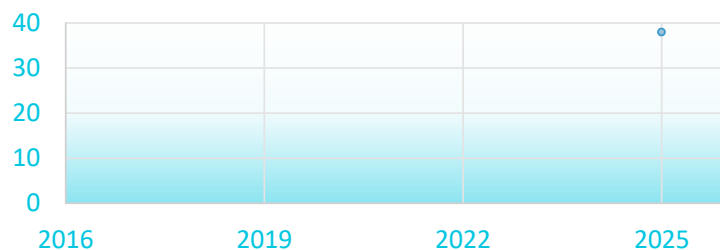
2025

Tabell 121: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	2
Totalt	2

STATUS

Buskjera baksiden (L) Totalt

Figur 110: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet. Liten holme på rett under 1 da. Stort sett vegetasjonsløs, men ett markert tre midt på holmen og noe busker. På innsiden av Flostaøya.Sundet er bare ca. 90 bredt. Sur-nr AA16_1

Ble registrert som A-lokalitet i 2025 under tellingen. Øya har en fin fiskemåkekoloni, og vi telte 11 hekkende par.

Ligger tett på brygger og bebyggelse, er lett tilgjengelig fra land. Stort potensiale for minkpredasjon.

Tabell 122: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	0
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	0
Fiskemåke	-	-	-	-	11
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	0
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	1
Hv.kingås	-	-	-	-	0
Tjeld	-	-	-	-	1
Siland	-	-	-	-	1
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	14

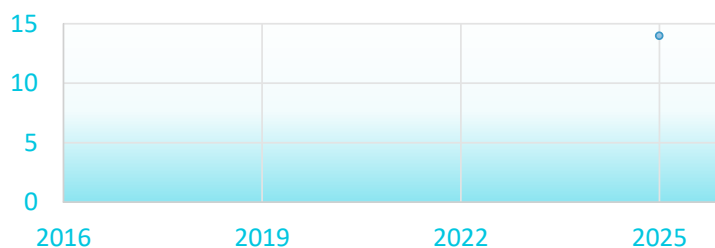
2025

Tabell 123: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Ørna (L) Totalt

Figur 111: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 7 daa stor gresskledd holme med lav gress og buskvegetasjon. Sur-nr. GR1_1

Lille Danmark med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. I grunnlagsrapporten fra 1976 oppgis her en fiskemåkekoloni rundt 80 individer sammen med en koloni makrellterner på rundt 30 individer. På grunn av en misforståelse i tellepersonalet, har det ikke blitt telt reir i reservatet i 2017 og 2018. Reservatet inngikk tidligere i referanseområdet hvor man telte individer. Den tellingen indikerer at reservatet har vært dårlig over lengre tid, som 2019-resultatet også viste.

I mellomårene 20 -21 ble det observert tiltagende makrellterneaktivitet ved og på Lille Danmark. Telling fra 2022 viste svært gode resultater. Igjen er det et yrende fugleliv her, både hekkende fiskemåke og en stor makrellternekoloni. Dette er svært gledelig, etter at lokaliteten har vært i dårlig forfatning siste 15 år. Den gode trenden fortsatte i 2025. Også et par med hettemåke ble registrert. Øya ligger nær land og hytter. Det er stadig funn av tau i verneskiltene som tyder på ilandstigning, men det er uvisst når på året det er folk i land her. Fugler på øya antas å være utsatt for minkpredasjon pga. beliggenheten svært nær land.

Tabell 124: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

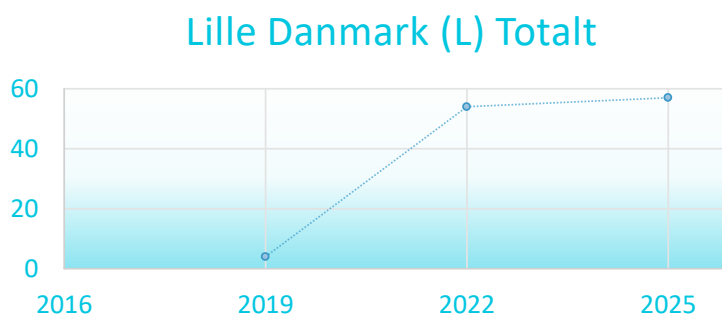
Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	0	1	0
Sildemåke	-	-	0	0	0
Svartbak	-	-	0	0	1
Fiskemåke	-	-	1	16	30
Hettemåke	-	-	0	0	1
Makrellterne	-	-	2	35	18
Ærfugl	-	-	0	1	3
Grågås	-	-	0	0	1
Hv.kinngås	-	-	0	0	1
Tjeld	-	-	1	1	1
Siland	-	-	0	0	1
Storskarv	-	-	0	0	0
Gravand	-	-	0	0	0
Knoppsvane	-	-	0	0	0
Total	-	-	4	54	57

STATUS

Tabell 125: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Figur 112: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GR2 BREIVIGSKJÆRET NR

Beskrivelse: Naturreservat, 400 m² stor holme med noe gress. Sur-nr. GR2_2785

I den østre innseilingen til Grimstad, gjennom Smørsund, finner vi Breivigskjæret. Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen.

Denne lille holmen huset en god makrellternekoloni med hele 26 par i 2019, men reservatet hadde vært dårlig over mange før det, så vi var usikre på hvor stabil denne kolonien ville være i årene som kom. Dessverre viste tellingen fra 2022 at makrellterne-

kolonien i 2019 bare var en forbigående situasjon, og at det igjen i 2022 stod dårlig til i reservatet på tross av noen få hekkende makrellterner og fiskemåker.

I 2025 slo det til igjen på Breivigskjæret - denne gang med både makrellterner og hettemåker. En gledelig overraskelse. Reservatet viser for tiden store svingninger fra telling til telling.

Den lille øya anses å være lite attraktiv for strandhugg. Båttrafikken i området kan nok utgjøre en forstyrrelse for kolonien.

Tabell 126: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	0	0
Fiskemåke	0	1	2	2	2
Hettemåke	0	0	0	0	16
Makrellterne	0	1	26	3	12
Ærfugl	0	0	0	1	1
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	1	0	1	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	0	3	28	7	31

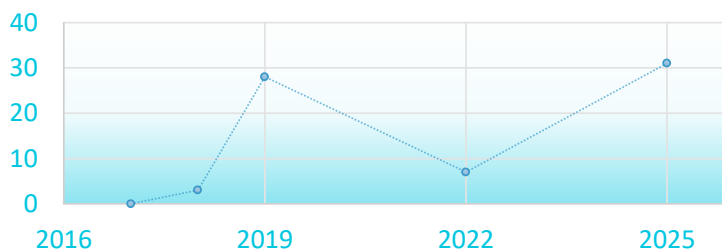
Tabell 127: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	4
2023-2025	1
Totalt	9

STATUS

Breivigskjær (L) Totalt

Figur 113: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 21 daa fordelt på 3 holmer. Den største utgjør ca. 19 daa og inneholder en del vegetasjon (busker og kratt). Lokaliteten har 2 registreringssoner: GR3_sm og _h se oversikt i Appendiks.

Reservatet med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ligger eksponert til like vest av Håøya. På den største øya er det ei lita kjenn. Reservatet er en god blandingskoloni av sildemåke og gråmåke. I 2019 etablerte det seg 8 par storskarv her, men året etter var det ikke tegn til hekkende storskarv (se artsomtale for mer info om skarvekoloniene).

Hvitkinngåsa hekket i 2019 med hele 20 par i reservatet. Andre arter som hekker er grågås, ærfugl, siland og tjeld. I 2022 halverte gråmåkebestanden seg og utgjør den markante nedgangen i totalantallet fra forrige telleperiode. Sildemåka holdt seg da relativt stabil, men i 2025 var den også halvert. Trenden er nå synkende, slik vi ser av grafen under.

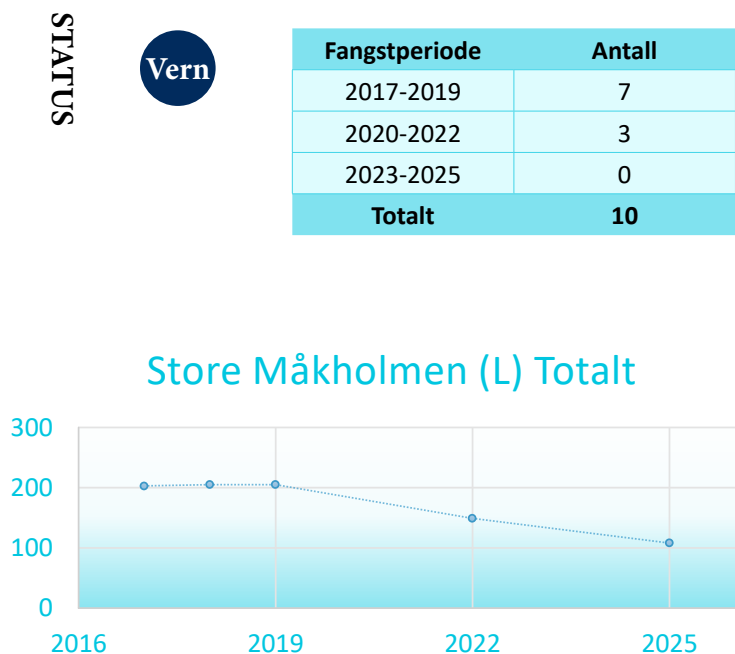
Øya vurderes å være lite attraktive for strandhugg. Ut i fra skyteskader på løveskiltene vet vi at øya brukes en del under sjøfugljakta på høsten.

Tabell 128: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	102	79	108	57	48
Sildemåke	74	86	68	76	38
Svartbak	3	5	3	3	3
Fiskemåke	5	5	0	0	1
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	9	4	4	5	4
Grågås	2	4	8	0	3
Hv.kinngås	5	20	3	8	10
Tjeld	2	1	1	0	1
Siland	1	1	2	0	0
Storskarv	0	0	8	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	203	205	205	149	108

Tabell 129: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	7
2020-2022	3
2023-2025	0
Totalt	10

Figur 114: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GR4 SUNDHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 5,5 daa stor holme med litt busk- og krattvegetasjon, Sur-nr. GR4_2671

Reservatet med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Øya ligger sør av Kjekstadneset. Hombor-side som en finner like ved er kjent som et værhardt område, men Sundholmen ligger svært så lunt til inne i Hovekilen.

Det hekker et fåtall fiskemåker i reservatet. Tar en også med naboholmen (GA9 Lille Sundholmen) på innsiden, som ikke er en del av reservatet, blir det omkring

20 par hekkende fiskemåke totalt her i Hovekilen.

Det forventes å være mink i området. Reservatet vurderes å være lite attraktivt for strandhugg for turister, da den ligger litt gjemt. Den ligger tett på mange hytter så det kan være at det forekommer en del båttrafikk tett på lokaliteten som følge av dette, og en viss grad av forstyrrelse.

Tabell 130: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	0	0
Fiskemåke	4	4	0	3	5
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	2
Ærfugl	0	0	0	0	0
Grågås	0	0	0	2	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	1
Tjeld	0	0	1	1	1
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	1	0	0	0	1
Total	5	4	1	6	10

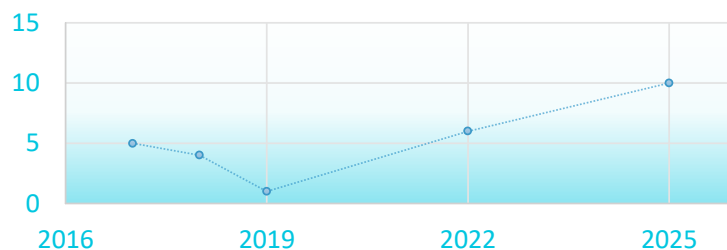
STATUS

Tabell 131: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Sundholmen (L) Totalt

Figur 115: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GR5 KONGSHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, Ca. 17,5 daa stor holme med grasvegetasjon. Sur-nr. GR5_2589

Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Øya ligger mellom Homborsund og Homborøya, og er en gresskledd øy med en del busker, men også mindre trær, særlig kirsebær har vokst opp i senere år.

Her har det i mange år vært lite hekkende sjøfugler. Andefuglene, grågås, hvitkinngås, ærfugl og siland finner vi noen par av. Likeså hekker det svartbak og tjeld, men også disse i lavt antall. 2022 og 2025 skiller

seg ikke vesentlig fra tidligere tellinger.

Reservatet vurderes å være middels attraktivt for strandhugg.

Tabell 132: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	1	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	4	2	2	1	2
Fiskemåke	0	0	0	1	1
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	4	4	1	0	0
Grågås	3	8	0	3	1
Hv.kinngås	2	0	0	0	1
Tjeld	0	1	1	2	2
Siland	0	0	1	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	13	15	5	8	7

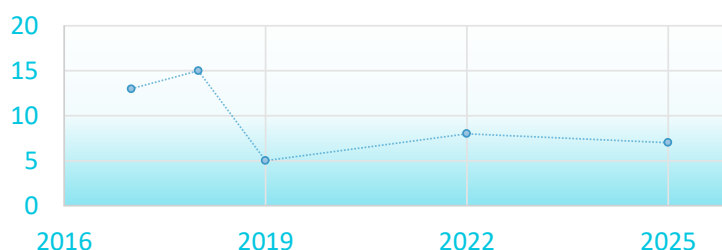
STATUS

Tabell 133: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	7
2020-2022	2
2023-2025	2
Totalt	11

Kongsholmene (L) Totalt

Figur 116: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GR6 MALMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 16 daa stor. Består av en hovedholme med 3 småholmer innenfor. En del buskvegetasjon. Sur-nr. GR6_2611

Reservatet med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ligger like vest av Homborøya, og er en noe bratt og høy holme med lite vegetasjon.

Her har det i mange år vært lite hekkende sjøfugler. Det har vært noen få par ærfugl, siland og grågås, og ett par med gråmåke i telleperioden. 2022 skiller seg ikke vesentlig fra tidligere tellinger her, og i 2025 var

reservatet tomt igjen.

Reservatet vurderes å være lite attraktivt for strandhugg.

Tabell 134: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

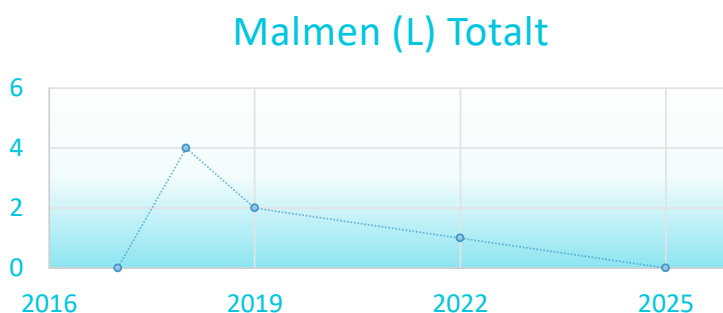
Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	1	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	0	0
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	3	0	0	0
Grågås	0	0	1	0	0
Hv.kingås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	0	0	1	0
Siland	0	0	1	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	0	4	2	1	0

STATUS

Tabell 135: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	1
2023-2025	1
Totalt	7

Figur 117: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GR7 RIVINGEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, Ca. 31 daa fordelt på 3 holmer. Hovedholmen utgjør 28 daa og innehar en del busker og kratt. Lokaliteten har 2 registreringssoner: GR7_2435 og _2436, se oversikt i Appendiks.

Reservatet med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet ligger eksponert til på utsiden av Sokken på Auesøya. Øya består av vulkansk bergart. Dette er et av de virkelig gode sjøfuglreservatene med stabilt store mengder hekkende sjøfugler.

Dette var første lokalitet storskarven ble funnet hekkende i gamle Aust-Agder og dannet koloni, og hvor de har hekket siden. Riktignok sank antall par mye i 2019 fra ca. 240 par til ca. 170 par, men i 2022 var skarven tilbake til gamle høyder. Det er en mulighet for at det er fugler herfra som har etablert seg på

Vassfloss, ca. 3 km øst, men dette vet vi ikke sikkert uten å gjennomføre eksempelvis fargemerking. I 2025 hadde skarvekolonien vokst til hele 270 par, som er det høyeste vi har registrert under våre tellinger av skarvekolonier i gamle Aust-Agder.

Det er stormåkene som holder til så langt ute som dette. Sildemåke hekker med høyest antall, men har blitt vesentlig redusert siden toppen i forrige periode på 213 sildemåker. Nå er det bare om lag 100 par tilbake. Det har hekket en håndfull par med svartbak på det meste, og ett par av artene tjeld, siland og gravand er registrert. De to siste er krevende å finne. Begge gjessene hekker, men det er hvitkinngåsa som har flest reir i reservatet med over 20 i det beste året. Øya huser en god bestand av hekkende ærfugl med hele 36 reir funnet i 2018.

Foto : Deler av storskarvkolonien på Rivingen, fotograf Arild Pfaff

Reservatet vurderes å være lite attraktivt for strandhugg da her er mye hekkende sjøfugler, herunder skarvekolonien som lukter samt at øyas berggrunn gjør det lite attraktivt å sole seg her, eller å oppholde seg uten sko.

* Historiske data fra Verneplan for sjøfuglreservater 1979: Særlige merknader vedrørende verneverdier:

“En kjent sildemåkekoloni fra lang tid tilbake. Lokaliteten er registrert av konservator E. Barth i begynnelsen av 60-åra. På den tiden var sildemåka vanlig rugefugl først fra Lillesand og videre vestover.”

Ornitologisk beskrivelse fra Verneplanen 1979:

	1960-65	1966	1975	1976	1978
Fiskemåke	x.....	x.....	10.....	15.....	x
Gråmåke	x.....	x.....	x.....	10.....	x
Sildemåke....	100-200 ¹⁾ ..	ca. 400 ¹⁾	400....	200....	170
Sum (ind)....	100-200.....	ca.400.....	410....	225....	170

1) antall rugefugl
andre arter 1976 (ind): Tjeld (2), rødstilk (1 hekk), ærfugl (5)

Som vi ser er situasjonen på Rivingen helt tydelig en annen i dag - en forandring til det bedre for sjøfuglene.

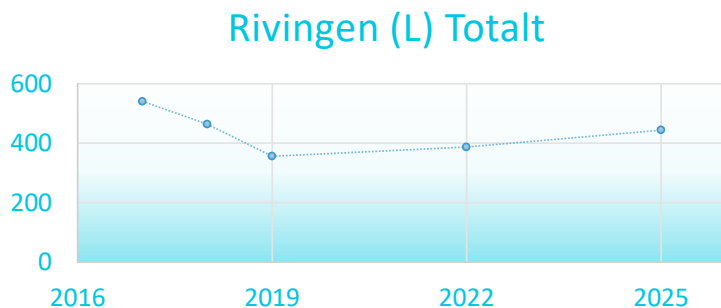
Tabell 136: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	39	53	77	41	45
Sildemåke	213	113	84	79	98
Svartbak	5	2	1	3	2
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	29	36	2	5	14
Grågås	0	2	8	11	5
Hv.kinngås	11	21	10	10	9
Tjeld	0	1	1	1	1
Siland	1	0	0	0	0
Storskarv	243	236	172	237	270
Gravand	0	0	1	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	541	464	356	387	444

Tabell 137: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Figur 118: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 65 daa fordelt på 11 holmer. 4 "hovedholmer" og resten småholmer/skjær. Største holmen har mye høyt gress/planter sentralt. Lokaltiteten har 3 registreringssoner: GS1_sn (Spærholmene nord), _sm (Spærholmene midt) og _ss (Spærholmene syd). Se oversikt i Appendiks.

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. I 2016 ble Raet nasjonalpark opprettet. Da ble Spærholmene innlemmet i Raet nasjonalpark som Sone A. De i alt 11 øyene ligger forholdsvis eksponert til, der de ligger en drøy km utenfor Hasseltangen.

Denne lokaliteten har vært en svært god hekkelokalitet for sjøfugler over lang tid. Det er særlig sildemåka som har hatt gode år her ute med over 570 par som beste resultat under tellingen i 2017. Men også gråmåka trives godt, og hadde mer enn 220 hekkende par i 2019. Opp mot 16 par svartbak, 22 par hvitkinngås og

43 par ærfugl er også tall som blir lagt merke til i gamle Aust-Agder. I 2022 registrerte vi en markant økning av sildemåker mens gråmåka gikk tilbake. Totalen har holdt seg ganske stabil rundt 600 par hekkende sjøfugl. I 2025 ser vi en markant nedgang. Sildemåkene har nærmest halvert seg i forhold til toppåret, mens gråmåka hadde et ok år sammelignet med tidligere tall.

Dette er en av få lokaliteter der teisten har hatt kontinuerlig tilhold. Riktignok må vi helt tilbake til 1989 for å finne siste året arten ble funnet hekkende her, men det sees stadig teist i området. Det ble for få år siden plassert tre teistkasser i fjellveggen på den største øya for å gi teisten en alternativ hekkplass. Det har ikke vært hekking i disse kassene ennå.

Lokaliteten vurderes å være middels attraktivt for strandhugg da den ligger noe eksponert til samt at det hekker mye sjøfugler som de fleste båtfolk styrer unna.

Foto : Spærholmen nord har mye høy urtevegetasjon som gjør reirtellingen krevende. Man må være forsiktig og effektiv for å minimere forstyrrelsen, fotografer Geir Homme og Arild Pfaff

* Historiske data fra Verneplan for sjøfuglreservater 1979: Særlige merknader vedrørende verneverdier:

“Det mest verneverdige området for sjøfugl i Aust-Agder. Gruntvannsområdene rundt holmene er viktige furasjeringsområder (beiteområder). Eneste sikre hekke-lokalitet for teist i Aust-Agder.”

Ornitologisk beskrivelse fra Verneplan 1979:

	1975	1976
Fiskemåke	95	107
Gråmåke	12	14
Svartbak.....	8	4
Sildemåke.....	97	365
Makrellterne.....	9	10
Sum (ind).....	221	500

Andre arter 1976 (ind): Tjeld (18), Teist (10), krykkje (1), siland (3), ærfugl (58).

Tabell 138: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	58	146	224	112	124
Sildemåke	573	384	352	426	304
Svartbak	16	8	4	8	8
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	39	41	19	43	23
Grågås	1	3	0	2	2
Hv.kinngås	7	14	22	17	12
Tjeld	0	1	4	4	2
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	694	597	625	612	475

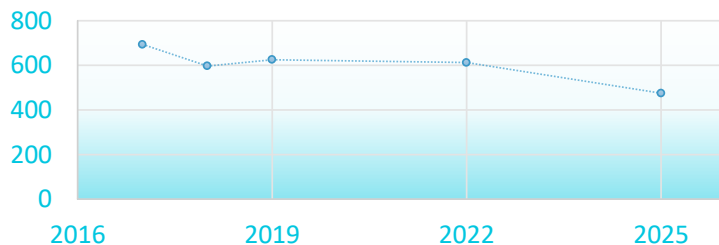
Tabell 139: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	2

STATUS

Spærholmene (L) Totalt

Figur 119: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 800 m² fordelt på en veldig liten holme (skjær) og et lite nes (holme) på Kvaløya. Ligger med 90 m avstand mellom. Består av dellokalitetene: GA1_s og _h fra sør mot nord.

Det lille skjæret har en imponerende tetthet av hekkende fiskemåker og makrellterner. Neset på Kvaløya har også for få år siden hatt en koloni med hettemåke, men arten har vært fraværende i telleperioden. Det er fiskemåke som hekker her nå. Totalt 28 par hekkende sjøfugler, hvorav 22 fiskemåker, var det på disse to enkeltlokalitetene til sammen i beste året i perioden.

De to lokalitetene vurderes å være lite attraktive for strandhugg. Begge ligger nær Kvaløya, neset har til og med molo ut, så de besøkes nok av folk av og til. Det fangstes og jaktes ikke mink i nærområdet her pga. mye hus, fastboende, hytter osv., men området har garantert bra produksjon av mink. Vi fanger dem i områdene rundt og det forventes også minkpredasjon på denne lokaliteten.

Her går båtene tett på hele året, både fastboende og turister. Vi er usikre på i hvilken grad dette er forstyrrende her som de eksponeres for dette hele året gjennom.

Tabell 140: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	1	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	1	0
Fiskemåke	-	1	22	13	11
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	4	5	5	5
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	1	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	5	28	20	16

STATUS

2025

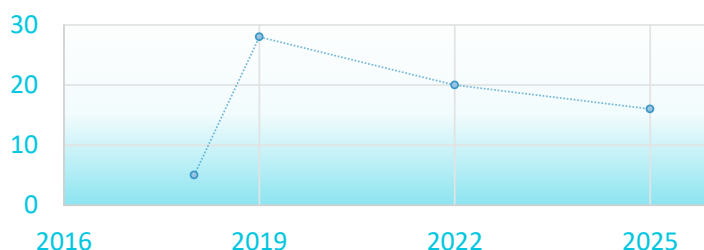
2022

2019

Tabell 141: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	2

Kvaløya (L) Totalt

Figur 120: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GA2 ENGEKILEN

Beskrivelse: A-lokalitet, a. 300 m² stor holme i Engekilen. Vanskelig tilgjengelig med båt fra sjøen pga. lav bro. Sur-nr. GA2_1

Øya ligger som eneste øy midt i Engekilen, helt vest i Bufjorden. Øya er liten, men har likevel godt og vel 10 hekkende par med sjøfugler av ulike arter. Her finner vi følgende arter hekkende i lavt antall; fiskemåke, hettemåke, svartbak, tjeld, ærfugl og knoppsvane.

Øya kan være vanskelig å telle/nå fra båt. Større båter kommer ikke under Homborsundveien på grunn av høyden på brua som krysser kilen. Kano har blitt brukt

fra land under noen tellinger.

Lokaliteten vurderes å være lite attraktivt for strandhugg.

Selv om lokaliteten per 2025 er avskiltet, er lokaliteten interessant. Vi finner hekkende makrellterne og hettemåke som er kritisk truet (og vi har svært få lokaliteter med denne arten) sammen med fiskemåke, dog i små antall.

Tabell 142: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	1	0	1
Fiskemåke	-	3	4	8	1
Hettemåke	-	1	0	0	1
Makrellterne	-	2	1	1	3
Ærfugl	-	3	5	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	1
Tjeld	-	0	1	1	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	1	1	1	0
Total	-	11	13	11	7

STATUS

2025

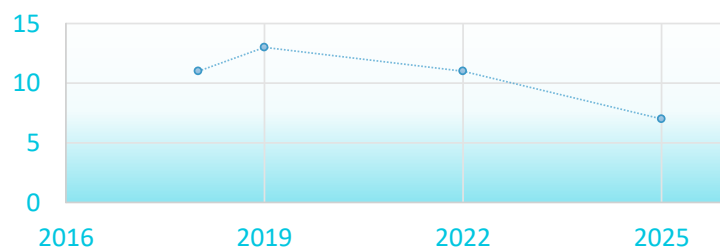
2022

2019

Tabell 143: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Engekilen (L) Totalt

Figur 121: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, Ca. 1 da stor holme med noe gressvegetasjon. Sur-nr. GA3_1

Godt beskyttet lokalitet værmessig, som ble oppdaget i 2020, der den ligger like bakenfor Auesøya landskapsvernområde. Det ble registrert stor aktivitet i mellomårene før den endelig ble reirtelt i 2022. Da viste det seg å være en særdeles god sjøfugllokalitet og ikke minst en ny hettemåkelokalitet. Hele 19 hettemåkereir ble registrert sammen med en betydelig makrellternekoloni på 22 par i tillegg til 32 par fiskemåke. Tatt i betraktning disse artenes utvikling på rødlista med henholdsvis kritisk truet, sterkt truet

og truet status, synes denne lokaliteten å være meget viktig. I 2025 har aktiviteten her tatt seg ytterligere opp og hele 49 par med hettemåke hekket her. Det er den største hettemåkekolonien i gamle Aust-Agder, og bare Bergshaven (LA2) kan vise til større sammenlagt total i løpet av hele overvåkingen (2017-2025).

På grunn av beliggenhet må man anta at stedet er utsatt med tanke på minkpredasjon.

Tabell 144: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	32	31
Hettemåke	-	-	-	19	49
Makrellterne	-	-	-	22	34
Ærfugl	-	-	-	1	2
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	1
Tjeld	-	-	-	1	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	75	117

STATUS

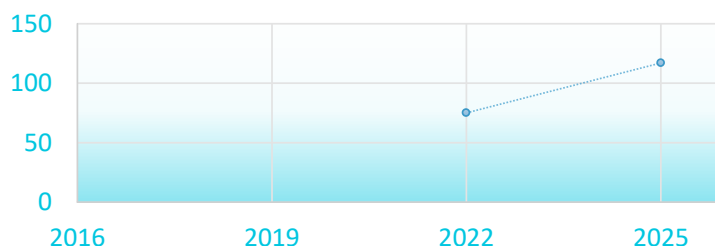
2025

2022

Tabell 145: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	2

Vessøyaholmen (L) Totalt

Figur 122: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GA4 ARSETKILEN

Beskrivelse: A-lokalitet, Bare 150 m² naken holme. Sur-nr. GA4_1

Det ble oppdaget en makrellternkoloni her i 2020, og lokaliteten kom derfor inn i overvåkingen. Tellingene i 2022 viste bl.a. en liten ternekoloni. Dessverre ingen aktivitet her de siste årene. Lokaliteten er for tiden avskiltet, og ble ikke telt i 2025.

Tabell 146: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	-
Sildemåke	-	-	-	0	-
Svartbak	-	-	-	1	-
Fiskemåke	-	-	-	1	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	5	-
Ærfugl	-	-	-	0	-
Grågås	-	-	-	0	-
Hv.kingås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	0	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	0	-
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	7	-

2025

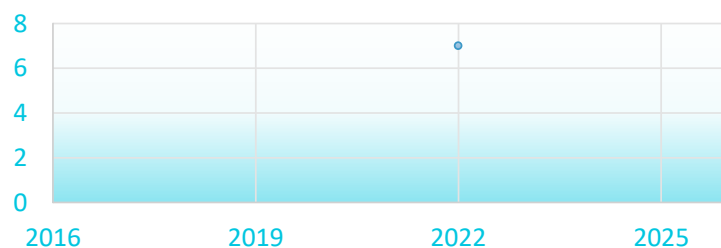
2022

STATUS

Tabell 147: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	5
2020-2022	1
2023-2025	2
Totalt	8

Arsetkilen (L) Totalt

Figur 123: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, 5 daa stor, helt vegetasjonsfri holme. Sur-nr. GA5_1

Mellom Spærholmene og Ryvingen finner vi Skåla. Denne ble også tatt inn i overvåkingen i 2020 etter rapporter om at storskarven hadde etablert seg med 2 reir her i 2019. I 2020 hadde antallet økt til 5 reir og deretter til 20 reir i 2021. Se artsomtalen til skarv for detaljer om utvikling av kolonier.

Tellingen i 2022 viste at storskarvkolonien nå hadde vokst til 35 reir, og sammen med dem hekket en god del gråmåker og noen sildemåker. En liten reduksjon

av skarv ble registrert i 2025. Lokaliteten ble telt lenge etter hekking, så det ble ikke funnet reir fra andre arter.

Skåla er en værhard lokalitet med en utfordrende topografi. Den kan være vanskelig tilgjengelig for telling, særlig ved vind og noe bølgegang.

Tabell 148: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	21	-
Sildemåke	-	-	-	4	-
Svartbak	-	-	-	0	-
Fiskemåke	-	-	-	0	-
Hettemåke	-	-	-	0	-
Makrellterne	-	-	-	0	-
Ærfugl	-	-	-	0	-
Grågås	-	-	-	0	-
Hv.kinngås	-	-	-	0	-
Tjeld	-	-	-	0	-
Siland	-	-	-	0	-
Storskarv	-	-	-	35	33
Gravand	-	-	-	0	-
Knoppsvane	-	-	-	0	-
Total	-	-	-	60	33

STATUS

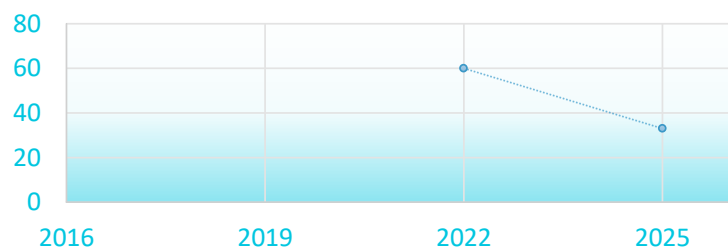
2025

2022

Tabell 149: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	1

Skåla (L) Totalt

Figur 124: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GA6 STORE (HØYE) VASSFLOSS

Beskrivelse: A-lokalitet, 3 daa stor, helt vegetasjonsfri holme. Sur-nr. GA6_1

Storskarvhekkingen på Vassfloss ble oppdaget av SNO, ved Halvard Pedersen, i 2017, men kom ikke inn i overvåkingen før 2019. I 2020 var det 61 reir her, men i -21 var det tilbakegang til 33 reir. Under tellingen i 2022 fant vi 38 aktive reir på lokaliteten. Det er få andre hekkende arter her, men noen få reir av alle stormåkene finner vi. I 2025 synes storskarven å ha gitt opp lokaliteten, med bare noen stormåker igjen.

I likhet med Skåla er lokaliteten eksponert og værhard.

Tabell 150: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	2	3
Sildemåke	-	-	-	9	0
Svartbak	-	-	-	2	3
Fiskemåke	-	-	-	0	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kingås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	38	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	51	6

2025

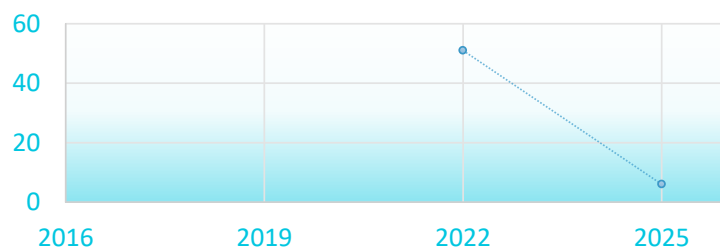
2022

STATUS

Tabell 151: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	1

Store Vassfloss (L) Totalt

Figur 125: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GA7 VESTRE SVARTSKJÆR

Beskrivelse: A-lokalitet, 3,5 daa stor, helt vegetasjonsfri holme. Sur-nr. GA7_1

I 2025 hekket ikke skarven og sildemåkene var redusert i antall.

Lokaliteten ble oppdaget og tatt inn i overvåkingen i 2021. Tellingen i 2022 viste en blandingskoloni med stor overvekt av sildemåke. Det ble også funnet ett storskarvreir. Det er for øvrig på samme sted som Leif Gunleifsen oppdaget et reir i 2004, da storskarven var helt i etableringsfasen i gamle Aust-Agder. Det blir interessant å se om skarven utvikler seg på nok en lokalitet i gamle Aust-Agder. Totalen av storskarv har økt jevnt og trutt siden første hekkefunn i 2003.

Tabell 152: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	9	11
Sildemåke	-	-	-	35	24
Svartbak	-	-	-	0	1
Fiskemåke	-	-	-	0	0
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	1	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	1	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	46	36

STATUS

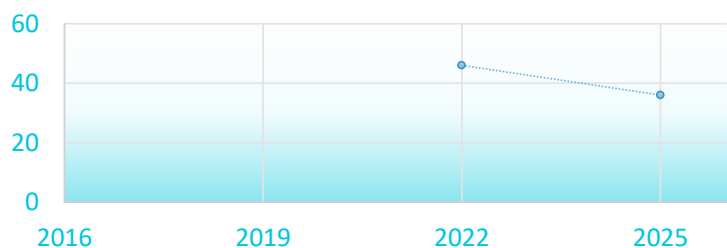
2025

2022

Tabell 153: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	1

Vestre_Svartskjær (L) Totalt

Figur 126: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 6 daa stort område utenfor/nord for fyret. En del gress og buskvegetasjon. Sur-nr. GA8_1

Homborsund fyrstasjon ligger på Store Grønningen. Homborsund fyrs venner har tipset om en makrellternekoloni på østre del av øya. Tellingen i 2022 viste at det hekker en liten makrellternekoloni på øya sammen med noen få par fiskemåke og et par svartbak.

Fyrstasjonen leies ut og er besøkt særlig i sommerhalvåret. Det er potensial for forstyrrelse, men det er også skiltet i privat regi på brygga med varsel om

hekkende sjøfugl.

I 2025 hadde situasjonen her forbedret seg noe, med flere hekkende fiskemåkepar, og lokaliteten kvalifiserer med det til å være en grønn A-lokalitet.

Tabell 154: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	1	0
Fiskemåke	-	-	-	3	9
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	8	8
Ærfugl	-	-	-	0	1
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	1
Tjeld	-	-	-	1	1
Siland	-	-	-	1	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	14	20

2025

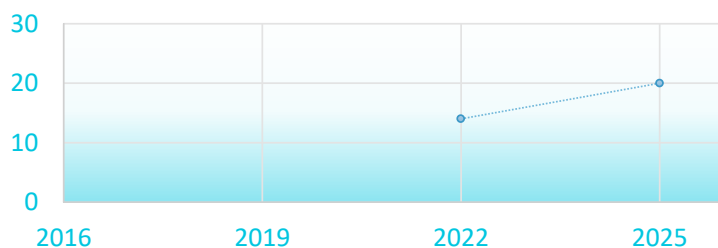
2022

STATUS

Tabell 155: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	1
2023-2025	2
Totalt	3

Store Grønningen (L) Totalt

Figur 127: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GA9 LILLE SUNDHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, i underkant av 1 da stor holme like inntil Sundholmen naturreservat. En del gressvegetasjon og noe busker/trær midt på holmen

Lille Sundholmen kom inn i overvåkingen i 2022. Lokaliteten ligger like bakenfor Sundholmen naturreservat, men er ikke innlemmet i reservatet. Det virker som om fiskemåkene foretrekker å hekke her fremfor i sjøfuglreservatet. Tellingen i 2022 viste at hele 17 par fiskemåker hekket her sammen med ett par makrellterne, mens bare 3 par fiskemåker hekket innenfor selve reservatet.

I 2025 gikk antall fiskemåker kraftig tilbake, men situasjonen her bør nok sees i sammenheng med reservatet. I selve reservatet var resultatene bedre enn på lenge, med bl.a. både hekkende fiskemåker og makrellterner i små antall.

Lokaliteten ligger ganske tett på en del hytter som ligger like innenfor og i Hovekilen, slik at potensialet for menneskelig forstyrrelse er stort. Beliggenheten gjør også holmen lett tilgjengelig for firbente predatorer.

Tabell 156: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	1
Fiskemåke	-	-	-	17	6
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	1	0
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	18	7

STATUS

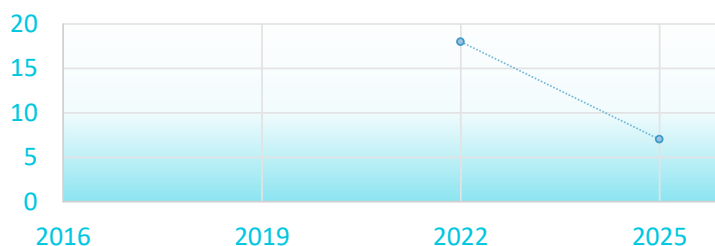
2025

2022

Tabell 157: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Lille Sundholmen (L) Totalt

Figur 128: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

GA10 STORE TERNEHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet i nasjonalparken. Vegetasjonskledd øy inne i Sørskilen. Bebyggd med hytte og naust. Ca 6 daa. stor. Sur-nr. GA10_1

Øya har skog med relativt høye trær sentralt på øya, mens det i ytterkant rundt hele øya er noen meter med strandeng, kortklipt av beitende gjess. I overgangssonen mellom strandeng og skog er det tette kratt med slåpetorn. Øya ble registrert som A-lokalitet i 2024 og telt i 2025.

Den lille øya har mange arter knyttet til seg gjennom hele året av andefugler som grågås, knoppsvane, siland

og gravand samt gråhegre, og i flere år har øya huset et par med rødstilk.

Telleresultatet var i underkant av det vi forventet å finne her, og lokaliteten er per 2025 avskiltet.

Tabell 158: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	0
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	0
Fiskemåke	-	-	-	-	8
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	0
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	-	-	0
Tjeld	-	-	-	-	1
Siland	-	-	-	-	0
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	9

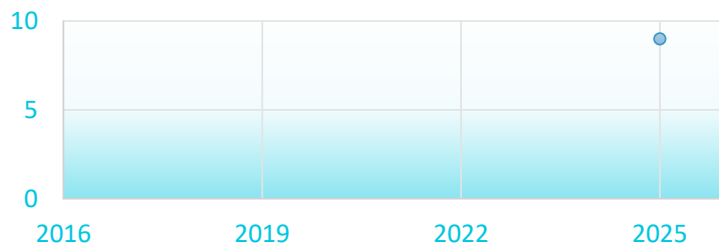
2025

Tabell 159: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	9
2020-2022	9
2023-2025	3
Totalt	21

STATUS

Store Terneholmen (L) Totalt

Figur 129: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LOKALITETER I LILLESAND KOMMUNE

LRI SKOGERØY-LYNGHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 48 daa fordelt på to holmer. Den største utgjør 45 daa og har mye vegetasjon på sentrale deler. Består av en rapporteringszone Sur-nr. LRI_1

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatet har i mange år huset svært få hekkende sjøfugler. I løpet de fire første tellingen har det bare blitt registrert 9 par hekkende sjøfugler her. I 2025 så vi en liten oppgang, men ikke fra særlig spennende arter.

I mars 2016 oppdaget vi at ca. 2/3 av øya var svidd av. Det viste seg at dette var et kystlynghei-tiltak, som ikke var klarert skikkelig opp mot verneforskriften. Det er usikkert i hvilken grad dette har påvirket hekkehabitattet og sjøfuglene her. Foreløpig ser vi i alle fall ikke positiv respons som følge av denne skjøtselen.

Lokaliteten anses ikke å være veldig attraktiv som strandhuggholme, og er neppe mye forstyrret av båttrafikk som passerer heller.

Tabell 160: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	2
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	1	1	0	2	0
Fiskemåke	1	0	0	1	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	0	0	2	2
Grågås	0	0	0	0	3
Hv.kingås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	1	0	0	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	2	2	0	5	7

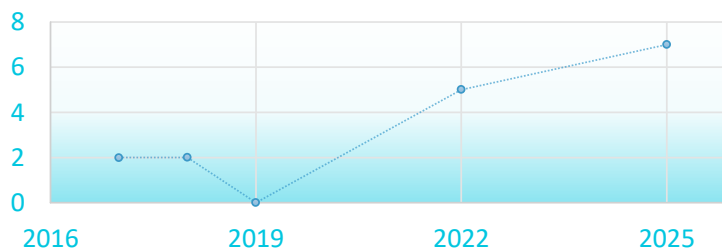
Tabell 161: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	3
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	3

STATUS

Skogerøy-Lyngholmen (L) Totalt

Figur 130: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 115 daa fordelt på 15 holmer. 4 holmer er sentrale med mange småholmer rundt. Mye vegetasjon særlig på to av øyene. Består av 3 dellokaliteter: LR2_r (Risøya), _klå (Klåholmen) og _kål (Kålholmen), se oversikten i Appendiks.

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Reservatets kvaliteter varierer mellom holmene. De klart viktigste holmene er Kålholmen som vi finner lengst mot vest, og Klåholmen like øst for denne. I reservatet finner vi en stor koloni, med mer enn 270 par med sildemåke som beste resultat i perioden. Dette er den klart dominerende arten, men i tillegg hekker det 10-20 par gråmåke, noen par svartbak, fiskemåke, begge gjessene, knoppsvane, ærfugl og tjeld.

Disse øyene ligger attraktivt til for strandhugg, og det

er mye båttrafikk i dette området. Vi har ved et par anledninger påtruffet padlere som ikke overholder avstandsreglen på 50 m i reservatet. I 2022 registrerte vi en dramatisk nedgang i antall sildemåke og totalen i dette reservatet er halvert siden toppåret 2018. Den dramatiske nedgangen fortsatte inn i 2025. Antall sildemåke er redusert fra 272 i 2018 til kun 60 par i 2025! I tillegg er det bare 5 par hekkende gråmåke og totalen er "beskjedne" 89 par hekkende sjøfugl.

I dette reservatet er det unntak fra avstandsregelen på 50 m fra land. Grensene for restriksjonssonen fremkommer av Naturbase, som viser hvilke steder båttrafikken kan gå nærmere enn 50 m fra reservatet (land). I tillegg er det et unntak i forskriften som gir anledning til hensynsfull ferdsel på Klåholmen (midtre holme). Korridorene som kan benyttes for å komme til Klåholmen vises i restriksjonssonen i Naturbase. Dette unntaket er svært uheldig for sjø-

Foto : Risøya i full blomst, fotograf Arild Pfaff

fuglene, og det bør jobbes mot å endre/fjerne dette unntaket fra verneforskriften.

* historiske data fra Verneplan for sjøfuglreservater 1979: Særlige merknader vedrørende verneverdier:

“Meget god hekkelokalitet for sildemåke”

Ornitologisk beskrivelse fra Verneplan 1979:

	1960-65	1976
Gråmåke	x.....	20
Svartbak.....	x.....	2
Sildemåke.....	ca.200 ¹⁾	220
Sum (ind).....	ca.220.....	242

1) Rugefugl

Andre arter 1976 (ind): Tjeld (2), ærfugl (36).

Tabell 162: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	11	21	18	5	5
Sildemåke	184	272	205	117	60
Svartbak	4	5	4	6	2
Fiskemåke	8	2	1	1	1
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	7	9	8	4	12
Grågås	0	2	6	2	3
Hv.kinngås	0	1	2	2	1
Tjeld	2	4	3	2	3
Siland	0	0	0	1	2
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	1	0	0	0
Total	216	317	247	140	89

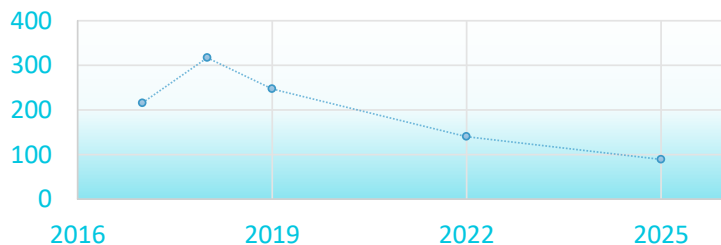
Tabell 163: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	6
2020-2022	2
2023-2025	2
Totalt	10

STATUS

Risøya (L) Totalt

Figur 131: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LR3 HELLESUNDS-GRØNNINGEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 82 daa fordelt på 8 holmer. 2 holmer er store og sentrale på hhv. 59 og 16 daa. Relativt lite vegetasjon. Består av 2 rapporteringssoner: LR3_sg (Store Grønningen) og _lg (Lille Grønningen), se oversikt i Appendiks.

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Her finner vi en stor koloni med hekkende sildemåke. I 2022 registrerte vi ny toppnotering med 194 par. Sildemåka er den dominerende arten. I tillegg hekker det 10-20 par gråmåke, i overkant av 10 par svartbak, i underkant av 10 par fiskemåke, begge gjess-

ene, ærfugl og tjeld. Situasjonen har endret seg dramatisk i 2025. Kun 61 par sildemåke ble registrert og et fåtall andre arter. Totalt 84 par mot 240 par hekkende sjøfugler i 2022. * historiske data fra Verneplan for sjøfuglreservater 1979: Særlige merknader vedrørende verneverdier: "En kjent hekkelokalitet for flere sjøfuglarter. Sildemåke hekker i høyt antall."

1976 (ind): sildemåke (320), gråmåke (33), svartbak (10), fiskemåke (56), makrellterne (7).

Disse øyene er nok delvis attraktive for strandhugg, men ligger såpass eksponert til at her kreves det fint vær for å legge til.

Tabell 164: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	13	16	7	8	4
Sildemåke	170	168	129	194	61
Svartbak	9	6	13	13	5
Fiskemåke	6	8	2	5	2
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	9	6	6	8	4
Grågås	1	2	2	3	1
Hv.kinngås	3	5	5	5	5
Tjeld	0	4	3	4	2
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	211	215	167	240	84

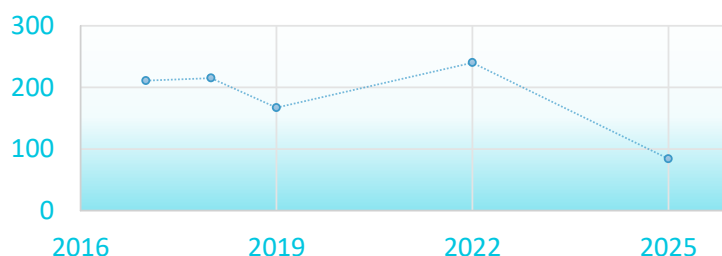
Tabell 165: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	4
2020-2022	0
2023-2025	2
Totalt	6

STATUS

Hellesunds-Grønningen (L) Totalt

Figur 132: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 2 daa fordelt på to holmer som har forbindelse ved lavvann. Kun en rapporteringszone LR4_1909

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Liten lokalitet med få par hekkende sjøfugler. I det beste året i perioden hekket det fem par sjøfugler, fordelt på artene knoppsvane, tjeld, fiskemåke og svartbak. 2022 og 2025 føyer seg inn i rekken med dårlige resultater fra denne lokaliteten.

Denne øya er nok lite attraktiv for strandhugg.

Tabell 166: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	1	1	0	1	0
Fiskemåke	1	1	0	1	1
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	0	0	0	0
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	0
Tjeld	0	2	1	1	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	1	1	0	1
Total	2	5	2	3	2

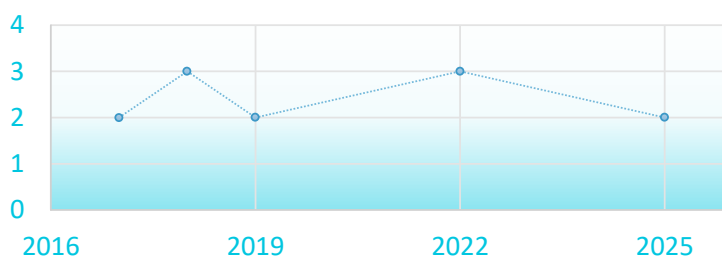
Tabell 167: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	1
2023-2025	6
Totalt	8

STATUS

Helløyholmen (L) Totalt

Figur 133: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LR5 LYNGHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 25 daa stor holme med relativt mye vegetasjon på sentrale deler. En rapporteringszone Sur-nr. LR5_1765

Øya er lite attraktiv for strandhugg pga. topografien. Det er heller ikke mye forstyrrelser fra passerende båter her.

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer, ble vernet i 1980, som del av den opprinnelige sjøfuglverneplanen. Høy og bratt holme med lite vegetasjon, som det i senere år har vært svært få sjøfugler knyttet til. I forrige periode ble det faktisk ikke registrert et eneste par med hekkende sjøfugler, men i 2022 var det to par ærfugl og en svartbak som slo til med hekking. Dette var fortsatt en dårlig lokalitet i 2025.

Tabell 168: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	0	0	0	0	0
Sildemåke	0	0	0	0	0
Svartbak	0	0	0	1	1
Fiskemåke	0	0	0	0	0
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	0	0	0	2	0
Grågås	0	0	0	0	0
Hv.kinngås	0	0	0	0	1
Tjeld	0	0	0	0	1
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	0	0	0	3	3

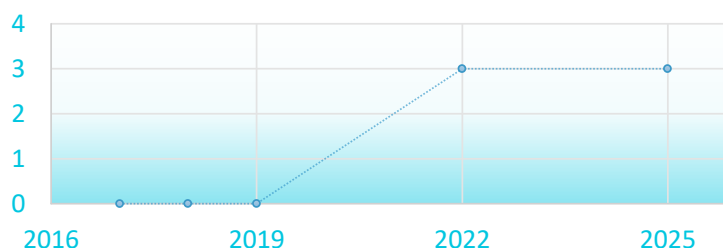
STATUS

Vern

Tabell 169: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	2

Lyngholmen (L) Totalt

Figur 134: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LR6 ØSTRE ERTHOLMEN NR

Beskrivelse: Naturreservat, ca. 25 daa stor holme uten særlig vegetasjon. Sur-nr. LR6_1753

Lokaliteten med omkringliggende sjøarealer ble vernet i år 2000. Sjøfuglreservatet har som det eneste reservatet i gamle Aust-Agder ilandstigningsforbud ut hele juli måned. En høy og bratt holme med lite vegetasjon. Reservatet har i mange år hatt en blandingskoloni av stormåkene gråmåke og sildemåke, men de siste årene er antallet begrenset for begge arter. Gråmåker har dominert, men dette har snudd til fordel for sildemåker i 2025. Det forekommer også svartbak, ærfugl, hvitkinngås og tjeld i lavt antall. I 2025 har

reservatet totalt holdt seg på samme nivå som ved forrige telling i 2022.

Øya er lite attraktiv for strandhugg som følge av topografi og eksponert plassering.

Tabell 170: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	26	16	4	5	3
Sildemåke	11	7	10	4	10
Svartbak	4	1	4	3	2
Fiskemåke	0	0	0	0	1
Hettemåke	0	0	0	0	0
Makrellterne	0	0	0	0	0
Ærfugl	2	3	4	6	4
Grågås	0	0	0	1	1
Hv.kinngås	0	0	1	1	1
Tjeld	1	0	1	1	0
Siland	0	0	0	0	0
Storskarv	0	0	0	0	0
Gravand	0	0	0	0	0
Knoppsvane	0	0	0	0	0
Total	44	27	24	21	22

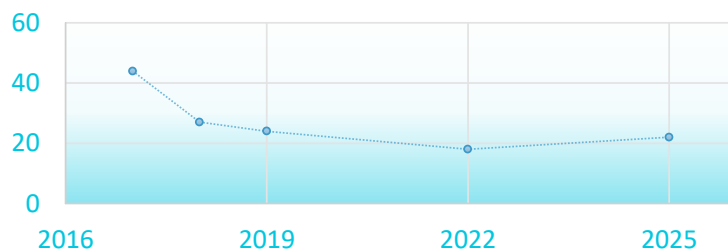
Tabell 171: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Østre Ertholmen (L) Totalt

Figur 135: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA1 KALKFJELLET

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 500 m² fordelt på to små holmer like utenfor Nedre Tingsaker. Litt gressvegetasjon. Består av to dellokaliteter: LA1_v og _ø, fra vest til øst.

En av få lokaliteter hvor vi har hatt hettemåkekoloni gjennom hele overvåkingen. I 2022 steg også antallet her betraktelig til 17 hekkende par. Det hekkert også et fåtall av artene fiskemåke, tjeld og makrellterne. Lokalitetens aktivitet svinger, men som en av få hettemåkelokaliteter i Agder, blir det viktig å følge utviklingen videre. I gamle Aust-Agder hadde vi per 2022 bare 6 lokaliteter med hettemåke, og Kalkfjellet

hadde da 22 % av alle kjente hekkende hettemåker langs Aust-Agder kysten. I 2025 hadde antall lokaliteter steget til 10, og antallet par på Kalkfjellet gått vesentlig ned. Tre hekkende, truede arter gjør at lokaliteten oppnår orange status, selv om antallet er beskjedent for hver enkelt art.

Øyene er lite attraktive for strandhugg. Det er en del forstyrrelse fra båtrafikk i området. Øyene ligger nærme land og nær en større brygge og bebyggelsen på nedre Tingsaker/Bergstø.

Tabell 172: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	1	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	0
Fiskemåke	-	3	2	9	4
Hettemåke	-	7	5	17	4
Makrellterne	-	1	0	2	3
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	1	1	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	12	8	30	12

STATUS

2025

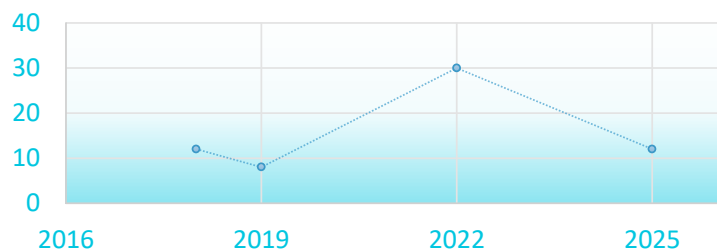
2022

2019

Tabell 173: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	6
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	6

Kalkfjellet (L) Totalt

Figur 136: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 1,5 daa fordelt på to små holmer like utenfor Bergshaven. Litt gressvegetasjon. Består av to dellokaliteter: LA2_v og _ø, fra vest til øst.

Tidligere svært god blandingskoloni av småmåkene hettemåke og fiskemåke. Også makrellterne har hekket her med 12 par i det beste året. Totalt var det godt over 60 par hekkende sjøfugler på denne lille lokaliteten i 2018 og 2019. I 2022 holdt fortsatt fiskemåkekolonien seg stabil på rundt 20 hekkende par, mens både hettemåka og makrellterna ga opp. I 2025 hadde også fiskemåka nærmest gitt opp, og kun to par var igjen.

Folk, som skal ha skremt eller ødelagt for hekkende sjøfugler, er observert på denne lokaliteten midt i hekketiden i 2021 og 2022. Hendelsen ble anmeldt som faunakriminalitet av Bergshaven Vel i 2022.

Ulike arter reagerer forskjellig på forstyrrelse, og bl.a. eggleggingstid er avgjørende for hvor hardt lokaliteten forsvarer, og om fuglen gir opp og avbryter hekketforsøket. Dette kan forklare hvorfor fiskemåkene fortsatte hekkingen, mens hettemåker og makrellterne ga opp allerede i 2022. De to små øyene som ligger tett på land og på Blindleia, anses å være lite attraktive for strandhugg. Men det kan nok være noe forstyrrelser som følge av fiskeaktivitet tett på, eller næringsaktivitet på Bergshaven.

Tabell 174: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	1	0
Fiskemåke	-	19	23	19	2
Hettemåke	-	33	40	0	0
Makrellterne	-	12	2	0	0
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	1	0	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	64	66	20	3

Tabell 175: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

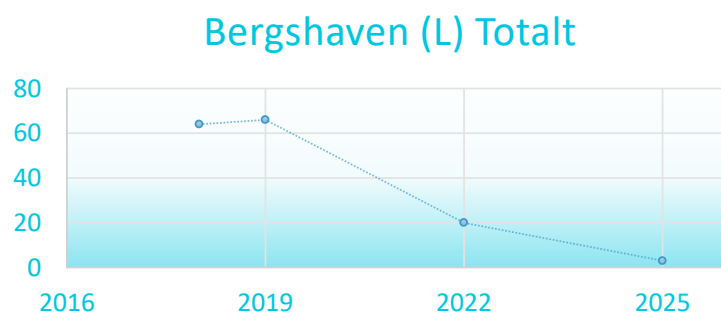
Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	1

STATUS

2025

2022

2019

Figur 137: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA3 TORSKEHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 5,5 daa stor holme med mye gress- og litt buskvegetasjon. Sur-nr. LA_1

med en solid koloni fiskemåker.

Lokaliteten ligger tett på land og tett på Blindleia, og anses å være lite attraktiv for strandhugg.

God blandingskoloni av fiskemåke, makrellterne og hettemåke. I 2022 registrerte vi også bra med hettemåker – kan det være at noen av hettemåkene fra Bergshaven har flyttet hit? Avstanden er ikke veldig stor mellom lokalitetene. Tjeld, knoppsvane og svartbak hekker også her i perioden. 2022 ga ny toppnotering med 48 par sjøfugler.

Hettemåkene holdt gledelig nok stand i 2025, sammen

Tabell 176: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	1
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	1	1	1	1
Fiskemåke	-	11	29	36	24
Hettemåke	-	0	1	9	13
Makrellterne	-	7	12	1	1
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	1	1	2
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	1	0	1
Total	-	20	45	48	43

STATUS

2025

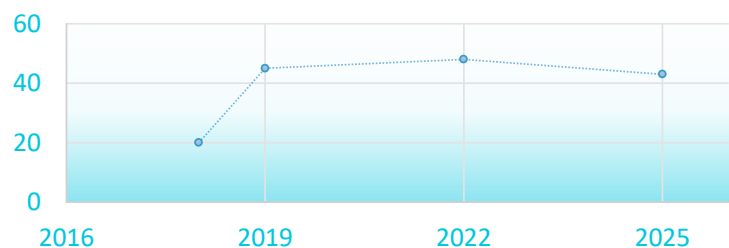
2022

2019

Tabell 177: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	2

Torskeholmen (L) Totalt

Figur 138: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 9,5 daa stor holme (Ytre Skjellholmen). Lite vegetasjon. Sur-nr. LA4_1

God stormåkekoloni med artene gråmåke og sildemåke. Tidligere var det dominans av gråmåke med opp til over 65 par, men i 2022 ser vi at fordelingen er helt jevn mellom disse to artene. I 2025 har fordelingen snudd om, med en klar overvekt sildemåker. Også ærfugl, hvitkinngås og svartbak hekker her med noen par. Fiskemåke har vært in-nom lokaliteten med ett par i 2018. Tjelden har først kommet inn i 2022 med sin ene «faste» hekking per

lokalitet.

Holmen anses å være lite attraktive for strandhugg da den ligger eksponert til på utsiden av Justøya.

Tabell 178: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	67	33	25	32
Sildemåke	-	4	25	32	54
Svartbak	-	4	2	1	1
Fiskemåke	-	1	0	0	0
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	0
Ærfugl	-	7	6	8	3
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	3	2	2	2
Tjeld	-	0	0	1	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	86	68	69	93

STATUS

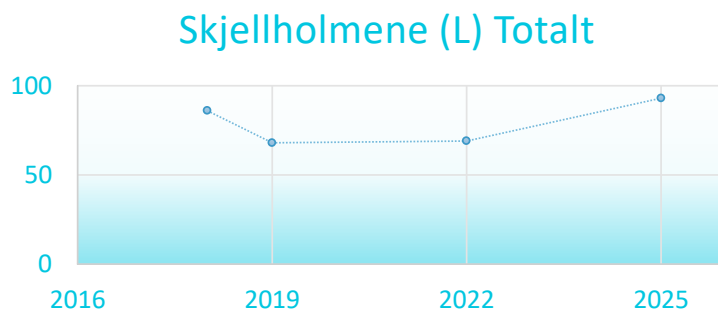
2025

2022

2019

Tabell 179: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Figur 139: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 2 daa fordelt på 4 små holmer uten særlig vegetasjon. Litt gress. Består av to dellokaliteter: LA5_i (indre) og _y (ytre), fra innerst til ytterst i fjorden.

Innerst inne i Steindalsfjorden finner vi fire små, til dels gresskledd øyer. Her har det vært en blandingskoloni av hettemåke og fiskemåke primært samt fire par med makrellterne. Også et par svartbak hekker her. I 2019 var hettemåkene nesten ute, og tellingen fra 2022 viste at hettemåkene har forlatt lokaliteten. Fiskemåkekolonien var stabil.

I 2025 ser vi en fortsatt nedgang. Maktrellternene holder stand, men fiskemåkekolonien er halvert. Lokaliteten nærmer seg avskilting, men beholder orange status pga. hekkende makrellterner og fiskemåker i lavt antall.

Lokaliteten anses å være lite attraktive for strandhugg og lite utsatt for forstyrrelser av båttrafikk.

Tabell 180: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	1	1	0
Fiskemåke	-	8	10	9	5
Hettemåke	-	24	1	0	0
Makrellterne	-	4	4	4	4
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	1	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	1
Total	-	36	16	15	10

STATUS

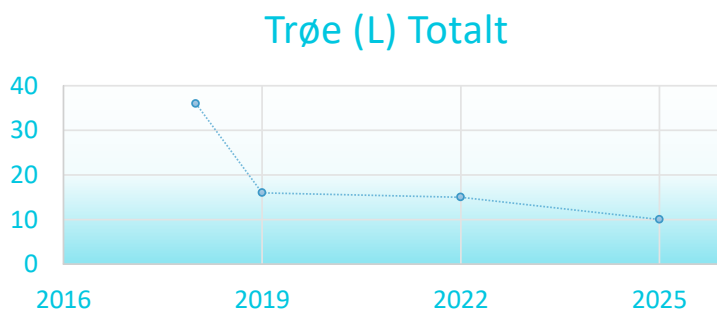
2025

2022

2019

Tabell 181: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Figur 140: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA6 KJERKEKILEN

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, en bitteliten vegetasjonsfri holme, bare 50 m², i Kjerkekilen. Sur-nr. LA6_1

Lokaliteten er en bitteliten øy inne i Kjerkekilen. Gikk fra 10 par fiskemåke, tre par makrellterne, ett par tjeld og ett par knoppsvane i 2018, til kun ett par med fiskemåke i 2019. Øya stod i fare for å bli avskiltet som A-lokalitet. Resultater fra 2022 med oppsving og hekkende makrellterner gjorde at lokaliteten gjenopprettet grønn status, noe som fortsatt er status i 2025, med enda en liten økning makrellterner registrert.

Det kan være at den massive endringen mellom 2018-19 kan skyldes én hendelse, eks. raiding av mink, eller annen form for forstyrrelse. Den lille øya anses å være lite attraktiv for strandhugg.

Tabell 182: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	0
Fiskemåke	-	10	1	1	1
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	3	0	9	12
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kingås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	0	0	1
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	1	0	0	0
Total	-	15	1	10	14

2025

2022

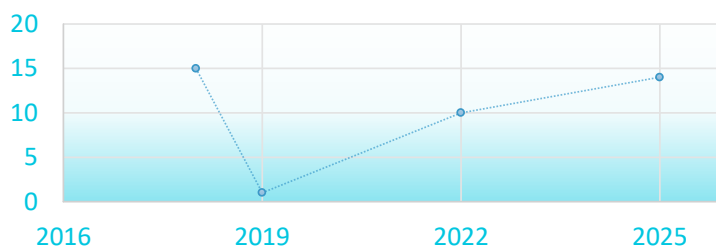
2019

Tabell 183: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Kjerkekilen (L) Totalt

Figur 141: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet innenfor landskapsvernområde, KP-hensynssone H560_2, ca. 29 daa stor holme. Nærmest uten vegetasjon. Sur-nr. LA7_1

Helt sydvest i Kalvøya - Ytre Tronderøya landskapsvernområde finner vi en nesten vegetasjonsfri holme med en meget god sildemåkekoloni. I 2022 hadde den vokst ytterligere og inneholdt da 106 par. I 2025 registrerte vi nøyaktig det samme antallet hekkende sildemåker her. Også gråmåke og svartbak finnes med flere par samt begge artene gjess og ærfugl. Et par tjeld er også på plass. Totalt sett er lokaliteten nå å anse som særdeles god.

Kystverket oppgraderte sjømerkene på og ved denne holmen i 2021. I forrige rapport lurte vi på om det kunne ha innvirkning på sjøfuglbestanden her. Konklusjonen er at det i alle fall ikke har påvirket lokaliteten negativt så langt, selv om vi registrerer en moderat nedgang i 2025.

Anses å være lite attraktiv for strandhugg der den ligger eksponert til.

Tabell 184: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	11	7	22	14
Sildemåke	-	76	53	106	106
Svartbak	-	5	3	6	6
Fiskemåke	-	0	1	2	1
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	0	0	0	0
Ærfugl	-	6	7	11	2
Grågås	-	1	2	3	0
Hv.kinngås	-	1	1	2	0
Tjeld	-	0	1	1	2
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	1
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	100	75	153	132

STATUS

2025

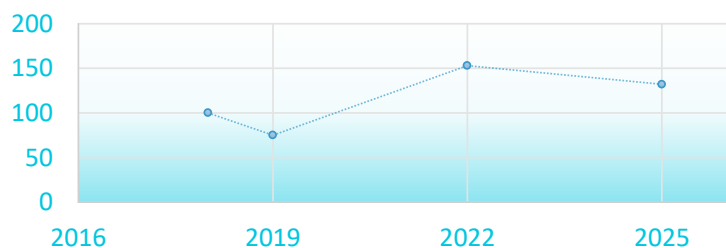
2022

2019

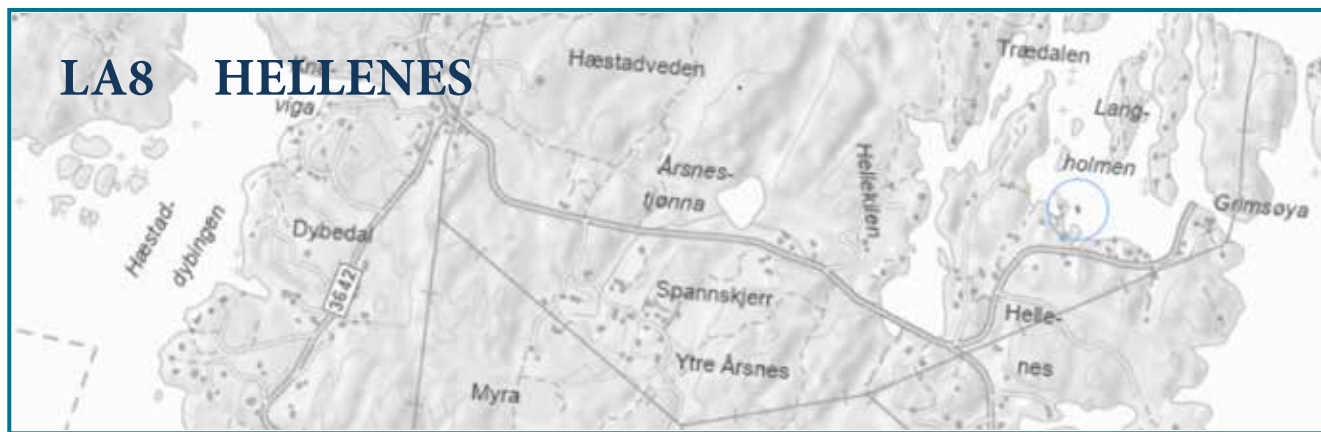
Tabell 185: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	1

Store Kvalsholmen (L) Totalt

Figur 142: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 120 m² liten holme uten vegetasjon. Sur-nr. LA8_1

En liten holme med nesten ingen vegetasjon i Salbufjorden, som klamrer seg til statusen som A-lokalitet. Stod i fare for å bli avskiltet i forrige periode, men tilslag av de svært sårbare og viktige artene hettemåke og makrellterne, gjorde at lokaliteten bestod som grønn A-lokalitet i 2022. Makrellternekolonien på 11 par var redusert til 7, men hettemåka hadde økt med 3 par til totalt 4 par.

I 2025 var det dessverre ingen hekkende sjøfugler

igjen. Også dårlige rapporter fra mellomårene gjør at lokaliteten avskiltes per 2025.

Det kan være at den massive endringen mellom disse to årene (18-19) kan skyldes én hendelse, eks. raiding av mink, eller annen form for forstyrrelse. Den lille øya anses å være lite attraktiv for strandhugg, men ligger tett på bebyggelse i området.

Tabell 186: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	0
Fiskemåke	-	0	0	0	0
Hettemåke	-	0	1	4	0
Makrellterne	-	11	1	7	0
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kingås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	0	0	1	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	11	2	12	0

2025

2022

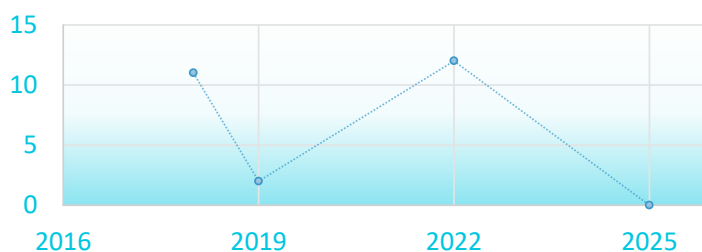
2019

Tabell 187: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	0
2023-2025	6
Totalt	7

STATUS

Hellenes (L) Totalt

Figur 143: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA9 MELLOMÅRHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, ca. 7,5 daa fordelt på to holmer. Den store er over 7 daa og har hytter/bebyggelse og mye vegetasjon/trær mv. Består av to dellokaliteter: LA9_s og _l, stor og liten holme.

Innenfor Ramsøysund finner vi Mellomårholmen. Her finnes en god koloni av fiskemåke med mer enn 40 par i beste telleår samt mellom 5 og 10 par med makrellterne. Også ett til to par tjeld hekker på holmen.

Knoppsvane er nærmest årlig hekkende her, men har mislyktes i to telleår. Dessverre viste 2022-resultatene en negativ trend. Fiskemåkene var nærmest halvert, men holdt stand. Makrellternekolonien var stabil. Den

negative trenden fortsetter i 2025. Fiskemåkene er igjen halvert fra 2022, men makrellterne holdt seg heldigvis stabile rundt 7-8 par.

Det er minkfelle på øya som røktes av hytteeier på øya. Dessverre ser vi foreløpig ikke effekt av minkfangsten på øya i form av økende fuglebestander. Det er heller ikke tatt mink i siste telleperiode.

Det er flere bygninger på øya, og det er nok folk her i nærheten gjennom store deler av hekketiden.

Tabell 188: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2018.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	0	0	0	0
Sildemåke	-	0	0	0	0
Svartbak	-	0	0	0	0
Fiskemåke	-	42	30	24	12
Hettemåke	-	0	0	0	0
Makrellterne	-	6	9	7	8
Ærfugl	-	0	0	0	0
Grågås	-	0	0	0	0
Hv.kinngås	-	0	0	0	0
Tjeld	-	1	2	0	0
Siland	-	0	0	0	0
Storskarv	-	0	0	0	0
Gravand	-	0	0	0	0
Knoppsvane	-	0	0	0	0
Total	-	49	41	31	20

STATUS

2025

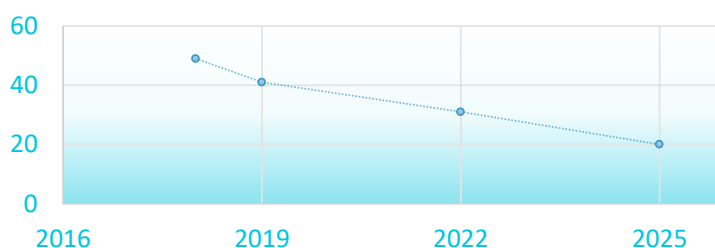
2022

2019

Tabell 189: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	0
2023-2025	1
Totalt	3

Mellomårholmen (L) Totalt

Figur 144: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, to vegetasjonsløse øyer på ca 5,5 daa. Henger sammen ved lavvann. Sur-nr. LA10_1

Lokaliteten ble registrert som A-lokalitet i 2020 med dominans av fiskemåke og sildemåke. Den ble telt første gang i 2022, med noe skuffende resultat som medførte rød status. A-lokaliteten viser litt bedring i 2025 og balanserer mellom orange og grønn status.

Tabell 190: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling. Telling på A-lokaliteten startet i 2022.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	6	0
Svartbak	-	-	-	1	1
Fiskemåke	-	-	-	6	11
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	0
Ærfugl	-	-	-	0	1
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	1	1
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	14	14

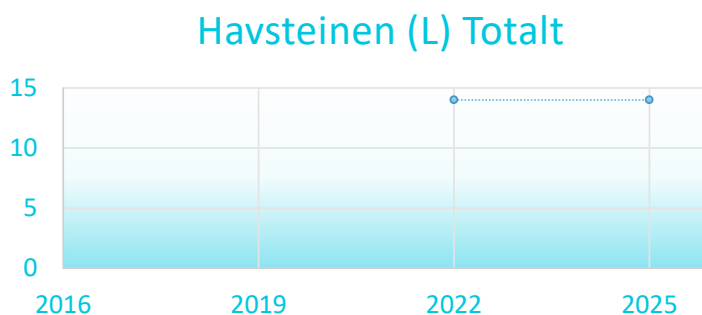
2025

2022

STATUS

Tabell 191: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	2
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	3

Figur 145: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, 3 daa stort område som består av 5 holmer og skjær. Hovedholmen (den største) har litt gressvegetasjon. De minste øyene ligger tett på bebyggelse og brygger. Sur-nr. LA11_1

Denne lokaliteten kom med i overvåkingen først i 2020, men har vært en god sjøfugllokalitet i lang tid. En fugleinteressert nabo har fulgt lokaliteten gjennom mange år og har detaljert kunnskap om hekkeaktiviteten over lengre tid tilbake. I mellomårene 2020 og 2021 registrerte vi stor aktivitet og opp mot 60 individer fiskemåker på lokaliteten.

Tellingen fra 2022 viste 22 fiskemåkereir og syv reir fra makrellterner. Tjeldene hekket også her. Den gangen med hele 2 par. Tellingen i 2025 viste nesten identiske tall som i 2022, og lokaliteten er stabil og god.

Lokaliteten er ganske utsatt når det gjelder forstyrrelser. Den ligger like utenfor flere fritidsboliger ved Stutti-saulene, der det i senere år har vært en del byggeaktivitet, og «mudringsleden» gjennom saulene går kloss på lokaliteten. Holmen er også lett tilgjengelig for mink.

Tabell 192: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	22	23
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	7	8
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	2	2
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	1
Total	-	-	-	31	34

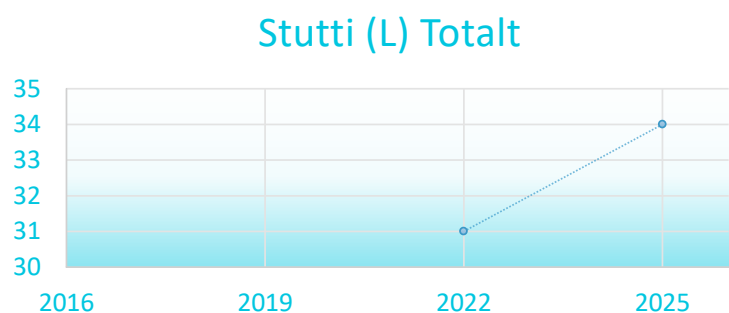
STATUS

2025

2022

Tabell 193: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Figur 146: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, 200 m² liten, vegetasjonsfri holme. Sur-nr. LA12_1

En bitteliten holme i Bertesviga kloss på Indre Ulvøya. Lokaliteten kom inn i 2021 på grunn av observerte makrellterner. Tellingen i 2022 viste 11 reir på denne svært begrensede lokaliteten og oppfyller med det kravet til å kunne kalles en A-lokalitet.

Makrellternekolonien holdt seg stabil også i 2025, og i tillegg har det kommet til ett enkelt par fiskemåke.

Tabell 194: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	0	1
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	11	12
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	0
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	11	13

2025

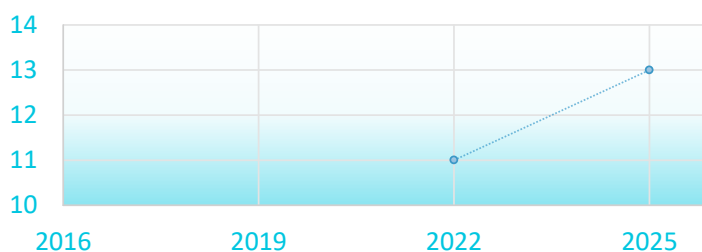
2022

STATUS

Tabell 195: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Kampedalsfjorden (L) Totalt

Figur 147: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, 200 m² liten, vegetasjonsfri holme omkranset av noe større holmer med litt trær. Flere av Husnesholmane har potensielle som hekkeholmer. Sur-nr. LA13_1

Den minste av 5 holmer utenfor Husnes innerst i Kvåsefjorden. Kjent lokalitet fra gammelt av. Ble tatt inn i 2021 på grunn av observerte makrellterner som indikerte hekking. Tellingen viste en koloni på 13 par sammen med ett par tjeld, og lokaliteten kvalifiserte som A-lokalitet. I 2025 har hettemåke også slått til her sammen med fiskemåke, og gjør lokaliteten svært god og viktig.

Dette er en utsatt beliggenhet med tanke på predasjon fra bl.a. mink

* historiske data fra Verneplan for sjøfuglreservater 1979: Særlige merknader vedrørende verneverdier på Husnesholmane: "Eneste større kjente hekkekoloni av hettemåke i Aust-Agder."

1976 (ind): hettemåke (220), fiskemåke (90), makrellterne (10). 1978 (ind): hettemåke (ca. 100).

Andre arter: tjeld (2), vipe (2), siland (3), ærfugl (1)

Tabell 196: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	0
Fiskemåke	-	-	-	0	5
Hettemåke	-	-	-	0	8
Makrellterne	-	-	-	13	10
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	1	1
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	14	24

STATUS

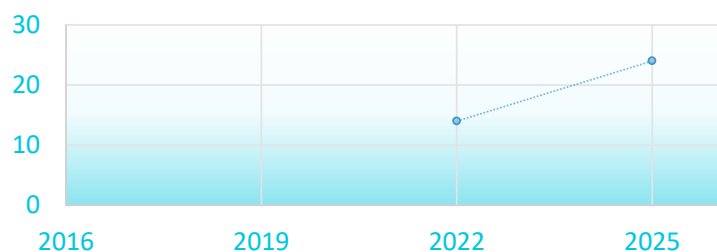
2025

2022

Tabell 197: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Husnesholmane (L) Totalt

Figur 148: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, KP-hensynssone H560_2, 3,5 daa stor med litt busk- og gressvegetasjon. Sur-nr. LA14_1

Jerraholmen nord for Ytre Tronderøya dukket opp som lokalitet i 2022. Den viste seg å være en svært god lokalitet med en blandingskoloni av makrellterner og fiskemåker. Vi finner også den "obligatoriske" tjelden her. Svært god total på denne lille lokaliteten – hele 42 par!

En dramatisk utvikling ble registrert i 2025. Makrellternene hadde (nærmest) gitt opp lokaliteten og

fiskemåkene var blitt halvert. Nå var det kun 9 par hekkende sjøfugl på lokaliteten totalt.

Det blir interessant å se om makrellternene dukker opp igjen her på senere tellinger. Eventuelt om hettemåker kan slå seg til her? Begge artene er kjent for å flytte rundt i indre skjærgård. Status er per 2025 rød, når antallet fiskemåker og terner er så lavt som nå.

Tabell 198: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	1	0
Fiskemåke	-	-	-	7	4
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	32	1
Ærfugl	-	-	-	1	1
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	1
Tjeld	-	-	-	1	1
Siland	-	-	-	0	1
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Stokkand	-	-	-	1	0
Total	-	-	-	43	9

2025

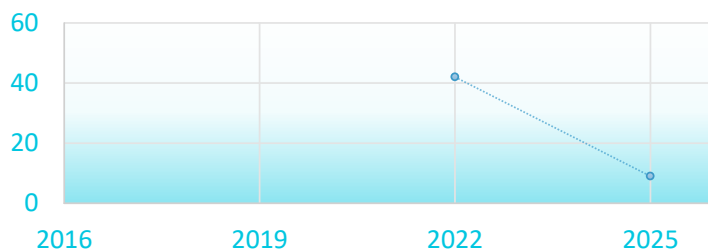
2022

STATUS

Tabell 199: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	1
2020-2022	1
2023-2025	0
Totalt	2

Jerraholmen (L) Totalt

Figur 149: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA15 ÅMLANDSKILEN VED KRÅGENES

Beskrivelse: A-lokalitet, 650 m² liten holme med et tre på toppen og noe gressvegetasjon. Sur-nr. LA_15_1

Tellingen i 2025 viste en kraftig reduksjon av fiskemåkekolonien, men en slenger av makrellterne og den vanlige tjelden har kommet til.

Helt siden totaltellingene i 2007 har denne lille holmen vært kjent som en god hekkeholme for fiskemåker. Først i 2022 kom den inn i systemet for sjøfugl-observasjonen og ble reirtelt og registrert med samme metodikk. Resultatet var 23 reir av fiskemåke.

Lokaliteten ligger inne i Åmlandskilen og er lett tilgjengelig fra land og kan være utsatt for predasjon fra bl.a. mink. Den har også vært utsatt for jaktende havørn.

Tabell 200: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	0	0
Sildemåke	-	-	-	0	0
Svartbak	-	-	-	0	1
Fiskemåke	-	-	-	23	13
Hettemåke	-	-	-	0	0
Makrellterne	-	-	-	0	1
Ærfugl	-	-	-	0	0
Grågås	-	-	-	0	0
Hv.kinngås	-	-	-	0	0
Tjeld	-	-	-	0	1
Siland	-	-	-	0	0
Storskarv	-	-	-	0	0
Gravand	-	-	-	0	0
Knoppsvane	-	-	-	0	0
Total	-	-	-	23	16

STATUS

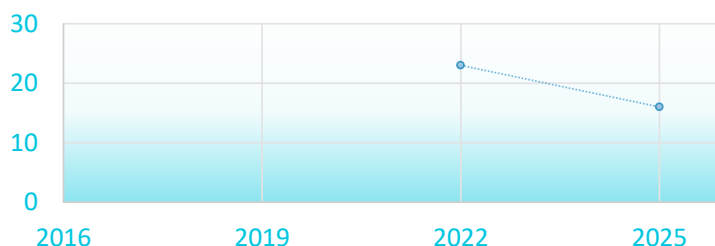
2025

2022

Tabell 201: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Åmlandskilen (L) Totalt

Figur 150: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA16 FLADHOLMEN

Beskrivelse: A-lokalitet, ca. 700 m² liten holme utenfor Høyholmen i Blikssundet. Vegetasjonsfri. Sur-nr. LA16_1

4-beinte som bl.a. mink. Det ligger også en del båtplasser langs land på innsiden her. Dette medfører nok noe forstyrrelse fra båt i hekketiden

Holmen er tidligere kjent for å huse en blandingskoloni av fiskemåker og makrellterner. Disse var vendt tilbake i 2025 og blandingskolonien huset nå totalt 15 par. Dette forsvarer i massevis status som A-lokalitet.

Også Høyholmen innenfor synes å inneha kvaliteter som hekkplass for sjøfugl, men vi finner ingen hekkende der per i dag. Beliggenheten så nærme land gjør disse holmene utsatt med tanke på predasjon fra

Tabell 202: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	0
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	0
Fiskemåke	-	-	-	-	7
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	8
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	-	-	0
Tjeld	-	-	-	-	0
Siland	-	-	-	-	0
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	15

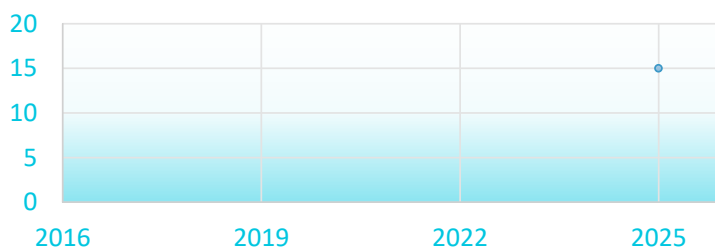
2025

Tabell 203: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Fladholmen (L) Totalt

Figur 151: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

LA17 INDRE KJEHOLMEN TRIPPEL

Beskrivelse: A-lokalitet, 2 bittesmå vegetasjonsløse holmer som tilsammen bare utgjør ca. 100 m². Ligger i Kverven omkranset av hytter på Indre Kjeholmen like ved.

Naboholmen i sørvest er kjent for tidligere å huse en koloni med makrellterner. Lokaliteten ble tatt med inn i overvåkingen i 2025, da det ble oppdaget hekkende makrellterner her.

Tellingen viser kun 5 hekkende terner samt fiskemåke, svartbak og tjeld, og per 2025 er lokaliteten avskiltet.

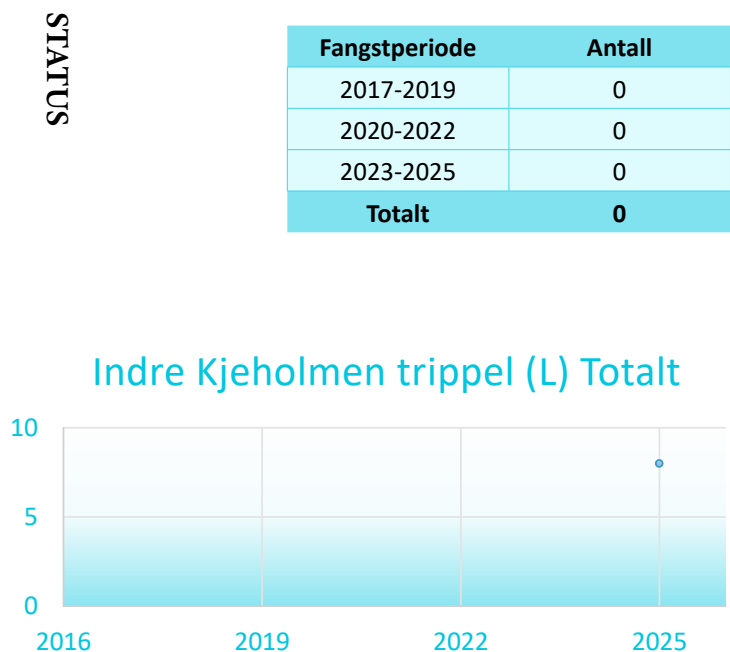
Tabell 204: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	0
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	1
Fiskemåke	-	-	-	-	1
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	5
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	0
Hv.kinngås	-	-	-	-	0
Tjeld	-	-	-	-	1
Siland	-	-	-	-	0
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	8

2025

Tabell 205: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokalitet.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

Figur 152: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

Beskrivelse: A-lokalitet, Ca. 500 m² stor holme inne i grunnvannsområdet Kvanneidbukta. Litt gras og annen vegetasjon på holmen.

Lokaliteten har lang historikk som fiskemåkekoloni, men har ikke blitt fanget opp i overvåkingen før 2025. Resultatene viste en solid koloni på 24 hekkende par fiskemåker sammen med “den obligatoriske tjelden”.

Tabell 206: Tabellen viser antall reir / hekkende par registrert på lokaliteten ved telling.

Telleår	-17	-18	-19	-22	-25
Gråmåke	-	-	-	-	0
Sildemåke	-	-	-	-	0
Svartbak	-	-	-	-	0
Fiskemåke	-	-	-	-	24
Hettemåke	-	-	-	-	0
Makrellterne	-	-	-	-	0
Ærfugl	-	-	-	-	0
Grågås	-	-	-	-	0
Hv.kingås	-	-	-	-	0
Tjeld	-	-	-	-	1
Siland	-	-	-	-	0
Storskarv	-	-	-	-	0
Gravand	-	-	-	-	0
Knoppsvane	-	-	-	-	0
Total	-	-	-	-	25

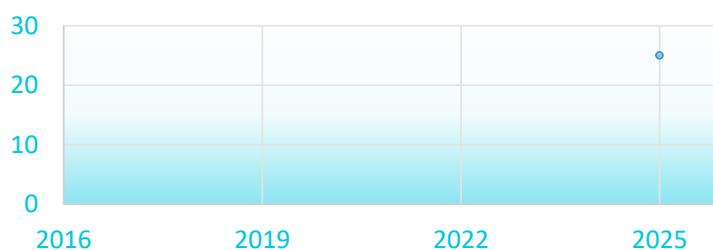
2025

Tabell 207: Oversikt over fangst av villmink innenfor 1 km fra lokaliteten.

Fangstperiode	Antall
2017-2019	0
2020-2022	0
2023-2025	0
Totalt	0

STATUS

Kvanneidbukta (L) Totalt

Figur 153: Grafen viser utviklingen for det totale antallet hekkende par på lokaliteten.

MINK

Foto : Minkfangst i sjøfuglområdene, fotograf Arild Pfaff

MINK (*Neovision vison*)

På verdensbasis vurderes skadelige fremmede arter som en av de største truslene mot naturmangfoldet. Mink er en av disse og arten er vurdert til å utgjøre en høy risiko for norsk naturmangfold. Mink er en nordamerikansk art i mårfamilien. Den ble innført til Norge for pelsdyravl på 1920- tallet og har etablert seg i hele landet etter rømminger fra minkfarmer.

Mink spiser bla. egg, fugleunger og også voksne fugler. Særlig bakkehekkende fugler som mange av våre sjøfugler, er utsatt og noen arter mer enn andre. Bekjempelse vet vi har effekt fra andre europeiske land og fra flere steder i Norge.

Det er satt inn tiltak mot mink i Norge som f. eks. helårsjakt på arten, skuddpremie i en del kommuner og målrettede tiltak mot mink i mange verneområder med sjøfugl som verneformål. Dette utføres av profesjonelle aktører og frivillige. I 2011 kom "Handlingsplan mot amerikansk mink (*Neovision vison*)", DN rapport 5-2011.

Også i gamle Aust-Agder har det blitt jaktet og fangstet mink i flere tiår av flere privatpersoner. Statens naturoppsyn er i økende grad involvert i uttak av mink både gjennom jakt og fangst med feller. I 2018 intensiverte SNO innsatsen i bekjempelse av mink i bla. Raet nasjonalpark.

SNO har inngått kontrakter med flere ekvipasjer (jegere med hunder) i gamle Aust-Agder. I senere år er det Jan V. Monrad og Bjørn Johannesen som er innleide minkjegere. Jim Güttrup gjorde også en solid innsats i bekjempelse av mink inntil han dessverre døde våren 2022. Av SNO-personell er det Jon Erling Skåtan som er koordinator på bekjempelse av mink i bla Agder. Arild Pfaff og Fredrik Gustavsen fangster primært med feller og har for tiden ca 30 feller hver i henholdsvis vestre - og østre del av Raet nasjonalpark. Noen feller finnes også i transittområder inn mot nasjonalparken, og noen er plassert på viktige holmer for hekkende sjøfugler.

Tabell 208: Tabellen viser samlet uttak av mink i Agder, som rapporteres til SNO per år.

År	Antall mink tatt ut i Agder
2018	164
2019	186
2020	164
2021	158
2022	200
2023	162
2024	163
2025	175

Det fangstes og jaktes også mink av private aktører og et par av disse er vi kjent med tar ut flere titals mink hvert år. I Lillesand er Rune Blix og Ove Cornelius Olsen aktive på minkbekjempelse, og i senere år er det også kommet til flere aktører i Lillesand.

Vi må også forvente mørketall på minkuttak fra private vi ikke kjenner til. Målet er å ta ut all mink, men arten er vanskelig å bekjempe. Det går ikke med dagens kjente metodikk, men bestanden kan holdes på et betydelig lavere nivå gjennom aktiv bekjempelse. Ved hekkestart blir minken nå holdt nede over store områder hvor vi aktivt bekjemper, og innsatsen er målrettet mot kjente hekkelokaliteter og verneområder. I nasjonalparken har det stått mellom 30 og 70 feller og fangstet siden 2018. Det jaktes også med hunder av ulike raser som spets, terrierer, jemt m. flere. Jaktinnsatsen er størst etter jul og inn mot hekkesessongen. Fellene står ute hele året.

Foto : Mink i Tvedestrandsfjorden. Fotograf Arild Pfaff

REFERANSER

Literaturliste og referanser

BirdLife, avd. Vest-Agder 2023: Overvåking av hekkende sjøfugl i Vest-Agders sjøfuglreservater
Homme, G. A. & Pfaff, A. 2021: Sjøfuglovervåking i Aust-Agder, sesong 2017-2019, rapport nr. 1
Homme, G. A. & Pfaff, A. 2024: Sjøfuglovervåking i gamle Aust-Agder, rapport nr. 2, sesong 2022
Multiconsult 2025: Hoveodden, MOP - Overvåking av fuglelivet, resultater år 1 (10254335-01-RIM-RAP-002)
Norderhaug, M. 1979: Statens naturverninspektør for Sør-Norge, Verneplan for sjøfuglreservater, delplan 2:
Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder

Følgende har bidratt med fotografier som er brukt i rapporten:

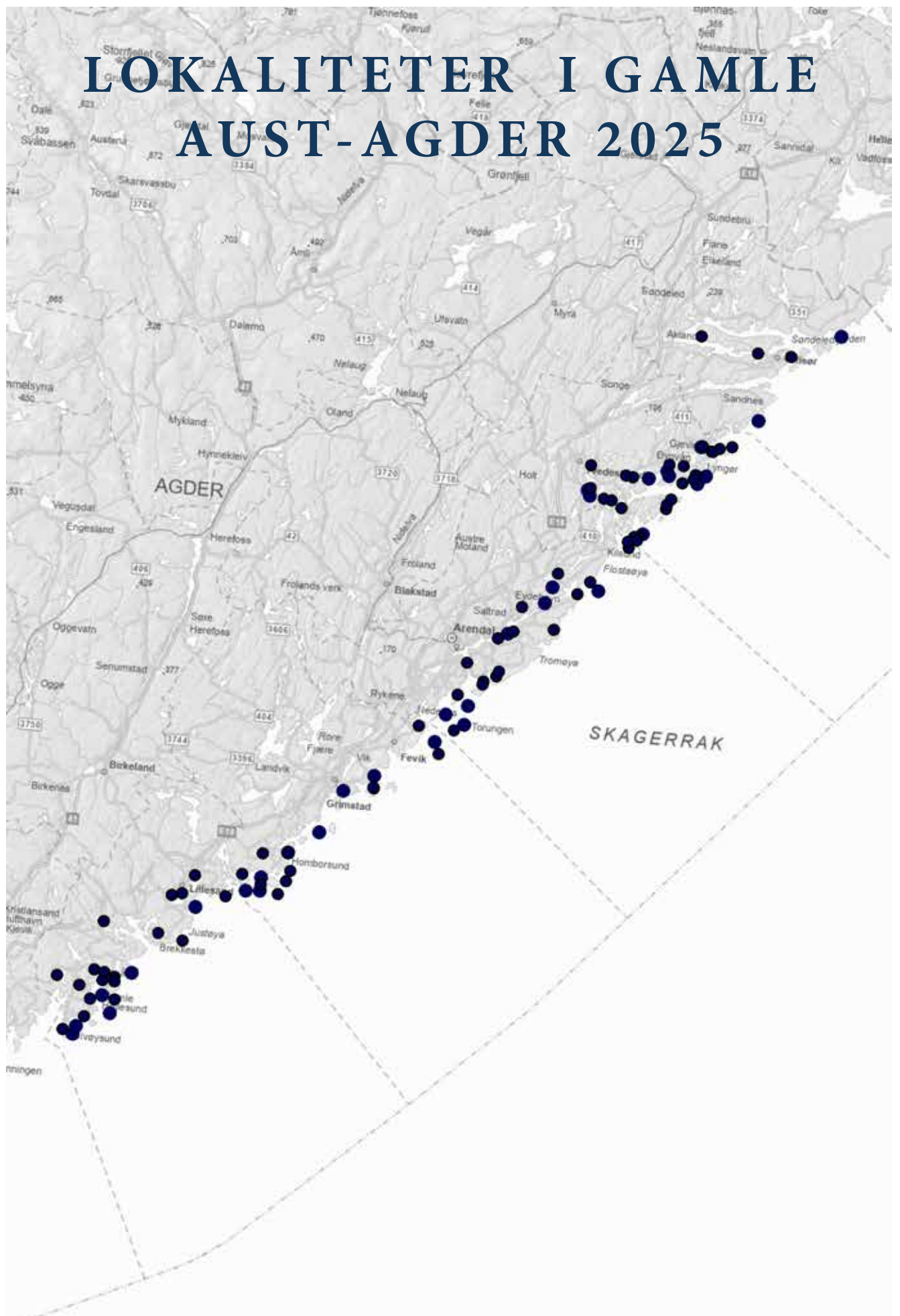
Anikin D. (gråmåke, pexels.com), Cannon. J. (toppskarv, Pixabay), Claire R. (svartbak, pexels.com), Elliott T. (svartbak, pexels.com), Fjærbu, R. J. (grågås og sildemåke), Hodge M. (teist, unsplash.com), Homme G.A. (Store- og Lille Torungen m.m.), Kroglund F. (grågjess), Pfaff, A. (fiskemåke, havhest, makrellterner, toppskarv, mink m.m.), Tammasalu A. (gråmåke, pexels.com), Wolf J. van der (sildemåke, pexels.com), Zierik R. (grågås, pexels.com), Zomer M. (sildemåke, pexels.com)

Referanse for bruk av denne rapporten:

Homme, G.A. & Pfaff, A. 2026: Sjøfuglovervåking i gamle Aust-Agder, sesong 2025, rapport nr. 3

APPENDIKS

LOKALITETER I GAMLE AUST-AGDER 2025

Registreringssoner i verneområdene (en sone):

Stangholmen NR

Mannskjæret NR

Lille Lestholmen NR

Lille Halsholmen NR

Storskjæret NR

Stakketoskjæret NR

Lille Langbåen NPS

Seilskjærene NR

Lille Torungen NPS

Indre Halvorsholmen NPS

Lille Danmark NR

Breivigskjæret NR

Sundholmen NR

Kongsholmen NR

Malmen NR

Skog.-Lyngholmen NR

Helløyholmen NR

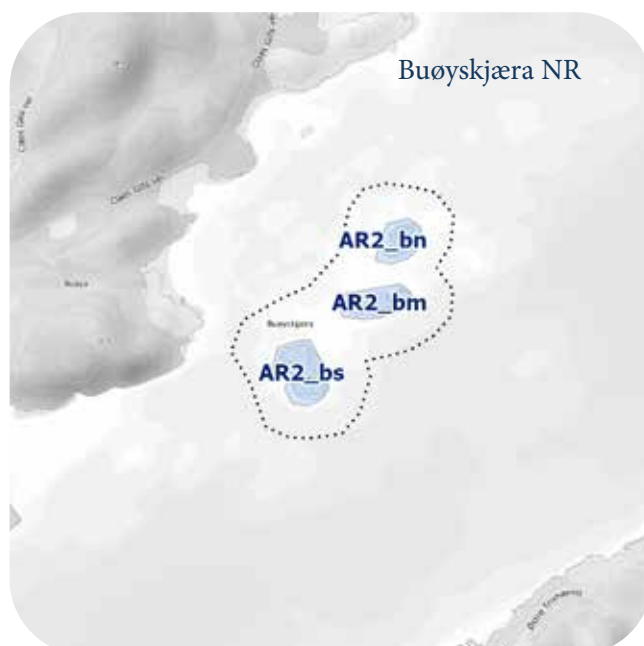
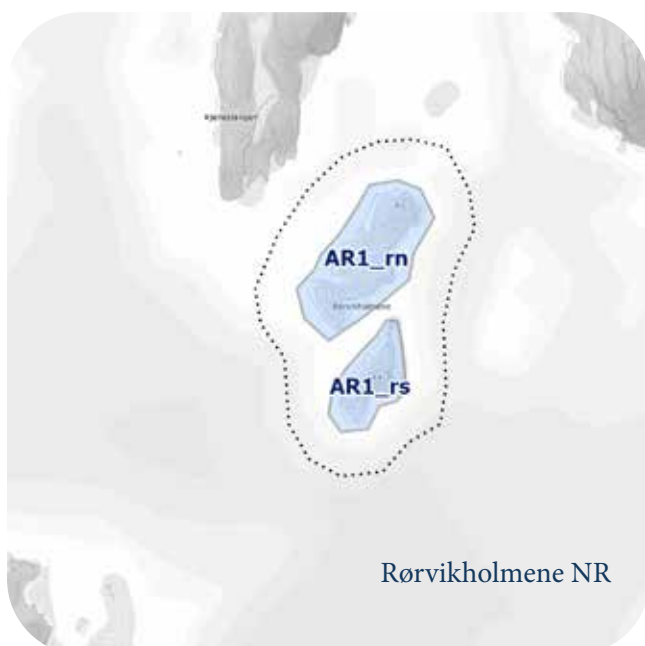
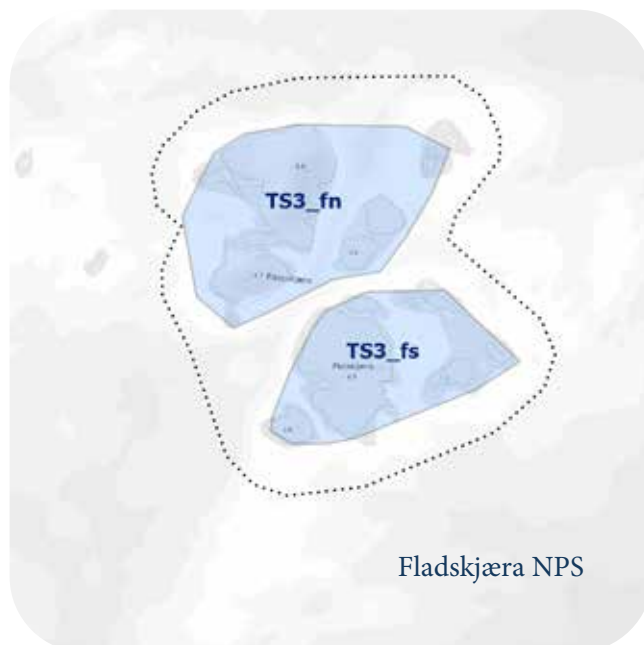
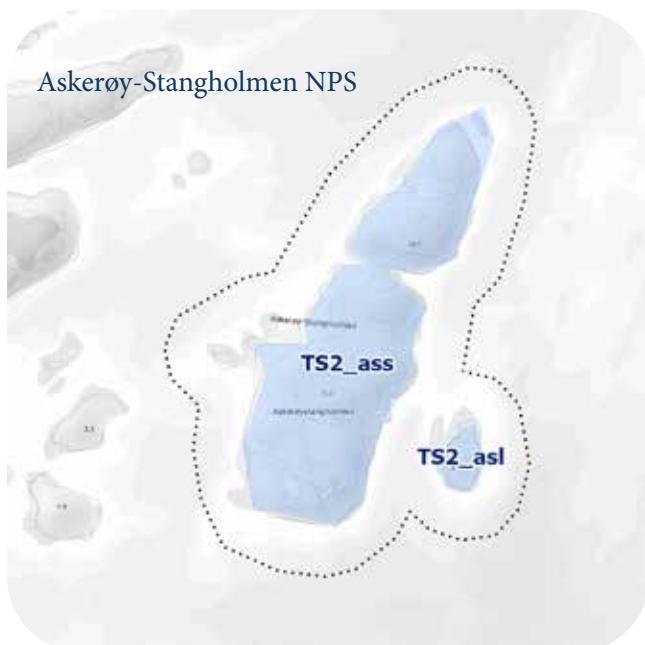
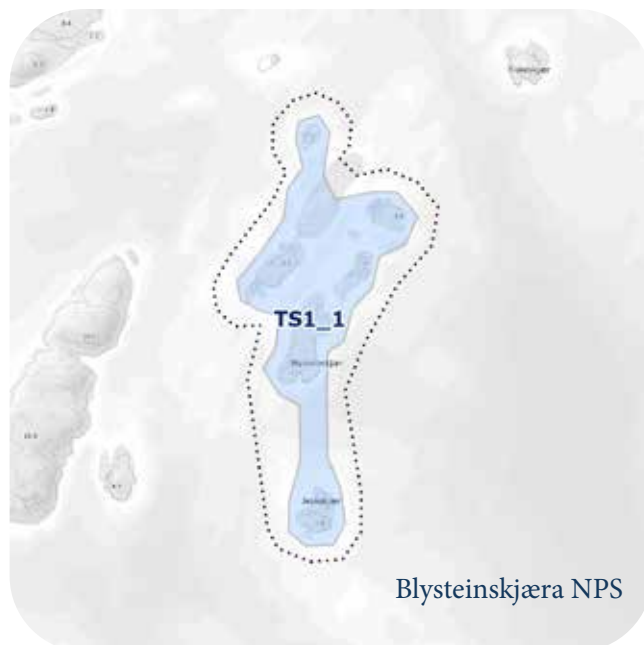
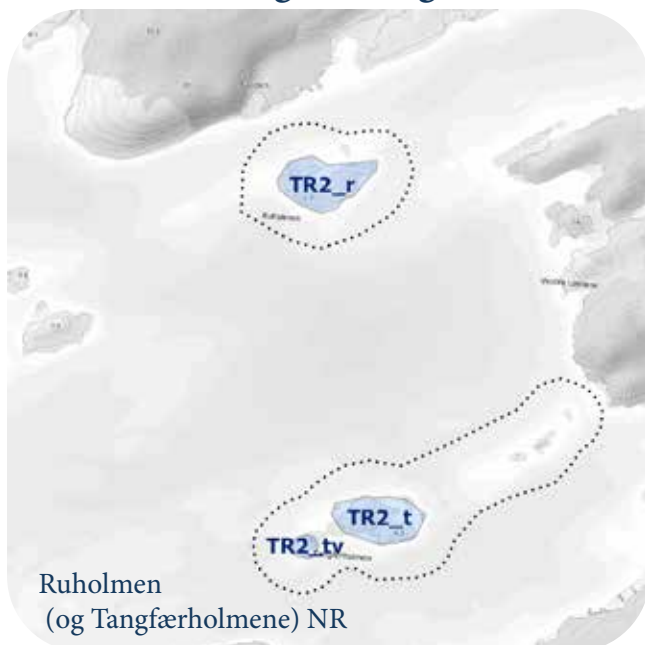
Lyngholmen NR

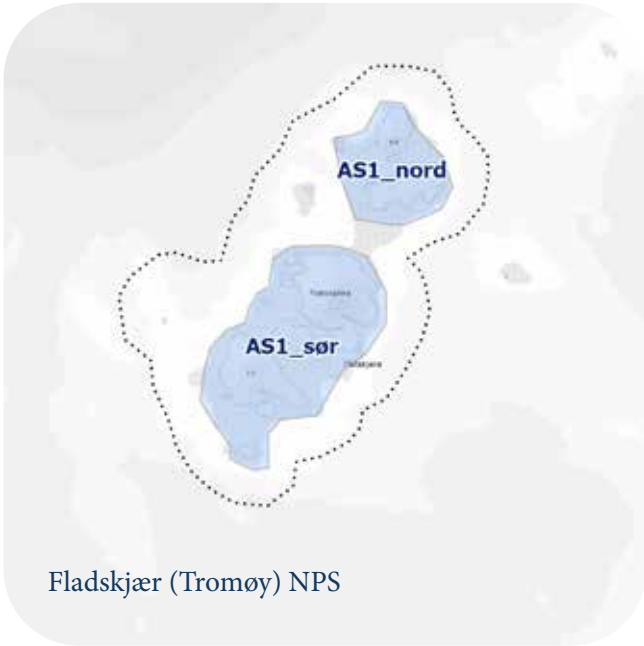

Østre Ertholmen NR

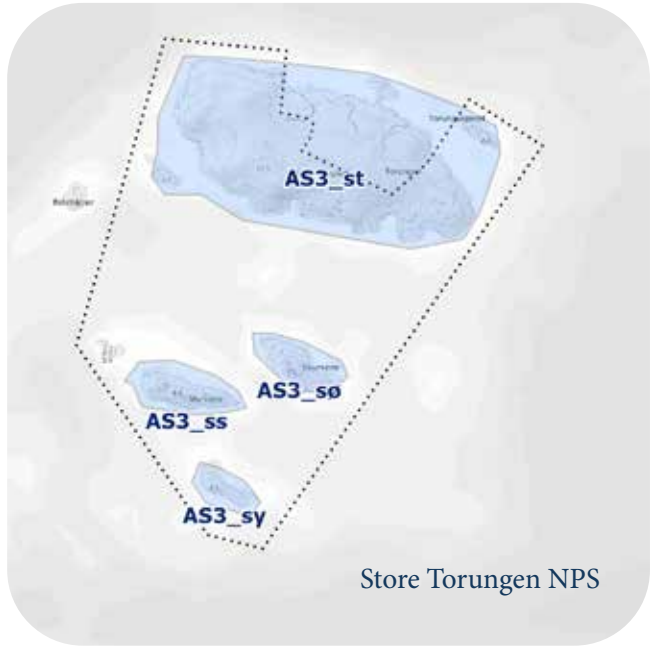
Denne siden inneholder verneområder som kun har en registreringszone. Hele verneområdet rapporteres samlet under telling. Stigende rekkefølge fra øst til vest (øverst til venstre Risør)

Registreringssoner i verneområdene (flere soner):

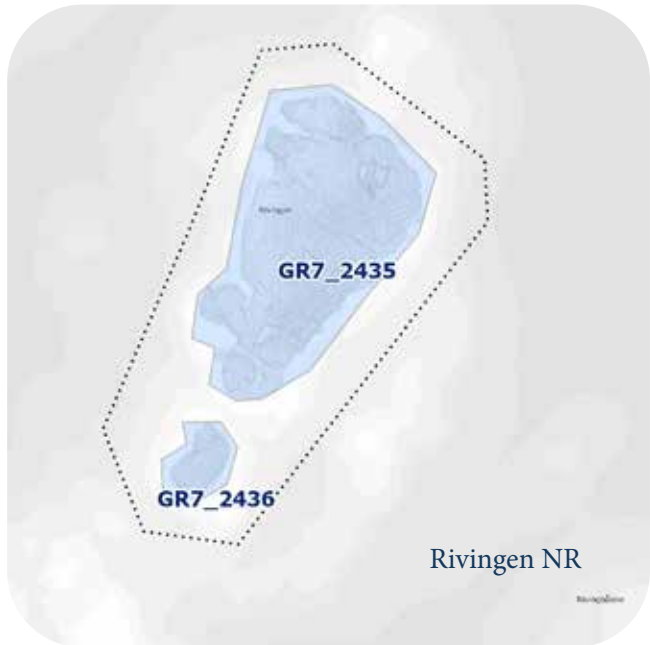
Fladskjær (Tromøy) NPS

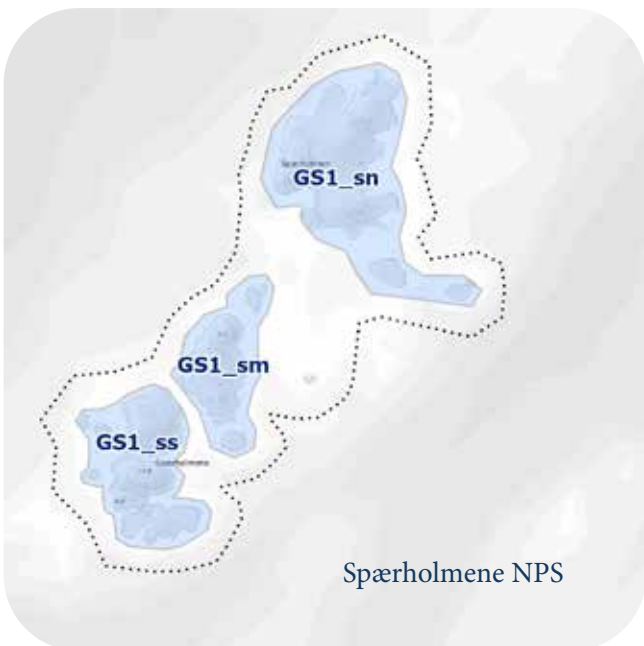
Store Torungen NPS

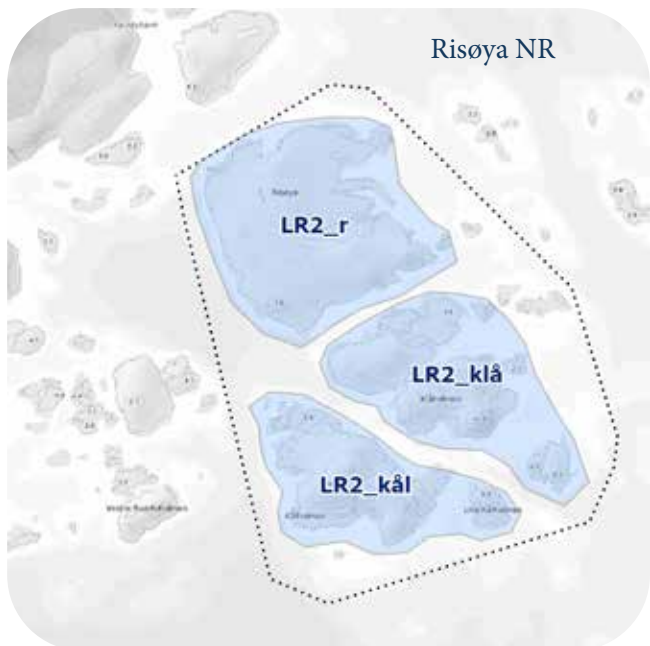
Store Måholmen NR

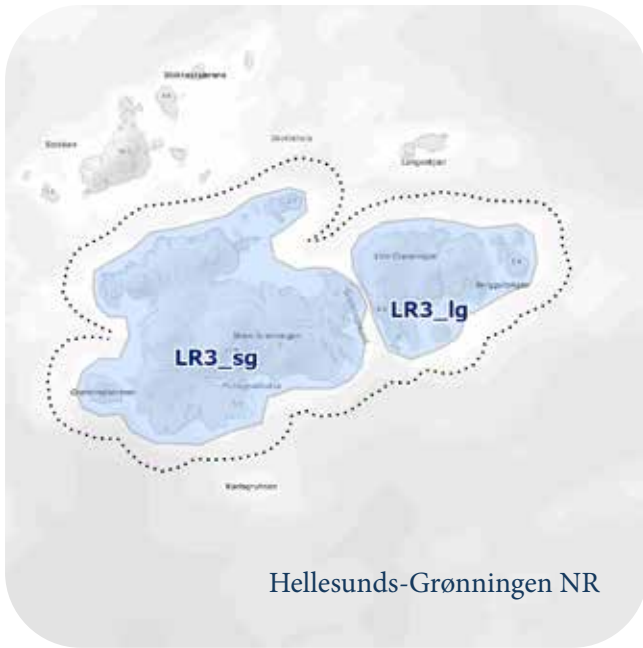
Rivingen NR

Spærholmene NPS

Risøya NR

Hellesunds-Grønningen NR

Lokaliteter - totaloversikt

SUR-nr	SUR-nr form	Enkeltlokalitet	REF-nr	ID-nr	Lokalitet	superlokalitet	ref.omr.	Status	Kommune	Long 32v (x)	Lat 32v (y)	Tatt inn
RA1_1	RA1_1	Lyktholmen	1	RA1	Lyktholmen (L)			A-omr.	Risør	514353,009	6009237,39	2018
RA2_1	RA2_1	Kvennhusholmen (1)	1	RA2	Kvennhusholmene (L)			A-omr.	Risør	511237,122	6009282,81	2018
RA2_2	RA2_2	Kvennhusholmen (2)	2	RA2	Kvennhusholmene (L)			A-omr.	Risør	511292,166	6009268,44	2018
RA2_3	RA2_3	Kvennhusholmen (3)	3	RA2	Kvennhusholmene (L)			A-omr.	Risør	511308,572	6009301,83	2018
RA3_1	RA3_1	Terneholmen-Barmen	1	RA3	Terneholmen-Barmen (L)			A-omr.	Risør	509978,008	6010376,64	2018
RR1_1	RR1_1	Stangholmen	1	RR1	Stangholmen (L)			NR	Risør	518770,565	6011484,34	2018
RR2_1	RR2_1	Mannskjæret	1	RR2	Mannskjæret (L)			NR	Risør	511885,652	6009307,78	2018
TA1_1	TA1_1	Indre Østre Sandskjær	1	TA1	Indre Ø Sandskjær (L)			A-omr.	Tvedestrand	501897,82	6491581,69	2018
TA2_1	TA2_1	Håholmene v/Hella	1	TA2	Håholmene v/Hella (L)			A-omr.	Tvedestrand	504167,919	6494307,09	2018
TA3_ø	TA3_ø	Daudmannsvika øst	ø	TA3	Daudmannsvika (L)			A-omr.	Tvedestrand	504189,022	6494605,33	2020
TA3_n	TA3_n	Daudmannsvika nord	n	TA3	Daudmannsvika (L)			A-omr.	Tvedestrand	504189,286	6494710,43	2018
TA3_v	TA3_v	Daudmannsvika vest	v	TA3	Daudmannsvika (L)			A-omr.	Tvedestrand	504084,574	6494615,08	2018
TA4_v	TA4_v	Nautholmskjær (v)	v	TA4	Nautholmskjæra (L)	Nautholmene		A-omr.	Tvedestrand	505390,076	6497484,63	2018
TA4_ø	TA4_ø	Nautholmskjær (ø)	ø	TA4	Nautholmskjæra (L)	Nautholmene		A-omr.	Tvedestrand	505584,423	6497651,23	2018
TA5_v	TA5_v	Gåsungen (v)	v	TA5	Gåsungene (L)			A-omr.	Tvedestrand	507836,018	6499923,17	2018
TA5_ø	TA5_ø	Gåsungen (ø)	ø	TA5	Gåsungene (L)			A-omr.	Tvedestrand	507888,797	6499945,81	2018
TA5_m	TA5_m	Gåsungen minste (m)	m	TA5	Gåsungene (L)			A-omr.	Tvedestrand	507843,278	6499885,37	2022
TA6_1	TA6_1	Nybrygga (1)	1	TA6	Nybrygga (L)	Gjeving		A-omr.	Tvedestrand	506958,837	6500350,06	2018
TA6_2	TA6_2	Nybrygga (2)	2	TA6	Nybrygga (L)	Gjeving		A-omr.	Tvedestrand	507006,361	6500334,45	2018
TA6_3	TA6_3	Nybrygga (3)	3	TA6	Nybrygga (L)	Gjeving		A-omr.	Tvedestrand	507030,101	6500323,69	2018
TA7_1	TA7_1	Store Pæra	1	TA7	Store Pæra (L)			A-omr.	Tvedestrand	505413,556	6498345,5	2018
TA8_2	TA8_2	Pannekaka (2)	2	TA8	Pannekaka (L)			A-omr.	Tvedestrand	501494,417	6496744,82	2018
TA8_5	TA8_5	Pannekaka (5)	5	TA8	Pannekaka (L)			A-omr.	Tvedestrand	500894,146	6496921,72	2018
TA8_1	TA8_1	Pannekaka (1)	1	TA8	Pannekaka (L)			A-omr.	Tvedestrand	501171,088	6496802,24	2018
TA8_3	TA8_3	Pannekaka (3)	3	TA8	Pannekaka (L)			A-omr.	Tvedestrand	501247,897	6496750,47	2018
TA8_4	TA8_4	Pannekaka (4)	4	TA8	Pannekaka (L)			A-omr.	Tvedestrand	501182,624	6496681,98	2018
TA9_3	TA9_3	Nes	1	TA9	Nes (L)			A-omr.	Tvedestrand	499093,977	6494658,69	2018
TA10_1	TA10_1	Knutvikskjær	1	TA10	Knutvikskjær (L)			A-omr.	Tvedestrand	496379,97	6494746,99	2018
TA11_1	TA11_1	Loita (1)	1	TA11	Loita (L)			A-omr.	Tvedestrand	497094,031	6495583,66	2018
TA11_2	TA11_2	Loita(2)	2	TA11	Loita (L)			A-omr.	Tvedestrand	497053,395	6495636,21	2018
TA12_1	TA12_1	Bertesnes	1	TA12	Bertesnes (L)			A-omr.	Tvedestrand	496932,931	6497669,05	2018
TA13_n	TA13_n	Vinodden-Øytangen nord	n	TA13	Vinodden-Øytangen (L)			A-omr.	Tvedestrand	504475,321	6495258,75	2020
TA13_s	TA13_s	Vinodden-Øytangen sør	s	TA13	Vinodden-Øytangen (L)			A-omr.	Tvedestrand	504556,159	6495204,91	2020
TA14_1	TA14_1	Lille Risholmen	1	TA14	Lille Risholmen (L)			A-omr.	Tvedestrand	501500,442	6491490,27	2020
TA15_1	TA15_1	Mellom-Sandskjær	1	TA15	Mellom-Sandskjær (L)			A-omr.	Tvedestrand	501783,384	6491182,63	2020
TA16_1	TA16_1	Gjevingstangholmen	1	TA16	Gjevingstangholmen (L)			A-omr.	Tvedestrand	509752,95	6500505,78	2020
TA17_s	TA17_s	Terneskjæra stor	s	TA17	Terneskjæra (L)			A-omr.	Tvedestrand	508837,522	6500348,01	2020
TA17_l	TA17_l	Terneskjæra liten	l	TA17	Terneskjæra (L)			A-omr.	Tvedestrand	508772,713	6500257,54	2020
TA17_v	TA17_v	Terneskjæra vest	v	TA17	Terneskjæra (L)			A-omr.	Tvedestrand	508555,345	6500211,87	2022
TA18_1	TA18_1	Odden ved Lyngør	1	TA18	Odden ved Lyngør (L)			A-omr.	Tvedestrand	507954,774	6498981,86	2021
TA19_1	TA19_1	Ulevågkilen	1	TA19	Ulevågkilen (L)			A-omr.	Tvedestrand	500244,265	6497050,6	2022
TA20_1	TA20_1	Tyttebærholmen	1	TA20	Tyttebærholmen (L)			A-omr.	Tvedestrand	504091,442	6498163,28	2022
TA21_s	TA21_s	Nautholmene syd	s	TA21	Nautholmene syd (L)	Nautholmene		A-omr.	Tvedestrand	506440,218	6497212,66	2022
TA22_1	TA22_1	Bonden	1	TA22	Bonden (L)	Nautholmene		A-omr.	Tvedestrand	505428,474	6496708,31	2022
TA23_1	TA23_1	Kalvefjorden	1	TA23	Kalvefjorden (L)			NR	Tvedestrand	500095,842	6494020,34	2024
TR1_1	TR1_1	Lille Lestholmen	1	TR1	Lille Lestholmen (L)	Gjeving		A-omr.	Tvedestrand	505862,041	6500210,64	1980
TR2_929	TR2_929	Ruholmen ytre	929	TR2	Ruholmen (L)			NR	Tvedestrand	503997,091	6497742,55	1980
TR2_930	TR2_930	Ruholmen indre	930	TR2	Ruholmen (L)			NR	Tvedestrand	503949,588	6497756,61	1980
TR2_931	TR2_931	Tangferholmene (vv)	931	TR2	Ruholmen (L)			NR	Tvedestrand	503993,721	6497264,03	1980
TR2_932	TR2_932	Tangferholmene (v)	932	TR2	Ruholmen (L)			NR	Tvedestrand	504007,206	6497275,21	1980
TR2_933	TR2_933	Tangferholmen	933	TR2	Ruholmen (L)			NR	Tvedestrand	504089,882	6497307,95	1980
TR2_934	TR2_934	Tangferholmene (ø)	934	TR2	Ruholmen (L)			NR	Tvedestrand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1980
TR3_883	TR3_883	Lille Halsholmen (883)	883	TR3	Lille Halsholmen (L)			NR	Tvedestrand	502318,04	6496996,23	1980
TR3_887	TR3_887	Lille Halsholmen (887)	887	TR3	Lille Halsholmen (L)			NR	Tvedestrand	502379,12	6496996,89	1980
TR4_1	TR4_1	Storskjæret	1	TR4	Storskjæret (L)			NR	Tvedestrand	497071,805	6494885,01	1980
TR5_1	TR5_1	Stakketoskjæret	1	TR5	Stakketoskjæret (L)			NR	Tvedestrand	496821,525	6495384,39	1980
TS1_1	TS1_1	Blysteinskjær	1	TS1	Blysteinskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	507509,03	6497546,89	2016
TS1_n	TS1_n	Blysteinskjæra nord	n	TS1	Blysteinskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	507509,03	6497546,89	2016
TS1_ø	TS1_ø	Jesekjær	ø	TS1	Blysteinskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	507509,03	6497546,89	2016
TS2_1	TS2_1	Ask- Stangholme(1)	1	TS2	Ask- Stangholmen (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	507112,164	6497430,21	2016
TS2_2	TS2_2	Ask- Stangholme(2)	2	TS2	Ask- Stangholmen (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	507236,161	6497307,78	2016
TS3_1	TS3_1	Flateskjær (1)	1	TS3	Flateskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	506745,448	6496947,28	2016
TS3_2	TS3_2	Flateskjær (2)	2	TS3	Flateskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	506847,139	6496898,42	2016
TS3_3	TS3_3	Flateskjær (3)	3	TS3	Flateskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	506724,061	6496842,69	2016
TS3_4	TS3_4	Flateskjær (4)	4	TS3	Flateskjæra (L)	Nautholmene		NP-sone	Tvedestrand	506811,888	6496743,4	2016
TS4_1	TS4_1	Lille Langbåen	1	TS4	Lille Langbåen (L)			NP-sone	Tvedestrand	502254,984	6491797,01	1980
AR1_437	AR1_437	Revvikholmene sør (437)	437	AR1	Revvikholmene (L)			NR	Arendal	494452,303	6486142,09	1980
AR1_438	AR1_438	Revvikholmene nordest(438)	438	AR1	Revvikholmene (L)			NR	Arendal	494445,052	6486267,32	1980
AR1_439	AR1_439	Revvikholmene nordvest(439)	439	AR1	Revvikholmene (L)			NR	Arendal	494405,866	6486205,89	1980
AR2_476	AR2_476	Buøyskjæra nord (476)	476	AR2	Buøyskjæra (L)			NR	Arendal	493882,535	6484790,78	1980
AR2_477	AR2_477	Buøyskjæra midtvest (477)	477	AR2	Buøyskjæra (L)			NR	Arendal	493859,902	6484724,32	1980
AR2_478	AR2_478	Buøyskjæra midtøst (478)	478	AR2	Buøyskjæra (L)			NR	Arendal	493889,515	6484734,46	1980
AR2_479	AR2_479	Buøyskjæra sør (479)	479	AR2	Buøyskjæra (L)			NR	Arendal	493795,543	6484645,17	1980
AR3_491	AR3_491	Seilskjærene nord (491)	491	AR3	Seilskjærene (L)			NR	Arendal	490714,742	6481655,02	1980
AR3_492	AR3_492	Seilskjærene midtnord (492)	492	AR3	Seilskjærene (L)			NR	Arendal	490731,066	6481618,87	1980
AR3_493	AR3_493	Seilskjærene midtsør (493)	493	AR3	Seilskjærene (L)			NR	Arendal	490726,335	6481598,86	1980
AR3_494	AR3_494	Seilskjærene sør (494)	494	AR3	Seilskjærene (L)			NR	Arendal	490715,75	6481582,65	1980
AS1_403	AS1_403	Flatskjæra syd (403)	403	AS1	Flatskjæra Tromøy (L)			NP-sone	Arendal	496616,832	6486118,43	1980
AS1_402	AS1_402	Flatskjæra midtsør (402)	402	AS1	Flatskjæra Tromøy (L)			NP-sone	Arendal	496656,172	6486159,41	1980
AS1_403	AS1_403	Flatskjæra midtnord(403)	403	AS1	Flatskjæra Tromøy (L)			NP-sone	Arendal	496669,812	6486212,92	1980
AS1_404	AS1_404	Flatskjæra nord (404)	404	AS1	Flatskjæra Tromøy (L)			NP-sone	Arendal	496744,499	6486352,3	1980
AS2_1	AS2_1	Lille Torungen	1	AS2	Lille Torungen (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Arendal	487833,074	6474596,34	2016
AS3_ø	AS3_ø	Store Torungen	ø	AS3	Store torungen (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Arendal	487580,163	6473156,32	1980
AS3_s	AS3_s	Skurvene skarvekoloni	s	AS3	Store torungen (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Arendal	487356,19	6472863,08	1980
AS3_y	AS3_y	Skurvene ytr.	y	AS3	Store torungen (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Arendal	487450,244	6472481,68	1980
AS3_ø	AS3_ø	Skurvene øst	ø	AS3	Store torungen (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Arendal	487568,295	6472738,9	1980
AS4_1	AS4_1	Ind-Halvorsholmen	1	AS4	Ind-Halvorsholmen (L)		Ref	NP-sone	Arendal	483710,922	6473715,84	1980
AA1_1	AA1_1	Revsholmen	1	AA1	Revsholmen (L)			A-omr.	Arendal	496793,515	6485805,57	2018
AA2_1	AA2_1	Terneholmen 1	1	AA2	Terneholmene (L)			A-omr.	Arendal	491250,479	6482021,27	2018
AA2_2	AA2_2	Terneholmen 2	2	AA2	Terneholmene (L)			A-omr.	Arendal	491223,718	6481858,78	2018
AA2_3	AA2_3	Terneholmen 3	3	AA2	Terneholmene (L)			A-omr.	Arendal	491147,659	6481859,22	2018
AA3_s	AA3_s	Sauholmen	s	AA3	Gjerstadholmene (L)			A-omr.	Arendal	489855,827	6481201,42	2018
AA3_f	AA3_f	Furuholmen	f	AA3	Gjerstadholmene (L)			A-omr.	Arendal	490116,886	6481186,01	2018
AA3_if	AA3_if	Lille Furuholmen	if	AA3	Gjerstadholmene (L)			A-omr.	Arendal	490189,291	6480966,84	2018

AA4_j	AA4_j	Indre Pinneholmen	i	AA4	Pinneholmene (L)			A-omr.	Arendal	487262,778	6478642,81	2018
AA4_y	AA4_y	Ytre Pinneholmen	y	AA4	Pinneholmene (L)			A-omr.	Arendal	487325,951	6478591,64	2018
AA5_1	AA5_1	Kattehaueholmen	1	AA5	Kattehaueholmen (L)			A-omr.	Arendal	488904,415	6477041,08	2018
AA6_1	AA6_1	Hove [1]	1	AA6	Hove (L)			A-omr.	Arendal	489594,456	6477405,04	2018
AA6_2	AA6_2	Hove [2]	2	AA6	Hove (L)			A-omr.	Arendal	489675,4	6477508,98	2018
AA6_3	AA6_3	Hove [3]	3	AA6	Hove (L)			A-omr.	Arendal	490018,272	6477587,14	2018
AA7_1	AA7_1	Havsvyholmen	1	AA7	Havsvyholmen (L)		Ref	A-omr.	Arendal	486660,848	6475595,86	2018
AA8_n	AA8_n	Måkeholmene nord	n	AA8	Måkeholmene (L)			A-omr.	Arendal	497778,016	6487051,94	2020
AA8_s	AA8_s	Måkeholmene sør	s	AA8	Måkeholmene (L)			A-omr.	Arendal	497779,474	6486957,96	2020
AA9_1	AA9_1	Fladskjær v/Tvesteinen	1	AA9	Fladskjær ved Tvesteinen (L)			A-omr.	Arendal	488582,979	6472334,59	2018
AA10_1	AA10_1	Lille Gjesseyskjær	1	AA10	Lille Gjesseyskjær (L)			A-omr.	Arendal	488943,431	6476738,51	2020
AA11_1	AA11_1	Flateskjær ved Knubben	1	AA11	Flateskjær ved Knubben (L)			A-omr.	Arendal	501077,237	6496945,7	2020
AA12_1	AA12_1	Kaninholmen	1	AA12	Kaninholmen (L)			A-omr.	Arendal	490236,192	6478951,02	2020
AA13_1	AA13_1	Skarestrand Øya	1	AA13	Skarestrand Øya (L)			A-omr.	Arendal	484889,775	6482346,83	2021
AA14_1	AA14_1	Nesskjæra	1	AA14	Nesskjæra (L)			A-omr.	Arendal	491812,419	6484175,93	2024
AA15_1	AA15_1	Buskjæra baksiden	1	AA15	Buskjæra baksiden (L)			A-omr.	Arendal	500947,022	6490977,68	2024
AA16_1	AA16_1	Ørna	1	AA16	Ørna (L)			A-omr.	Arendal	494832,986	6487495,48	2025
GA1_s	GA1_s	Kvaløya skjær	s	GA1	Kvaløya (L)		Ref	A-omr.	Grimstad	479755,183	6466305,58	2018
GA1_h	GA1_h	Kvaløya holmen	h	GA1	Kvaløya (L)		Ref	A-omr.	Grimstad	479694,185	6466468,73	2018
GA2_1	GA2_1	Engeskilen	1	GA2	Engeskilen (L)			A-omr.	Grimstad	470128,172	6459543,6	2018
GA3_1	GA3_1	Vossøyaholmen	1	GA3	Vossøyaholmen (L)			A-omr.	Grimstad	468410,982	6457485,24	2020
GA4_1	GA4_1	Arsetkilen	1	GA4	Arsetkilen (L)			A-omr.	Grimstad	470192,805	6456692,71	2020
GA5_1	GA5_1	Skåla	1	GA5	Skåla (L)			A-omr.	Grimstad	485373,811	6470033,99	2020
GA6_1	GA6_1	Store Vassfloss	1	GA6	Store Vassfloss (L)			A-omr.	Grimstad	471822,886	6455924,82	2020
GA7_1	GA7_1	Vestre Svartskjær	1	GA7	Vestre Svartskjær (L)			A-omr.	Grimstad	472768,413	6458125,73	2021
GA8_1	GA8_1	Store Grønningen	1	GA8	Store Grønningen (L)			A-omr.	Grimstad	472462,32	6457153,37	2021
GA9_1	GA9_1	Lille Sundholmen	1	GA9	Lille Sundholmen (L)			A-omr.	Grimstad	472380,019	6459826,51	2022
GA10_1	GA10_1	Store Ternholmen	1	GA10	Store Ternholmen (L)			A-omr.	Grimstad	483329,169	6472484,17	2024
GR1_1	GR1_1	Lille Danmark	1	GR1	Lille Danmark (L)			NR	Grimstad	479674,587	6467527,91	1990
GR2_2785	GR2_2785	Brevikskjær	2785	GR2	Brevikskjær (L)			NR	Grimstad	476981,438	6465890,42	1990
GR3_2725	GR3_2725	Måkeholmen(1)	2725	GR3	Store Måkeholmen (L)			NR	Grimstad	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
GR3_2726	GR3_2726	Hvittholmen	2726	GR3	Store Måkeholmen (L)			NR	Grimstad	475216,128	6461867,81	1990
GR3_2728	GR3_2728	Måkeholmen(2)	2728	GR3	Store Måkeholmen (L)			NR	Grimstad	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
GR3_2730	GR3_2730	Store Måkeholmen	2730	GR3	Store Måkeholmen (L)			NR	Grimstad	475112,145	6461935,92	1990
GR4_2671	GR4_2671	Sundholmen	2671	GR4	Sundholmen (L)			NR	Grimstad	472432,878	6459814,68	1990
GR5_2588	GR5_2588	Kongsholmen(1)	2588	GR5	Kongsholmene (L)			NR	Grimstad	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
GR5_2589	GR5_2589	Kongsholmen(2)	2589	GR5	Kongsholmene (L)			NR	Grimstad	470197,337	6457305,05	1990
GR5_2590	GR5_2590	Kongsholmen(3)	2590	GR5	Kongsholmene (L)			NR	Grimstad	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
GR6_2611	GR6_2611	Malmen	2611	GR6	Malmen (L)			NR	Grimstad	470149,905	6456094,4	1990
GR7_2435	GR7_2435	Rivingen(1)	2435	GR7	Rivingen (L)			NR	Grimstad	468930,32	6456099,16	1990
GR7_2436	GR7_2436	Rivingen(2)	2436	GR7	Rivingen (L)			NR	Grimstad	468829,031	6455822,33	1990
GS1_n	GS1_n	Spærholmen nord	n	GS1	Spærholmene (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Grimstad	485016,858	6471394,25	1990
GS1_m	GS1_m	Spærholmen midt	m	GS1	Spærholmene (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Grimstad	484855,804	6471037,45	1990
GS1_tn	GS1_tn	Spærholmen trippelnord	tn	GS1	Spærholmene (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Grimstad	484758,345	6470941,76	1990
GS1_tm	GS1_tm	Spærholmen trippelmidt	tm	GS1	Spærholmene (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Grimstad	484756,15	6470855,36	1990
GS1_ts	GS1_ts	Spærholmen trippelsør	ts	GS1	Spærholmene (L)	Triangelet	Ref	NP-sone	Grimstad	484776,765	6470791,4	1990
LA1_v	LA1_v	Kalkfjellet vest	v	LA1	Kalkfjellet (L)			A-omr.	Lillesand	464122,509	6456995,46	2018
LA1_ø	LA1_ø	Kalkfjellet øst	ø	LA1	Kalkfjellet (L)			A-omr.	Lillesand	464139,332	6457014,61	2018
LA2_v	LA2_v	Bergshavenholmene vest	v	LA2	Bergshaven (L)			A-omr.	Lillesand	463097,809	6455230,32	2018
LA2_ø	LA2_ø	Bergshavenholmene øst	ø	LA2	Bergshaven (L)			A-omr.	Lillesand	461136,512	6455265,88	2018
LA3_1	LA3_1	Torskeholmen	1	LA3	Torskeholmen (L)			A-omr.	Lillesand	462164,154	6454983,69	2018
LA4_1	LA4_1	Ytre Skjellholmen	1	LA4	Skjellholmene (L)			A-omr.	Lillesand	463930,72	6450879,08	2018
LA5_1	LA5_1	Indre Trøe skjær	i	LA5	Trøe (L)			A-omr.	Lillesand	456133,071	6452126,88	2018
LA5_y	LA5_y	Ytre Trøe-skjær	y	LA5	Trøe (L)			A-omr.	Lillesand	456162,022	6452058,91	2018
LA6_1	LA6_1	Kjerkekilen	1	LA6	Kjerkekilen (L)			A-omr.	Lillesand	455698,615	6447590,97	2018
LA7_1	LA7_1	Store Kvalsholmen	1	LA7	Store Kvalsholmen (L)			A-omr.	Lillesand	457768,224	6444954,95	2018
LA8_1	LA8_1	Hellenes	1	LA8	Hellenes (L)			A-omr.	Lillesand	455966,06	6444845,7	2018
LA9_1	LA9_1	Mellomårholmen liten	l	LA9	Mellomårholmen (L)			A-omr.	Lillesand	455139,334	6441185,02	2018
LA9_s	LA9_s	Mellomårholmen stor	s	LA9	Mellomårholmen (L)			A-omr.	Lillesand	455150,419	6443216,07	2018
LA10_1	LA10_1	Havsteinen	1	LA10	Havsteinen (L)			A-omr.	Lillesand	467072,421	6455301,21	2020
LA11_1	LA11_1	Stutti	1	LA11	Stutti (L)			A-omr.	Lillesand	461240,116	6451381,62	2020
LA12_1	LA12_1	Kampedalsfjorden	1	LA12	Kampedalsfjorden (L)			A-omr.	Lillesand	453296,21	6441832,1	2021
LA13_1	LA13_1	Husnesholmene	1	LA13	Husnesholmene (L)			A-omr.	Lillesand	452356,595	6446727,42	2021
LA14_1	LA14_1	Jerraholmen	1	LA14	Jerraholmen (L)			A-omr.	Lillesand	457994,466	6447005,56	2022
LA15_1	LA15_1	Åmlandskilen v/Krågenes	1	LA15	Åmlandskilen v/Krågenes (L)			A-omr.	Lillesand	454456,292	6446607,99	2022
LA16_1	LA16_1	Fladholmen	1	LA16	Fladholmen (L)			A-omr.	Lillesand	456552,352	6446624,77	2023
LA17_1	LA17_1	Indre Kjøholmen trippel	1	LA17	Indre Kjøholmen trippel (L)			A-omr.	Lillesand	457632,768	6446606,34	2025
LA18_1	LA18_1	Kvanneidbukta	1	LA18	Kvanneidbukta (L)			A-omr.	Lillesand	456642,15	6447377,09	2025
UR1_2435	UR1_2435	Skog-Lyngholmen(1)	2435	UR1	Skogerøy-Lyngholmen (L)			NR	Lillesand	464432,81	6454094,43	1990
UR1_2436	UR1_2436	Skog-Lyngholmen(2)	2436	UR1	Skogerøy-Lyngholmen (L)			NR	Lillesand	464208,311	6454233,19	1990
UR2_2094	UR2_2094	Kålholmen(1)	2094	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	459100,223	6447339,8	1990
UR2_2095	UR2_2095	Kålholmen(2)	2095	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2096	UR2_2096	Kålholmen(3)	2096	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2097	UR2_2097	Kålholmen(4)	2097	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2098	UR2_2098	Kålholmen(5)	2098	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2099	UR2_2099	Kålholmen(6)	2099	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2100	UR2_2100	Kålholmen(1)	2100	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	459202,989	6447900,53	1990
UR2_2101	UR2_2101	Kålholmen(2)	2101	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2126	UR2_2126	Kålholmen(3)	2126	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2127	UR2_2127	Kålholmen(4)	2127	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2128	UR2_2128	Kålholmen(5)	2128	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2129	UR2_2129	Kålholmen(6)	2129	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR2_2130	UR2_2130	Risøya(1)	2130	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	459002,924	6447698,05	1990
UR2_2131	UR2_2131	Risøya(2)	2131	UR2	Risøya (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR3_1861	UR3_1861	Grønningen(1)	1861	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR3_1863	UR3_1863	Grønningen(2)	1863	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR3_1864	UR3_1864	Grønningen(3)	1864	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR3_1865	UR3_1865	Lille Grønningen	1865	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	457666,945	6443763,52	1990
UR3_1866	UR3_1866	Grønningen(4)	1866	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR3_1867	UR3_1867	Store Grønningen	1867	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	457365,824	6443643,06	1990
UR3_1868	UR3_1868	Grønningen(5)	1868	UR3	Hellesunds-Grønningen (L)			NR	Lillesand	ikke Cbirds	ikke Cbirds	1990
UR4_1909	UR4_1909	Helløyholmen	1909	UR4	Helløyholmen (L)			NR	Lillesand	456625,943	6445258,06	1990
UR5_1765	UR5_1765	Lyngholmen	1765	UR5	Lyngholmen (L)			NR	Lillesand	454490,7	6442244,06	1990
UR6_1753	UR6_1753	Østre Ertholmen	1753	UR6	Østre Ertholmen (L)			NR	Lillesand	454220,134	6441490,24	2000

Instruks - telling av reir hvert tredje år i gamle Aust-Agder (rev. 26.05.26)

Fra og med 2025, inkludert denne rapporten, gjøres det en endring i oppfølgingen av A-lokaliteter. Kontroll av lokaliteter i årene mellom tellinger vil gjøres sporadisk av Statens naturoppsyn (SNO) og rapporteres til Statsforvalteren for bruk i forvaltning og planlegging.

Mellomårene får ikke direkte konsekvens for lokalitetens status slik som tidligere. Status settes i stedet hvert telleår og gjelder frem til og med neste telling/rapport (3- års perioder).

Alle kjente A-lokaliteter skal i stedet besøkes under hver telling, og årets aktivitet skal noteres (god - middels - dårlig).

Grønne A-lokaliteter:

Alle aktive, grønne lokaliteter skal som hovedregel alltid reirtelles.

Tellemanskapet kan likevel avgjøre på stedet om lokaliteten kan avstås fra telling. Da skal lokaliteten være **åpenbar inaktiv og helt tom** for hekkende sjøfugler.

Røde A-lokaliteter:

Lokaliteter som tidligere har kvalifisert vil kunne ha en lavere terskel for å kvalifisere som A-lokalitet på nytt. Dette gjør at vi kan fange opp naturlige svingninger på disse lokalitetene.

Gamle røde lokaliteter kommer inn igjen dersom antall par øker, og kvaliteten igjen kvalifiserer som A-lokalitet. Dette vurderes av tellemannskapet som er på stedet.

Er det åpenbart god aktivitet på en rød lokalitet skal den reirtelles i likhet med grønne lokaliteter.

Orange A-lokaliteter:

Orange status brukes der lokaliteten er på vippepunktet, slik at man er bevisst på at lokaliteten står i fare for å bli "avskiltet". Orange status kan også brukes for

å markere spesielle tilfeller, hvor man ønsker en fysisk telling av reir for spesielt å følge utviklingen her. Reirtelling av orange lokaliteter vurderes av tellemannskapet på stedet i likhet med røde lokaliteter, **men terskelen for fysisk telling skal være veldig lav.**

Det er ingen absolutte grenser for når en lokalitet bør avskiltes og ikke telles, men det er et poeng at noen dårlige lokaliteter går ut, slik at tellejobben ikke blir uoverkommelig stor ettersom nye A-lokaliteter oppdages.

Nye lokaliteter sjekkes ut på bakgrunn av tips fra sjøfuglkyndige kilder, eller oppdages av tellekorpsset når de er på sjøen.

Egne notater:

Statsforvalteren
i Agder